

Nr 70

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370), m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
- 2) förordning om ändring i förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,
- 3) lag om ändring i förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst,
- 4) lag om ändring i lagen (1962: 398) om finansiering av folkpensioneringen,
- 5) förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt,
- 6) lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),
- 7) lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623),
- 8) förordning om upphävande av förordningen (1965: 153) om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till den reform av inkomstskatten för fysiska personer som avses träda i kraft den 1 januari 1971. Huvudsyftena med reformen är att åstadkomma höjd levnadsstandard för låginkomsttagare och genomföra en individuell beskattning av arbetsinkomst. Reformförslaget innebär följande.

De båda skatteskalorna för den statliga inkomstskatten — en strängare för ensamstående utan barn och en mildare för gifta och ensamstående med barn — ersätts med en enda ny skala, avsedd för alla kategorier. Ortsavdragen konstrueras om till grundavdrag, som blir 4 500 kr. för varje individ

både vid den kommunala och den statliga taxeringen. Grundavdraget trappas av vid inkomster, som överstiger 30 000 kr., med 20 % av den överstigande inkomsten och är alltså borttrappat vid en inkomst av 52 500 kr. Om en av makarna inte kan utnyttja sitt grundavdrag på grund av bristande egna inkomster får den make som har inkomster åtnjuta reduktion av skatten på sin inkomst. Reduktionen är högst 1 800 kr. Så snart även den andra maken får inkomster minskar reduktionsbeloppet med 40 % av dessa inkomster. Den ena makens reduktionsrätt upphör således i och med att den andra maken kan utnyttja grundavdraget i full utsträckning. Sjukförsäkringsavgift avses inte skola debiteras make utan egna inkomster.

Rätten att vid den statliga inkomsttaxeringen göra avdrag för kommunala utskylder avses skola avskaffas. Vidare omkonstrueras förvärvsavdragen. En förutsättning för förvärvsavdrag blir att båda makarna har arbetsinkomster samt barn under 16 år. Maximum för förvärvsavdraget blir 2 000 kr. Förvärvsavdrag får åtnjutas även av ensamstående med barn under 16 år. Fosterbarn för vilket inte utgår fosterlega jämställs med eget barn. Den nuvarande avdragsrätten för den som är underhållsskyldig gentemot barn som bor på annat håll höjs till 1 500 kr. för barn och år. Avdragsrätt avses få föreligga tills barnet fyllt 18 år.

Skattereformen innehåller även förslag om skattelättnader för folkpensionärerna. Bl. a. blir det kommunala bostadstillägget skattefritt. Dessutom avses folkpensionärer inte få någon skatt om sidoinkomster utöver folkpensionen inte överstiger 1 500 kr. för ensamstående och 2 000 kr. för gifta pensionärer.

Förslaget leder till lättnader i den direkta beskattningen för inkomsttagare upp till inkomstnivån 40 000—45 000 kr.

Finansieringen av skattereformen, som i sin helhet kommer att budgetmässigt omsluta ca 4,6 miljarder kr., avses skola ske med en höjning av mervärdeskatten från 10 till 15 % och en skärpning av skatten på större arv och förmögenheter.

1) Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom förordnas i fråga om kommunalskattelagen (1928: 370), att 19 §, 35 § 1 mom., 46 § 2 och 3 mom., 48 § 2—4 mom., 49 §, 50 § 2 och 3 mom., 52 § 1 mom., 53 § 1 mom., 65 §, anvisningarna till 48 och 49 §§, punkt 2 av anvisningarna till 50 §, anvisningarna till 52, 60, 69 och 70 §§ samt rubriken närmast före 48 § skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.¹

Till skattepliktig — — — — — den vårdbehövande;

kommunalt bostadstillägg enligt lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension;

bostadstillägg som — — — — — av motorsåg.

(Se vidare anvisningarna.)

35 §.

1 m o m.² Till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet hänföres — — — av kapital.

Till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet räknas även lotterivinst, som icke är frikallad från beskattning enligt 19 §, och belopp, som motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven *folkpensionsavgift*, tilläggs pensionsavgift, sjukförsäkringsavgift eller allmän arbetsgivaravgift, *i den mån beloppet påverkat storleken av* avdrag enligt 46 § 2 mom. som åtnjutits vid tidigare års taxering.

Till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet räknas även lotterivinst, som icke är frikallad från beskattning enligt 19 §, och belopp, *vilket* motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven tilläggs pensionsavgift, sjukförsäkringsavgift eller allmän arbetsgivaravgift *och med vilket* avdrag enligt 46 § 2 mom. åtnjutits vid tidigare års taxering.

Till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet räknas vidare — — — avyttring (r e a l i s a t i o n s v i n s t).

46 §.

2 m o m.² I hemortskommunen — — — allmän försäkring;

4) för belopp som den skattskyldige enligt vid självdeklarationen

4) för belopp som den skattskyldige enligt vid självdeklarationen

¹ Senaste lydelse 1969: 749.² Senaste lydelse 1968: 420.

(Nuvarande lydelse)

fogat intyg från barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendeman utgivit under beskattningsåret för underhåll av sådant hans barn under 16 år som icke varit hemmavarande, dock högst med 1 000 kronor för varje barn;

5) för sådan ————— fråga är.

Har skattskyldig ————— eller underhållsbidraget.

Därest skattskyldig ————— nämnda tid.

Avdrag, som i första stycket 3) här ovan avses, skall, såvitt avser sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen om allmän försäkring, beräknas till ett belopp av minst 150 kronor eller, om skattskyldig under beskattningsåret varit gift och levttillsammans med andra maken, för dem båda gemensamt till ett belopp av minst 300 kronor. Avdrag för övriga i första stycket 3) här ovan avsedda premier och andra avgifter må ej för skattskyldig åtnjutas till högre belopp än 250 kronor; dock att, om skattskyldig under beskattningsåret varit gift och levttillsammans med andra maken, ifrågavarande avdrag för dem båda gemensamt må åtnjutas med högst 500 kronor. Avdrag, som nu sagts, med högst 500 kronor må vidare åtnjutas om skattskyldig under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställes änka, änking eller frånskild) och haft hemmavarande barn under 18 år.

3 mom.¹ Har kvinna med hemmavarande barn under 16 år haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, må hon åtnjuta avdrag med 300 kronor jämte 25 procent av nämnda inkomst, sammanlagt dock högst med 3 000 kronor. Vad nu sagts skall ock gälla kvinna med hemmavarande barn under 16 år, som antingen varit gift men icke levttillsammans med sin man eller ock varit ogift (varmed

(Föreslagen lydelse)

fogat intyg eller annat skriftligt bevis utgivit under beskattningsåret för underhåll av sådant hans barn under 18 år som icke varit hemmavarande, dock högst med 1 500 kronor för varje barn;

Avdrag för premier och andra avgifter, som avses i första stycket 3) här ovan och som ej utgöra sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen om allmän försäkring, må ej för skattskyldig åtnjutas till högre belopp än 250 kronor; dock att, om skattskyldig under beskattningsåret varit gift och levttillsammans med andra maken, ifrågavarande avdrag för dem båda gemensamt må åtnjutas med högst 500 kronor. Avdrag, som nu sagts, med högst 500 kronor må vidare åtnjutas om skattskyldig under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställes änka, änking eller frånskild) och haft hemmavarande barn under 18 år.

3 mom. Ha makar med hemmavarande barn under 16 år båda haft A-inkomst enligt 9 § 3 mom. förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt, må den make som haft den lägsta inkomsten av sådant slag åtnjuta förvärvsavdrag. Ha makarna haft lika stora A-inkomster, åtnjutes avdraget av den yngsta maken. Avdraget är i fråga om inkomst av rörelse 25 procent av nettointäkten av rörelsen och i fråga om inkomst av tjänst 25 procent av in-

¹ Senaste lydelse 1965: 71.

(Nuvarande lydelse)

jämställes änka eller frånskild), därest hon haft inkomst av jordbruksfastighet.

Har man med hemmavarande barn under 16 år, som antingen varit gift men icke levt tillsammans med sin hustru eller ock varit ogift (varmed jämställes änking eller frånskild), haft inkomst av jordbruksfastighet, rörelse eller eget arbete må han åtnjuta avdrag i enlighet med vad i föregående stycke sagts.

Gift kvinna utan hemmavarande barn under 16 år må, därest hon levt tillsammans med sin man och haft inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete, åtnjuta avdrag med 300 kronor. Avdrag med sistnämnda belopp må jämväl åtnjutas av kvinna utan hemmavarande barn under 16 år, som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kronors värde, därest kvinnan varit gift och levt tillsammans med sin man.

Har gift man utan hemmavarande barn under 16 år, som levt tillsammans med sin hustru, haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen åtnjuta avdrag med nämnda belopp.

Har gift man med hemmavarande barn under 16 år, som levt tillsammans med sin hustru, haft inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kronor, må mannen åtnjuta avdrag med belopp motsvarande värdet av hustruns arbetsinsats, dock högst med 1 000 kronor.

Har gift kvinna med hemmavarande barn under 16 år, som levt tillsammans med sin man, haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till ett värde

(Föreslagen lydelse)

komsten, i båda fallen dock högst 2 000 kronor. I fråga om inkomst av jordbruksfastighet är avdraget 1 000 kronor.

Har gift skattskyldig med hemmavarande barn under 16 år haft A-inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse och har maken utfört arbete i förvärvskällan, må den skattskyldige åtnjuta förvärvsavdrag med värdet av makens arbetsinsats, dock med högst 1 000 kronor.

Avdrag enligt första och andra styckena må åtnjutas endast av make som levt tillsammans med andra maken under beskattningsåret.

Har skattskyldig med hemmavarande barn under 16 år, som under beskattningsåret antingen varit gift men icke levt tillsammans med sin make eller ock varit ogift (varmed jämställes änka, änking eller frånskild), haft A-inkomst, må han åtnjuta förvärvsavdrag. Avdraget är i fråga om inkomst av jordbruksfastighet och rörelse 25 procent av nettointäkten av förvärvskällan och i fråga om inkomst av tjänst 25 procent av inkomsten, i samtliga fall dock högst 2 000 kronor.

(Nuvarande lydelse)

av minst 300 kronor, må hon åtnjuta avdrag i enlighet med vad i föregående stycke sagts.

Avdrag enligt detta moment må åtnjutas endast av den som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt. Avdraget må åtnjutas endast om och i den mån den inkomst som berättigar till avdrag därtill förslår. Avdrag må för skattskyldig eller, om skattskyldig varit gift och levt tillsammans med sin make, för makarna tillsammans icke överstiga

om avdrag enligt första eller andra stycket ifrågakommer: 3 000 kronor;

om eljest avdrag enligt femte eller sjätte stycket ifrågakommer: 1 000 kronor; samt

i övriga fall: 300 kronor.

Avdrag enligt detta moment skall — — — sagda kommun.

Ortsavdrag

2 m o m.¹ Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under *h e l a* beskattningsåret, äger att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt *ortsavdrag på sätt* nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter kommunalt ortsavdrag med 4 500 kronor.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom ogift skattskyldig (varmed jämställes änka, änking eller fränskild) äger, därest han haft hemmavarande barn under 18 år, åtnjuta kommunalt ortsavdrag med belopp som i föregående stycke sägs.

Annan skattskyldig än i andra eller tredje stycket sägs (e n s a m s t å e n d e) äger åtnjuta kommunalt ortsavdrag med 2 250 kronor.

¹ Senaste lydelse 1962: 592.

(Föreslagen lydelse)

Avdrag enligt detta moment må åtnjutas endast av den som under större delen av beskattningsåret varit här i riket bosatt. Avdraget må åtnjutas endast om och i den mån den inkomst som berättigar till avdrag därtill förslår. Avdrag må för skattskyldig eller, om skattskyldig varit gift och levt tillsammans med sin make, för makarna tillsammans icke överstiga

om avdrag ifrågakommer enligt första stycket *vid inkomst av rörelse eller tjänst eller enligt fjärde stycket: 2 000 kronor; och*

i övriga fall: 1 000 kronor.

Grundavdrag

48 §.

2 m o m. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under *större delen av* beskattningsåret, äger att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt *grundavdrag enligt vad* nedan sägs.

Grundavdraget är 4 500 kronor om den skattskyldiges enligt förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt taxerade inkomst uppgår till högst 30 000 kronor och, om inkomsten är större än 30 000 kronor, 4 500 kronor minskat med en femtedel av inkomsten till den del den överstiger 30 000 kronor.

(Nuvarande lydelse)

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig erlägga sjömansskatt, skall det enligt bestämmelserna i detta moment eljest medgivna *ortsavdraget* minskas med en tolvtedel för varje kalendermånad, för vilken sjömansskatt erlagts. Det *avdragsbelopp*, som *sålunda* erhålles, avrundas *nedåt* till *jämna* tiotal kronor.

3 m o m.¹ Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt allenast under en del av beskattningsåret, äger i hemortskommunen åtnjuta kommunalt *ortsavdrag*, *utgörande för varje kalendermånad eller del därav*, varunder han varit här i riket bosatt, *en tolvtedel av det enligt bestämmelserna i 2 mom. medgivna avdraget*. Det *avdragsbelopp*, som *sålunda* erhålles, avrundas *nedåt* till *jämna* tiotal kronor.

4 m o m.² Angående avräkning i vissa fall av kommunalt *ortsavdrag* från inkomst i annan kommun än hemortskommunen stadgas i 50 § 3 mom. andra stycket.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

Har skattskyldig under beskattningsåret varit skyldig erlägga sjömansskatt, skall det enligt bestämmelserna i detta moment eljest medgivna *grundavdraget* minskas med en tolvtedel för varje kalendermånad, för vilken sjömansskatt erlagts.

Det *belopp för grundavdrag*, som erhålles *vid tillämpning av andra eller tredje stycket*, avrundas *uppåt* till *helt* tiotal kronor.

3 m o m. Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt allenast under en *mindre* del av beskattningsåret, äger i hemortskommunen åtnjuta kommunalt *grundavdrag enligt följande*. *Grundavdraget är 375 kronor för varje kalendermånad eller del därav*, varunder den skattskyldige varit bosatt här i riket, *om den skattskyldiges enligt förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt taxerade inkomst uppgår till högst 15 000 kronor. Är inkomsten större än 15 000 kronor, minskas det avdragsbelopp, som eljest skolat utgå, med en femtedel av inkomsten till den del den överstiger 15 000 kronor*. Det *avdragsbelopp*, som *sålunda* erhålles, avrundas *uppåt* till *helt* tiotal kronor.

4 m o m. Angående avräkning i vissa fall av kommunalt *grundavdrag* från inkomst i annan kommun än hemortskommunen stadgas i 50 § 3 mom. andra stycket.

(Se vidare anvisningarna.)

49 §.³

Därest delägarna i boet efter avliden person, som vid dödsfallet varit här i riket bosatt, levt i oskift bo och varit för sitt uppehälle huvudsakligen beroende av dödsboets inkomst, må dödsboet efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts

Därest delägarna i boet efter avliden person, som vid dödsfallet varit här i riket bosatt, levt i oskift bo och varit för sitt uppehälle huvudsakligen beroende av dödsboets inkomst, må dödsboet efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts

¹ Senaste lydelse 1950: 252.

² Senaste lydelse 1958: 86.

³ Senaste lydelse 1957: 59.

(Nuvarande lydelse)

eller ock särskild framställning där-
om gjorts senast den 30 juni året
näst efter taxeringsåret, prövnings-
nämndens beprövande kunna för se-
nare beskattningsår än det, då döds-
fallet inträffade, tillerkännas kom-
munalt *ortsavdrag* med högst sam-
ma belopp, som den avlidne skulle
hava åtnjutit i avdrag, därest han
fortfarande levtt.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

eller ock särskild framställning där-
om gjorts senast den 30 juni året
näst efter taxeringsåret, prövnings-
nämndens beprövande kunna för se-
nare beskattningsår än det, då döds-
fallet inträffade, tillerkännas kom-
munalt *grundavdrag* med högst sam-
ma belopp, som den avlidne skulle
hava åtnjutit i avdrag, därest han
fortfarande levtt.

(Se vidare anvisningarna.)

50 §.

2 m o m.¹ För fysisk person, som
varit här i riket bosatt under hela
eller någon del av beskattningsåret,
utgöres såvitt angår hemortskommun-
nen den beskattningsbara inkomsten
av den taxerade inkomsten minskad
med kommunalt *ortsavdrag*. Den be-
skattningsbara inkomsten skall an-
givas i *hela* hundratal kronor, så att
överskjutande belopp, som icke upp-
går till helt hundratal kronor, bort-
faller.

Finnes skattskyldigs skatteförmå-
ga under beskattningsåret hava varit
väsentligen nedsatt till följd av lång-
varig sjukdom, olyckshändelse, ål-
derdom, underhåll av andra närstå-
ende än barn, för vilka den skattskyl-
dige ägt tillgodonjuta allmänt barn-
bidrag, eller annan därmed jämförlig
omständighet, må efter taxerings-
nämndens eller, om besvär anförts
eller ock särskild framställning där-
om gjorts senast den 30 juni året
näst efter taxeringsåret, prövnings-
nämndens beprövande den skattskyl-
digs taxerade inkomst minskas, för-
utom med kommunalt *ortsavdrag*,
med ytterligare ett efter omständig-
heterna avpassat belopp, dock högst
6 000 kronor. Har skattskyldig på
grund av jämkning vid beräkning av
sjömansskatt åtnjutit avdrag för ned-
satt skatteförmåga, skall avdrag, som
avses i detta stycke, minskas med det
belopp, varmed jämkning medgivits.

2 m o m. För fysisk person, som
varit här i riket bosatt under hela
eller någon del av beskattningsåret,
utgöres såvitt angår hemortskommun-
nen den beskattningsbara inkomsten
av den taxerade inkomsten minskad
med kommunalt *grundavdrag*. Den
beskattningsbara inkomsten skall an-
givas i *helt* hundratal kronor, så att
överskjutande belopp, som icke upp-
går till helt hundratal kronor, bort-
faller.

Finnes skattskyldigs skatteförmå-
ga under beskattningsåret hava varit
väsentligen nedsatt till följd av lång-
varig sjukdom, olyckshändelse, ål-
derdom, underhåll av andra närstå-
ende än barn, för vilka den skattskyl-
dige ägt tillgodonjuta allmänt barn-
bidrag, eller annan därmed jämförlig
omständighet, må efter taxerings-
nämndens eller, om besvär anförts
eller ock särskild framställning där-
om gjorts senast den 30 juni året
näst efter taxeringsåret, prövnings-
nämndens beprövande den skattskyl-
digs taxerade inkomst minskas, för-
utom med kommunalt *grundavdrag*,
med ytterligare ett efter omständig-
heterna avpassat belopp, dock högst
6 000 kronor. Har skattskyldig på
grund av jämkning vid beräkning av
sjömansskatt åtnjutit avdrag för ned-
satt skatteförmåga, skall avdrag,
som avses i detta stycke, minskas
med det belopp, varmed jämkning
medgivits.

¹ Senaste lydelse 1969: 222.

(Nuvarande lydelse)

Om skattskyldigs inkomst, efter avdrag av därå belöpande skatt, på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet understigit vad han kan anses hava behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (e x i s t e n s m i n i m u m) må den skattskyldige jämväl, efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning där- om gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande, erhålla avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga med belopp som ovan sägs; dock må avdraget beträffande skattskyldig med oförsörjda barn för varje sådant barn ökas med högst 1 000 kronor. Vad i andra stycket sista punkten här ovan sägs skall därvid äga motsvarande tillämpning.

Skattskyldig, vars inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension, skall — om särskilda omständigheter icke föranleda annat — anses ha haft nedsatt skatteförmåga enligt andra stycket. *Att bestämmelsen i andra stycket om visst högsta avdragsbelopp icke gäller vid fastställandet av avdrag i detta fall framgår av punkt 2 av anvisningarna.*

Vad härefter — — — — — beskattningsbar inkomst.

3 m o m.¹ För skattskyldig, — — — — — stycket förmåles.

Kan kommunalt *ortsavdrag* helt eller delvis icke utnyttjas i hemortskommunen, och har taxerad inkomst påförts den skattskyldige i annan kommun, skall bristen avräknas från sistnämnda inkomst. Därvid skola i förekommande fall bestämmelserna i punkt 4 av anvisningarna till 46 § äga motsvarande tillämpning. Vad efter dylik avräkning återstår utgör för den skattskyldige beskattningsbar inkomst i kommunen.

(Föreslagen lydelse)

Om skattskyldigs inkomst, efter avdrag av därå belöpande skatt, på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet understigit vad han kan anses hava behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (e x i s t e n s m i n i m u m) må den skattskyldige jämväl, efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning där- om gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande, erhålla avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga med belopp som ovan sägs; dock må avdraget beträffande skattskyldig med oförsörjda barn för varje sådant barn ökas med högst 1 500 kronor. Vad i andra stycket sista punkten här ovan sägs skall därvid äga motsvarande tillämpning.

Skattskyldig, vars inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension, skall — om särskilda omständigheter icke föranleda annat — anses ha haft nedsatt skatteförmåga enligt andra stycket. *Riksskatteverket fastställer grunder för beräkning av avdrag för nedsatt skatteförmåga enligt detta stycke.*

Kan kommunalt *grundavdrag* helt eller delvis icke utnyttjas i hemortskommunen, och har taxerad inkomst påförts den skattskyldige i annan kommun, skall bristen avräknas från sistnämnda inkomst. Därvid skola i förekommande fall bestämmelserna i punkt 4 av anvisningarna till 46 § äga motsvarande tillämpning. Vad efter dylik avräkning återstår utgör för den skattskyldige beskattningsbar inkomst i kommunen.

¹ Senaste lydelse 1958: 86.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

För annan — — — — — beskattningsbar inkomst.

Beskattningsbar inkomst — — — — — kronor, bortfaller.

(Se vidare anvisningarna.)

52 §.

1 m o m.¹ Äkta makar, — — — gemensamma inkomst.

Har vid — — — — — andra kommuner.

Underskott å — — — — — samma slag.

Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra stycket sägs, dock att, om sådan del av ortsavdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst i hemortskommunen, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst i samma kommun. Kvarstående brist må, med tillämpning av bestämmelserna i 50 § 3 mom. andra stycket, avräknas å makarnas taxerade inkomster i andra kommuner.

Avdrag, som — — — — — styckena medgiva.

53 §.

1 m o m.² Skyldighet att — — — rörelse; samt

för belopp som motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven *folkpensionsavgift*, tilläggspensionsavgift, sjukförsäkringsavgift eller allmän arbetsgivaravgift i den mån beloppet påverkat storleken av avdrag enligt 46 § 2 mom., som åtnjutits vid tidigare års taxeringar;

b) staten: — — — — — eller rörelse.

Riksskattenämnden må, — — — — — icke föras.

för belopp *vilket* motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven tilläggspensionsavgift, sjukförsäkringsavgift eller allmän arbetsgivaravgift och med *vilket* avdrag enligt 46 § 2 mom. åtnjutits vid tidigare års taxeringar;

65 §.³

Fråga, huruvida skattskyldig haft barn eller icke eller om barn är att räkna såsom hemmavarande eller icke, liksom ock fråga om barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret. Med barn avses jäm-

Fråga, huruvida skattskyldig haft barn eller icke eller om barn är att räkna såsom hemmavarande eller icke, liksom ock fråga om barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret. Med barn avses jäm-

¹ Senaste lydelse 1964: 70.² Senaste lydelse 1969: 749.³ Senaste lydelse 1967: 110.

(Nuvarande lydelse)

väl styvbarn *ävensom* adopterat barn. Barn, som bor hos sina föräldrar, skall, såvitt avser föräldrarnas rätt till avdrag enligt 46 § 2 mom. första stycket vid 3) och 46 § 3 mom. *ävensom* *ortsavdrag*, anses som hemmavarande endast hos den ena av dem.

I fråga om skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, skola de *för* gift skattskyldig *gällande bestämmelserna*, om ej annat följer av vad som stadgas i sista stycket, äga tillämpning först vid taxering för det därpå följande beskattningsåret.

De för gift skattskyldig *gällande bestämmelserna* skola i fråga om makar, som levt tillsammans, tillämpas jämväl under det beskattningsår, varunder make avlidit. *Änkling* är dock berättigad till avdrag enligt 46 § 3 mom. *andra* stycket, om *hustrun* avlidit före den 1 juli året näst före taxeringsåret.

Har eljest — — — — — för taxeringen.

De för gift skattskyldig *gällande bestämmelserna* skola äga tillämpning jämväl i fråga om dem som, utan att vara gifta, leva tillsammans, om de tidigare varit förenade i äktenskap eller gemensamt hava eller hava haft barn.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

väl styvbarn, adopterat barn *och fosterbarn, för vilket ej utgår fosterlega eller annan ersättning utöver allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag enligt förordningen (1964:400), studiehjälp enligt studiehjälpsreglementet (1964:402) eller bidragsförskott enligt lagen (1964:143) om bidragsförskott*. Barn, som bor hos sina föräldrar, skall, såvitt avser föräldrarnas rätt till avdrag enligt 46 § 2 mom. första stycket vid 3) och 46 § 3 mom., anses som hemmavarande endast hos den ena av dem.

I fråga om skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, skola de *bestämmelser som avse* gift skattskyldig, om ej annat följer av vad som stadgas i sista stycket, äga tillämpning först vid taxering för det därpå följande beskattningsåret.

Bestämmelser som avse gift skattskyldig skola i fråga om makar, som levt tillsammans, tillämpas jämväl under det beskattningsår, varunder make avlidit. *Skattskyldig vars make* avlidit före den 1 juli året näst före taxeringsåret är dock berättigad till avdrag enligt 46 § 3 mom. *fjärde* stycket.

Bestämmelser i denna lag om gift skattskyldig skola äga tillämpning jämväl i fråga om dem som, utan att vara gifta, leva tillsammans, om de tidigare varit förenade i äktenskap eller gemensamt hava eller hava haft barn.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 48 §.¹

Vad i denna paragraf stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall på grund av föreskriften i 68 § tillämpas även å person, som här i riket stadigvarande vistats. *Frågan*

Vad i denna paragraf stadgas om person, som varit här i riket bosatt, skall på grund av föreskriften i 68 § tillämpas även å person, som här i riket stadigvarande vistats.

¹ Senaste lydelse 1960: 172.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

om en person varit gift eller om en gift person levt tillsammans med sin make, liksom ock frågan huruvida skattskyldig haft barn eller icke bedömes med ledning av föreskrifterna i 65 §.

Vid beräkning av ortsavdrag för gift skattskyldig, som under beskattningsåret levt tillsammans med andra maken och som under nämnda år uppburit inkomst, för vilken erlagts sjömansskatt, skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 48 § 2 mom. sista stycket iakttagas, att minskningen av ortsavdraget skall beräknas på halva det avdrag, som skulle tillkommit makarna gemensamt, om icke någon av dem haft att erlægga sjömansskatt.

till 49 §.

1.¹ Oskift dödsbo efter person, som vid sitt frånfälle varit här i riket bosatt, äger på grund av bestämmelserna i 53 § 3 mom. att för det beskattningsår, under vilket dödsfallet inträffat, åtnjuta kommunalt *ortsavdrag* med belopp, som skulle hava tillerkänts den avlidne, därest han fortfarande levt. Har nämnda person icke varit under hela tiden mellan beskattningsårets ingång och dödsfallet här i riket bosatt, skall avdrag medgivas dels för den tid han varit härstädes bosatt, dels för tiden efter dödsfallet till beskattningsårets utgång och för den sammanlagda tiden beräknas i enlighet med de i 48 § 3 mom. meddelade bestämmelserna.

Avdrag, varom — — — — ägt rum.

2. Oskift dödsbo efter person, som vid sitt frånfälle icke varit här i riket bosatt, må vid taxering medgivas *ortsavdrag* allenast för den tid, under vilken nämnda person det beskattningsår, då dödsfallet inträffade, varit här i riket bosatt.

1. Oskift dödsbo efter person, som vid sitt frånfälle varit här i riket bosatt, äger på grund av bestämmelserna i 53 § 3 mom. att för det beskattningsår, under vilket dödsfallet inträffat, åtnjuta kommunalt *grundavdrag* med belopp, som skulle hava tillerkänts den avlidne, därest han fortfarande levt. Har nämnda person icke varit under hela tiden mellan beskattningsårets ingång och dödsfallet här i riket bosatt, skall avdrag medgivas dels för den tid han varit härstädes bosatt, dels för tiden efter dödsfallet till beskattningsårets utgång och för den sammanlagda tiden beräknas i enlighet med de i 48 § 2 och 3 mom. meddelade bestämmelserna.

2. Oskift dödsbo efter person, som vid sitt frånfälle icke varit här i riket bosatt, må vid taxering medgivas *grundavdrag* allenast för den tid, under vilken nämnda person det beskattningsår, då dödsfallet inträffade, varit här i riket bosatt.

¹ Senaste lydelse 1950: 252.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

till 50 §.

2.¹ För skattskyldig, som varit för sin försörjning helt beroende av vad han uppburit i form av folkpension, bör den taxerade inkomsten regelmässigt minskas med vad han sålunda uppburit, även om det belopp som angives i 50 § 2 mom. andra stycket därigenom överskrides. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn därtill.

Om skattskyldig åtnjutit jämväl annan inkomst än folkpension, bör den skattskyldige medgivas ett med hänsyn till omständigheterna jämkat avdrag för nedsatt skatteförmåga. Även i detta fall får det i 50 § 2 mom. andra stycket angivna maximalbeloppet överskridas.

Vid tillämpningen av denna anvisningspunkt skall följande iakttagas. Som folkpension behandlas även tilläggspension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott. Har folkpension minskats till följd av livränta enligt 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring, skall vid beräkningen av avdraget för nedsatt skatteförmåga anses som om folkpensionsförmånen utgått med reducerat belopp och i stället livräntan varit reducerad med det belopp varmed folkpensionen varit minskad.

2. Om skattskyldig åtnjutit jämväl annan inkomst än folkpension, skall avdraget jämkas med hänsyn till omständigheterna och i enlighet med de av riksskatteverket fastställda grunderna. Den omständigheten att folkpension under ett beskattningsår utgått med ett ringa belopp, t. ex. till följd av att folkpensionen icke åtnjutits under hela året, utgör icke hinder mot att medgiva den skattskyldige avdrag. Avgörande för bedömningen i detta fall är huruvida folkpensionen, om den utgått i full utsträckning, utgjort en icke obetydlig del av inkomsten.

Som folkpension behandlas även tilläggspension i den mån den enligt lagen om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott. Har folkpension minskats till följd av livränta enligt 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring, skall vid beräkningen av avdraget för nedsatt skatteförmåga anses som om folkpensionsförmånen utgått med reducerat belopp och i stället livräntan varit reducerad med det belopp varmed folkpensionen varit minskad.

¹ Senaste lydelse 1969: 222.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

till 52 §.¹

Av 65 § framgår, att *de* för gift skattskyldig *gällande bestämmelserna* i vissa fall skola tillämpas i fråga om dem som, utan att vara gifta, leva tillsammans.

Av 65 § framgår, att *bestämmelser som avse* gift skattskyldig i vissa fall skola tillämpas i fråga om dem som, utan att vara gifta, leva tillsammans.

till 60 §.²

Till ledning — — — — — följande e x e m p e l.

1. Ett aktiebolag har hemort i en kommun, som består av tre församlingar. Bolaget äger en fastighet i envar av dessa församlingar; fastigheternas taxeringsvärden utgöra respektive 40 000 kronor, 120 000 kronor och 160 000 kronor.

Ett aktiebolag har hemort i en kommun, som består av tre församlingar. Bolaget äger en fastighet i envar av dessa församlingar; fastigheternas taxeringsvärden utgöra respektive 40 000 kronor, 120 000 kronor och 160 000 kronor.

Om den — — — — — 56—59 §§.

2. I en kommun finnes ett municipalsamhälle. En person A är bosatt inom det utanför municipalsamhället belägna området av kommunen. A äger de inom kommunen belägna fastigheterna B och C, av vilka C ligger inom municipalsamhället. Fastigheternas taxeringsvärden utgöra respektive 60 000 kronor och 140 000 kronor.

A:s beskattningsbara inkomst utgör 3 000 kronor. Därav upptagas 2 100 kronor såsom belöpande på municipalsamhället.

3. En person är mantalsskriven i det inom kommunen B belägna municipalsamhället C och har bedrivit rörelse inom den del av kommunen, som är belägen utanför municipalsamhällets område. Han har haft inkomst dels av rörelsen, däri fastighet icke ingår, till belopp av 9 000 kronor och dels av kapital till belopp av 3 000 kronor eller sålunda tillhoppa 12 000 kronor. Efter frånräknande av allmänna avdrag, ortsavdrag m.m. utgör den beskattningsbara inkomsten 8 000 kronor. Av sistnämnda belopp skola alltså 2 000 kronor upptagas såsom belöpande å municipalsamhället.

¹ Senaste lydelse 1960: 172.² Senaste lydelse 1967: 628.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

till 69 §.

Skattskyldig, som i denna paragraf omförmäles, åtnjuter vid sin taxering i Stockholm för gemensamt kommunalt ändamål samma förmåner i beskattningshänseende, som om han varit i nämnda stad bosatt. Å honom äro således tillämpliga bestämmelserna om allmänna avdrag (46 §), *ortsavdrag* (48 §) samt de i 50 och 51 §§ för i riket bosatt person meddelade föreskrifterna om beskattningsbar inkomst och om lägsta skattepliktiga belopp. De i 49 och 55 §§ meddelade stadgandena äro jämväl tillämpliga beträffande dödsbo efter person, varom i förevarande paragraf förmäles.

till 70 §.

Å person, som i 1 mom. av denna paragraf avses, äro icke tillämpliga de om allmänna avdrag i 46 § 2 och 3 mom. meddelade bestämmelserna och icke heller föreskrifterna om *ortsavdrag* (48 §) eller de i 50 och 51 §§ för i riket bosatt person meddelade föreskrifterna om beskattningsbar inkomst och om lägsta skattepliktiga belopp. De i 49 och 55 §§ meddelade stadgandena äro icke gällande för dödsbo efter person, varom i 1 mom. av förevarande paragraf är fråga.

Skattskyldig, som i denna paragraf omförmäles, åtnjuter vid sin taxering i Stockholm för gemensamt kommunalt ändamål samma förmåner i beskattningshänseende, som om han varit i nämnda stad bosatt. Å honom äro således tillämpliga bestämmelserna om allmänna avdrag (46 §), *grundavdrag* (48 §) samt de i 50 och 51 §§ för i riket bosatt person meddelade föreskrifterna om beskattningsbar inkomst och om lägsta skattepliktiga belopp. De i 49 § meddelade stadgandena äro jämväl tillämpliga beträffande dödsbo efter person, varom i förevarande paragraf förmäles.

Å person, som i 1 mom. av denna paragraf avses, äro icke tillämpliga de om allmänna avdrag i 46 § 2 och 3 mom. meddelade bestämmelserna och icke heller föreskrifterna om *grundavdrag* (48 §) eller de i 50 och 51 §§ för i riket bosatt person meddelade föreskrifterna om beskattningsbar inkomst och om lägsta skattepliktiga belopp. De i 49 § meddelade stadgandena äro icke gällande för dödsbo efter person, varom i 1 mom. av förevarande paragraf är fråga.

Övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller dock vid 1971 eller tidigare års taxering och vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

I fråga om belopp som motsvarar restituerad, avkortad eller avskriven folkpensionsavgift och sjukförsäkringsavgift gäller, i den mån beloppet påverkat storleken av avdrag enligt 46 § 2 mom. som åtnjutits vid taxering år 1971 eller tidigare år, 35 § 1 mom. andra stycket och 53 § 1 mom. första stycket a) i sina äldre lydelse.

Vad i lag eller annan författning är föreskrivet om kommunalt *ortsavdrag* skall efter denna lags ikraftträdande i stället avse kommunalt *grundavdrag*.

2) Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt,

dels att nuvarande 9 § 3 och 4 mom. skall betecknas 9 § 4 och 5 mom.,

dels att 2 §, 4 § 1 mom., 6 § 1 mom., 8 §, 9 § 1 och 2 mom., nya 9 § 4 och 5 mom., 10 § 1 mom. och 11 § 1 mom. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas ett nytt moment, 9 § 3 mom., av nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.¹

Om vad som är att hänföra till skattepliktig inkomst, så ock om beräkning av inkomst från olika förvärvskällor skall gälla vad i 17 § första och andra styckena samt 18—44 §§ kommunalskattelagen är stadgat, dock med följande undantag:

till intäkt av tillfällig förvärvs verksamhet hänföres restituerad, avkortad eller avskriven allmän kommunalskatt *i den mån denna påverkat storleken av avdrag enligt 4 § 1 mom., som åtnjutes vid tidigare års taxeringar;*

vid beräkning — — — — — beräknade nettointäkten.

Har sådan — — — — — överlåtande bolaget.

Om vad som är att hänföra till skattepliktig inkomst, så ock om beräkning av inkomst från olika förvärvskällor skall gälla vad i 17 § första och andra styckena samt 18—44 §§ kommunalskattelagen är stadgat, dock med följande undantag:

till intäkt av tillfällig förvärvs verksamhet hänföres restituerad, avkortad eller avskriven allmän kommunalskatt *för vilken avdrag åtnjutes vid tidigare års taxeringar;*

4 §.

1 m o m.¹ Från sammanlagda — — — eller lotterivinst;

sådan *allmän kommunalskatt samt*, i den mån avdrag icke åtnjutes enligt nästföljande stycke, tilläggspensionsavgift och avgift enligt 4 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift som påförts den skattskyldige under året näst före det taxeringsår, varom fråga är.

sådan tilläggspensionsavgift och avgift enligt 4 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift som påförts den skattskyldige under året näst före det taxeringsår, varom fråga är, i den mån avdrag icke åtnjutes enligt nästföljande stycke, *samt, såvitt gäller annan skattskyldig än fysisk*

¹ Senaste lydelse 1969: 742.

(Nuvarande lydelse)

Skattskyldig, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, äger jämväl åtnjuta avdrag för periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk utbetalning, för tilläggs pensionsavgifter och avgift enligt 4 § förordningen om allmän arbetsgivaravgift samt för avgifter för pensionsförsäkring och för annan personförsäkring och för underhåll åt ej hemmavarande barn under 16 år, allt i den omfattning som i 46 § 2 mom. kommunalskattelagen sägs.

Avdrag enligt första stycket för kommunal skatt skall beräknas till ett belopp av minst 2 250 kronor eller, för makar som under beskattningsåret levt tillsammans, för dem båda gemensamt minst 4 500 kronor. Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andre maken, ävensom ogift skattskyldig (varmed jämställes änka, änking eller fränskild) äger, därest han haft hemmavarande barn under 18 år, likaså åtnjuta avdrag med minst 4 500 kronor. Bestämmelserna i detta stycke skola icke äga tillämpning på fysisk person, som enligt vad därom är särskilt stadgat taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet, samt ej heller på juridisk person annat än i fall som avses i 6 § 3 mom.

Har sådan — — — — — i fråga.

6 §.

1 m o m.¹ Skyldighet att — — — §§ sägs:

a) fysisk person:
för inkomst som avses i denna förordning enligt de grunder som angives i 53 § 1 mom. första stycket a) kommunalskattelagen samt, såvitt avser tid under vilken han ej varit

a) fysisk person:
för inkomst som avses i denna förordning enligt de grunder som angives i 53 § 1 mom. första stycket a) kommunalskattelagen samt, såvitt avser tid under vilken han ej varit

¹ Senaste lydelse 1966: 730.

(Nuvarande lydelse)

bosatt här i riket, *för restituerad, avkortad eller avskriven allmän kommunalskatt i den mån denna påverkat storleken av avdrag enligt 4 § 1 mom., som åtnjutits vid tidigare års taxering, och för inkomst genom utdelning på andelar i svenska ekonomiska föreningar;*

b) svenska aktiebolag — — — å andelar i svenska ekonomiska föreningar.

8 §.¹

Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under beskattningsåret, äger att å den taxerade inkomsten åtnjuta statligt *ortsavdrag*. Vad i 48 § 2 och 3 mom. samt 49 § kommunalskattelagen *stadgas angående kommunalt ortsavdrag skall äga motsvarande tillämpning beträffande statligt ortsavdrag.*

Skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under beskattningsåret, äger att å den taxerade inkomsten åtnjuta statligt *grundavdrag, varvid 48 § 2 och 3 mom. samt 49 § kommunalskattelagen skola äga motsvarande tillämpning.*

9 §.

1 m o m.² Skattskyldigs beskattningsbara inkomst skall, med iakttagande av vad nedan i 11 § stadgas, fastställas enligt de i 2 och 3 mom. angivna grunder.

2 m o m.³ För skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgöres den beskattningsbara inkomsten av den taxerade inkomsten minskad med *statligt ortsavdrag*. Den beskattningsbara inkomsten skall angivas i *hela* hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga hava varit väsentligen nedsatt av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra, tredje eller fjärde stycket kommunalskattelagen förmäles, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni

1 m o m. Skattskyldigs beskattningsbara inkomst skall, med iakttagande av vad nedan i 11 § stadgas, fastställas enligt de i 2—4 mom. angivna grunder.

2 m o m. För skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgöres den beskattningsbara inkomsten av den taxerade inkomsten, minskad med *det statliga grundavdrag, vartill den skattskyldige är berättigad*. Den beskattningsbara inkomsten skall angivas i *helt* hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga hava varit väsentligen nedsatt av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra, tredje eller fjärde stycket kommunalskattelagen förmäles, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni

¹ Senaste lydelse 1961: 623.

² Senaste lydelse 1952: 406.

³ Senaste lydelse 1969: 223.

(Nuvarande lydelse)

året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt *ortsavdrag*, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst med belopp som stadgas i 50 § 2 mom. andra och tredje styckena kommunalskattelagen. *Detta belopp får dock överskridas, om skattskyldig varit för sin försörjning till icke obetydlig del beroende av vad han uppburit i form av folkpension.* Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som nu sagts, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Vad härefter — — — — — beskattningsbar inkomst.

(Föreslagen lydelse)

året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt *grundavdrag*, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst med belopp som stadgas i 50 § 2 mom. andra och tredje styckena kommunalskattelagen. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som nu sagts, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

3 m o m. Ha makar, som under beskattningsåret levt tillsammans och under någon del därav varit bosatta här i riket, båda haft taxerad inkomst, skall beskattningsbar A-inkomst och beskattningsbar B-inkomst för dem båda beräknas enligt följande.

Med A-inkomst förstås inkomst av tjänst, dock icke periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt som avses i 31 § kommunalskattelagen, samt inkomst av jordbruksfastighet och rörelse om den skattskyldige varit verksam i förvärvskällan i ej blott ringa omfattning. Med B-inkomst förstås övriga inkomster.

Beskattningsbar A-inkomst utgöres av det sammanlagda beloppet av den skattskyldiges A-inkomst minskat med allmänna avdrag, förlustavdrag, grundavdrag och sådant avdrag utöver grundavdrag som avses i 2 mom. andra stycket. Beskattningsbar A-inkomst avrundas nedåt till helt hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller.

(Nuvarande lydelse)

3 m o m.¹ För annan skattskyldig än som i 2 mom. avses utgör den taxerade inkomsten tillika beskattningsbar inkomst. Denna skall för fysisk person, oskift dödsbo och familjestiftelse, varom förmäles i 10 § 1 mom., angivas i *hela* hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller.

4 m o m.¹ Skatteplikt till statlig inkomstskatt inträder, då den beräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 100 kronor.

(Förelagen lydelse)

Beskattningsbar B-inkomst utgöres av skillnaden mellan den skattskyldiges beskattningsbara inkomst, beräknad enligt 2 mom., och den beskattningsbara A-inkomsten.

4 m o m. För annan skattskyldig än som i 2 mom. avses utgör den taxerade inkomsten tillika beskattningsbar inkomst. Denna skall för fysisk person, oskift dödsbo och familjestiftelse, varom förmäles i 10 § 1 mom., angivas i *helt* hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till helt hundratal kronor, bortfaller. *I fråga om makar, som levt tillsammans men icke varit här i riket bosatta under någon del av beskattningsåret och som båda haft taxerad inkomst, skall beskattningsbar A-inkomst och beskattningsbar B-inkomst beräknas för dem båda, varvid 3 mom. gäller i tillämpliga delar.*

5 m o m. Skatteplikt till statlig inkomstskatt inträder, då *beräknad* beskattningsbar inkomst för skattskyldig uppgår till minst 100 kronor.

10 §.

(Nuvarande lydelse)

1 m o m.² Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter statligt ortsavdrag med belopp, som beräknats med ledning av 48 § 2 mom. andra eller tredje stycket kommunal-skattelagen och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 12 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomsten överstiger

12 000	men icke	16 000	kr.:	1 200	kr. för	12 000	kr. och	15 %	av återstoden;
16 000	”	20 000	”:	1 800	”	16 000	”	22 %	”
20 000	”	24 000	”:	2 680	”	20 000	”	27 %	”
24 000	”	30 000	”:	3 760	”	24 000	”	34 %	”
30 000	”	40 000	”:	5 800	”	30 000	”	42 %	”
40 000	”	60 000	”:	10 000	”	40 000	”	48 %	”
60 000	”	100 000	”:	19 600	”	60 000	”	54 %	”
100 000	”	150 000	”:	41 200	”	100 000	”	59 %	”
150 000	kr.		:	70 700	”	150 000	”	65 %	”

¹ Senaste lydelse 1955: 123.

² Senaste lydelse 1965: 72.

(Nuvarande lydelse)

För annan i detta moment avsedd skattskyldig än i föregående stycke sägs utgör grundbeloppet:

när den beskattningsbara inkomsten icke överstiger 6 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när den beskattningsbara inkomster överstiger

6 000 men icke	8 000 kr.:	600 kr. för	6 000 kr. och	15 % av återstoden;
8 000 " "	10 000 " :	900 " "	8 000 " "	22 % " "
10 000 " "	15 000 " :	1 340 " "	10 000 " "	27 % " "
15 000 " "	20 000 " :	2 690 " "	15 000 " "	31 % " "
20 000 " "	25 000 " :	4 240 " "	20 000 " "	36 % " "
25 000 " "	30 000 " :	6 040 " "	25 000 " "	40 % " "
30 000 " "	40 000 " :	8 040 " "	30 000 " "	44 % " "
40 000 " "	60 000 " :	12 440 " "	40 000 " "	49 % " "
60 000 " "	100 000 " :	22 240 " "	60 000 " "	54 % " "
100 000 " "	150 000 " :	43 840 " "	100 000 " "	59 % " "
150 000 kr.		73 340 " "	150 000 " "	65 % " "

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 procent av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 65 procent av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

(Föreslagen lydelse)

1 m o m. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

Grundbeloppet utgör:

när beskattningsbar inkomst icke överstiger 15 000 kronor: 10 procent av den beskattningsbara inkomsten;

när beskattningsbar inkomst överstiger

15 000 men icke	20 000 kr.:	1 500 kr. för	15 000 kr. och	16 % av återstoden;
20 000 " "	30 000 " :	2 300 " "	20 000 " "	22 % " "
30 000 " "	52 500 " :	4 500 " "	30 000 " "	28 % " "
52 500 " "	70 000 " :	10 800 " "	52 500 " "	38 % " "
70 000 " "	100 000 " :	17 450 " "	70 000 " "	44 % " "
100 000 " "	150 000 " :	30 650 " "	100 000 " "	49 % " "
150 000 kr.		55 150 " "	150 000 " "	54 % " "

Ändå att statlig inkomstskatt skall uttagas med mer än 100 procent av grundbeloppet, må likväl icke den å någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande skatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 54 procent av denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

11 §.

1 m o m.¹ Äkta makar, — — — — — gemensamma inkomst.

Har vid — — — — — makens inkomst.

Ortsavdrag beräknas för en var av makarna till hälften av det belopp, som i 48 § 2 mom. andra styc-

¹ Senaste lydelse 1964: 71.

(Nuvarande lydelse)

ket kommunalskattelagen sägs, dock att, om sådan del av ortsavdraget helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den ena makens taxerade inkomst, bristen må avräknas å den andra makens taxerade inkomst.

Avdrag, som — — — — — kommunalskattelagen medgiva.

Skatten beräknas å det sammanlagda beloppet av makarnas beskattningsbara inkomster och fördelas å makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster. Vad i 10 § 3 mom. sägs, skall därvid tillika iakttagas.

(Föreslagen lydelse)

I fall då endast ena maken har beskattningsbar inkomst, beräknas skatten på hans beskattningsbara inkomst utan uppdelning i beskattningsbar A-inkomst och beskattningsbar B-inkomst.

Ha båda makarna beskattningsbar inkomst, beräknas skatten enligt tredje—sjätte styckena.

Skatt på beskattningsbar A-inkomst beräknas för vardera maken för sig.

Ha makarna enbart beskattningsbar B-inkomst, beräknas skatten på det sammanlagda beloppet av dessa inkomster och fördelas på makarna efter förhållandet mellan de beskattningsbara inkomsterna.

I annat fall sammanlägges beskattningsbar B-inkomst hos make, som har den lägsta beskattningsbara A-inkomsten, med andra makens beskattningsbara inkomst. Därefter beräknas skatt med tillämpning av 10 § 1 mom. på summan av nämnda B-inkomst och andra makens beskattningsbara inkomst. Skatten på makarnas B-inkomster utgör skillnaden mellan den sålunda beräknade skatten och den skatt som belöper på den i nämnda summa ingående beskattningsbara A-inkomsten. Skatten på B-inkomst fördelas på makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara B-inkomster. Bestämmelserna i 10 § 3 mom. skola därvid iakttagas.

Om det sammanlagda beloppet av makars B-inkomster icke överstiger 2 000 kronor, skola dessa inkomster vid tillämpning av detta moment anses som A-inkomst.

Övergångsbestämmelser

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller dock vid 1971 eller tidigare års taxering och vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

I fråga om restituerad, avkortad eller avskrivnen kommunalskatt, som påförts på grund av 1970 eller tidigare års taxering eller eftertaxering för år 1970 eller tidigare år, gäller 2 § första stycket och 6 § 1 mom. första stycket a) i sina äldre lydelser.

Vad i lag eller annan författning är föreskrivet om statligt ortsavdrag skall efter denna förordnings ikraftträdande i stället avse statligt grundavdrag.

3) Förslag

till

Lag

om ändring i förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning

vid taxering för inkomst

Härigenom förordnas, att 2 §, 6 § och anvisningarna till 6 § förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.¹

Med förlust, som enligt vad i 1 § sägs må genom förlustavdrag utnyttjas för förlustutjämning, förstås det belopp, varmed summan av skattskyldigs underskott i förvärvskälla och övriga allmänna avdrag *med undantag av avdrag, som avses i 4 § 1 mom. tredje stycket förordningen om statlig inkomstskatt*, visst beskattningsår (förluståret) överstigit sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor samma år.

Med förlust, som enligt vad i 1 § sägs må genom förlustavdrag utnyttjas för förlustutjämning, förstås det belopp, varmed summan av skattskyldigs underskott i förvärvskälla och övriga allmänna avdrag visst beskattningsår (förluståret) överstigit sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor samma år.

Till förlustavdrag — — — — — vederbörligt taxeringsår.

Rätten till — — — — — 1 000 kronor.

(Se vidare anvisningarna.)

6 §.

Äger av äkta makar, vilka för beskattningsåret skola *samtaxeras*, den ena rätt till förlustavdrag men kan

Äger av äkta makar, vilka för beskattningsåret skola *taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kom-*

¹ Senaste lydelse 1967: 43.

(Nuvarande lydelse)

avdraget av den maken helt eller delvis ej utnyttjas vid den taxering, varom fråga är, må — efter samma makes medgivande — det icke utnyttjade avdraget i stället tillgodoföras andra maken.

(Se vidare anvisningarna.)

(Föreslagen lydelse)

munalskattelagen (1928: 370) och 11 § 1 mom. förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, den ena rätt till förlustavdrag men kan avdraget av den maken helt eller delvis ej utnyttjas vid den taxering, varom fråga är, må — efter samma makes medgivande — det icke utnyttjade avdraget i stället tillgodoföras andra maken.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 6 §.

I 6 § medgiven rätt för ena maken att utnyttja andra maken i första hand tillkommande förlustavdrag avser jämväl fall, då förlust uppkommit före äktenskapets ingående eller eljest under beskattningsår, för vilket makarna, *även om båda haft inkomst, likväl icke skolat samtaxeras.*

I 6 § medgiven rätt för ena maken att utnyttja andra maken i första hand tillkommande förlustavdrag avser jämväl fall, då förlust uppkommit före äktenskapets ingående eller eljest under beskattningsår, för vilket makarna icke skolat *taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) och 11 § 1 mom. förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt.*

Vad i — — — — — medgivna avdragsrätten.

Därest äkta — — — — — nyss sagts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller dock vid 1971 eller tidigare års taxering och vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

4) Förslag

till

Lag**om ändring i lagen (1962: 398) om finansiering av folkpensioneringen**

Härigenom förordnas, att 3 § lagen (1962: 398) om finansiering av folkpensioneringen skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***3 §.¹**

Folkpensionsavgift skall utgå med fem procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst *med de begränsningar som nedan sägs.*

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlägga avgift med sammanlagt högst ettusenfemhundra kronor. Därvid skall iakttas, att om vardera har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, envar påföres pensionsavgift med sjuhundrafemtio kronor. Om endast den ene har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger ettusenfemhundra kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlägga avgift med högst ettusenfemhundra kronor.

Folkpensionsavgift skall utgå med fem procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst, *dock med högst ettusenfemhundra kronor.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om folkpensionsavgift, som påföres för år 1970 eller tidigare år.

¹ Senaste lydelse 1967: 39.

5) Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt

Härigenom förordnas, att 13, 15 och 59 §§ samt anvisningarna till 15 och 59 §§ förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

13 §.

Skatten utgår med 10 procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med 15 procent av beskattningsvärdet.

15 §.

Vederlag hänföres — — — — — under perioden.

Värde av — — — — — i bruk.

Förlust på fordran, som inräknats i skattepliktig omsättning, får avdragas i redovisningen för den period då förlusten uppkommer. Inflyter där- efter betalning för sådan fordran skall beloppet åter upptagas i redovisningen.

Uppkommer förlust på fordran, för vilken den skattskyldige redovisat utgående skatt, får ett mot denna skatt svarande belopp avdragas i redovisningen för den period då förlusten uppkommer. Inflyter därefter betalning för sådan fordran skall beloppet åter upptagas i redovisningen.

Rabatt, återbäring eller bonus som utges i efterhand och avser tidigare redovisad skattepliktig omsättning får avdragas i den ordning som gäller för den skattskyldiges redovisning av utgående skatt. Utges förmånen till skattskyldig skall avdraget grundas på kreditnota eller motsvarande handling. Av handlingen skall framgå minskningen av både vederlag och skatt.

Lämnas återbäring, bonus eller annan rabatt, som icke utgör s. k. villkorlig rabatt, i efterhand och avser förmånen skattepliktig omsättning, får belopp motsvarande den del av den tidigare redovisade skatten som belöpt på den utgivna förmånen avdragas i den ordning som gäller för den skattskyldiges redovisning av utgående skatt. Utges förmånen till skattskyldig skall avdraget grundas på kreditnota eller motsvarande handling. Av handlingen skall framgå minskningen av både vederlag och skatt.

Handling som avses i fjärde stycket skall ligga till grund även för avdrag för annan kundkreditering som avser skattepliktig omsättning.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

¹ Förordningen omtryckt 1969: 237.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

59 §.

Mervärdeskatt utgår med 10 procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med 6 procent av beskattningsvärdet.

Beskattningsvärdet är — — — mervärdeskatten inbegripen.

Vid bestämmande — — — liknande prestation.

Mervärdeskatt utgår med 15 procent av beskattningsvärdet. För monteringsfärdigt hus utgår dock skatten med 9 procent av beskattningsvärdet.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 15 §.

Kreditnota som avses i fjärde *stycket* och som medför rätt till minskning av *säljarens skattepliktiga omsättning*, medför motsvarande minskning av ingående skatt för köparen.

Kreditnota som avses i fjärde *och femte styckena* och som medför rätt till minskning av *utgående skatt för säljaren*, medför motsvarande minskning av ingående skatt för köparen.

till 59 §.

Vid införsel av bil utgör skattesatsen alltid 10 procent av beskattningsvärdet.

Skattesatsen 10 procent motsvaras av 11,11 procent av beskattningsvärdet exklusive skatt och skattesatsen 6 procent av 6,38 procent av samma värde exklusive skatt.

Vid införsel av bil utgör skattesatsen alltid 15 procent av beskattningsvärdet.

Skattesatsen 15 procent motsvaras av 17,65 procent av beskattningsvärdet exklusive skatt och skattesatsen 9 procent av 9,89 procent av samma värde exklusive skatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971, då förordningen (1970: 4) om höjd mervärdeskatt på vissa varor upphäves.

6) Förslag

till

Lag

om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272)

Härigenom förordnas, att 2 § 2 och 4 mom., 4 § 1, 2 och 4 mom., 15 och 25 §§, 27 § 1 mom., 40 § 1 mom., 45 § 1 mom., 46 § 2 mom., 49 § 1 mom., 70 § 2 mom. samt punkt 3 av anvisningarna till 45 § uppbördsförordningen (1953: 272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.

<p>2 m o m. I denna — — — — —</p> <p>in k o m s t å r: det — — — — —</p> <p>u p p b ö r d s å r: tiden från och med mars månad ett år till och med februari månad nästföljande år.</p> <p>4 m o m. Den som är pliktig er-lägga i 1 § omförmäld sjukförsäkringsavgift och som taxerats enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser skall, om för den andra maken ej beräknats någon till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst och makarna blivit för inkomståret mantalsskrivna såsom tillhörande samma hushåll, påföras jämväl den andra makens sjukförsäkringsavgift för inkomståret och skall den sistnämnda maken vara fri från betalningsskyldighet för avgiften.</p>	<p>skatt avslutats;</p> <p><i>s k a t t e r e d u k t i o n: n e d s ä t t -</i> <i>ning av skatt enligt 4 mom.;</i></p> <p>föregått taxeringsåret;</p> <p>u p p b ö r d s å r: tiden från och med mars månad ett år till och med februari månad nästföljande år;</p> <p><i>g i f t s k a t t s k y l d i g: s k a t t -</i> <i>skyldig som taxeras med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) och 11 § 1 mom. förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt;</i></p> <p><i>o g i f t s k a t t s k y l d i g: a n n a n</i> <i>skattskyldig fysisk person än nyss sagts.</i></p> <p>4 m o m. Skattereduktion åtnjutes</p> <p>av ogift skattskyldig, som har hemmavarande barn under 18 år, och av gift skattskyldig, vars make saknar taxerad inkomst enligt förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, med 1 800 kronor,</p> <p>av gift skattskyldig, vars make har taxerad inkomst enligt nämnda förordning som understiger 4 500 kronor, med 40 procent av det belopp som motsvarar skillnaden mellan 4 500 kronor och den taxerade inkomsten.</p>
--	--

¹ Förordningen omtryckt 1967: 625.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Skattereduktion enligt första stycket åtnjutes endast av skattskyldig, som varit bosatt här i riket under någon del av beskattningsåret. För gift skattskyldig gäller dessutom följande. För att skattereduktion skall få åtnjutas, skall maken ha varit bosatt här i riket under någon del av beskattningsåret. Avser makens bosättning här i riket större delen av beskattningsåret, sker skattereduktionen enligt första stycket. Avser makens bosättning här i riket endast en mindre del av beskattningsåret, åtnjuter den skattskyldige skattereduktion, om maken saknar taxerad inkomst enligt förordningen om statlig inkomstskatt, med 900 kronor, och om maken har taxerad inkomst enligt nämnda förordning som understiger 2 250 kronor, med 40 procent av det belopp som motsvarar skillnaden mellan 2 250 kronor och den taxerade inkomsten.

Skattereduktion sker icke i fråga om tilläggsavgift, arbetsgivaravgift, allmän arbetsgivaravgift och redareavgift samt annuitet å avdikningslån och å förskott för avlösningsfrälseränta.

Bestämmelserna om skattereduktion iakttagas vid debitering av slutlig skatt, tillkommande skatt och preliminär B-skatt samt vid fastställande av preliminär A-skatt.

4 §.

1 m o m. Har lokal — — — — — sådana tabeller.

Skatttabellerna skola för olika inkomstbelopp, beräknade för vecka eller den längre tid som centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden bestämmer, angiva därå belöpande preliminär skatt. Tabellerna skola grundas på följande förutsättningar, nämligen

att inkomsten samt *ortsavdraget* äro oförändrade under inkomståret,

att den skattskyldige icke kom-

Skatttabellerna skola för olika inkomstbelopp, beräknade för vecka eller den längre tid som centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden bestämmer, angiva därå belöpande preliminär skatt. Tabellerna skola grundas på följande förutsättningar, nämligen

att inkomsten samt *grundavdraget* äro oförändrade under inkomståret,

att den skattskyldige icke kom-

(Nuvarande lydelse)

mer att taxeras för annan inkomst än som i tabellen angives, ej heller för garantibelopp för fastighet eller för förmögenhet,

att den skattskyldige icke har att erlægga tilläggs pensionsavgift, samt

att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels *ortsavdrag*, och, såvitt gäller i 2 mom. första stycket 3) avsedd skattskyldig, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen, *dels ock, såvitt angår taxeringen till statlig inkomstskatt, för kommunala utskylder med belopp, motsvarande för skattekrone och skatteöre det belopp, som enligt 3 mom. legat till grund vid uträkandet av de i vederbörlig tabell angivna utskylderna, eller med det högre belopp som följer av 4 § 1 mom. tredje stycket förordningen om statlig inkomstskatt.*

2 m o m. I skattetabellerna skola i särskilda kolumner upptagas skattelebopp för följande grupper av skattskyldiga, nämligen

1) *gift, med makan sammanlevande manlig inkomsttagare, där makan har en sammanräknad nettoinkomst å minst tretusen kronor;*

2) *annan gift, med makan sammanlevande manlig inkomsttagare än under 1) sägs;*

3) *ogift inkomsttagare som är berättigad till avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen;*

4) *annan ogift inkomsttagare.*

Gift, med maken sammanlevande kvinna, vars make har inkomst, skall hänföras till under 2) upptagen grupp av skattskyldiga, därest hon har hemmavarande barn, samt el-

(Föreslagen lydelse)

mer att taxeras för annan inkomst än som i tabellen angives, ej heller för garantibelopp för fastighet eller för förmögenhet,

att den skattskyldige icke har att erlægga tilläggs pensionsavgift,

att skattskyldig, som avses i 2 mom. första stycket 2) och 4) *erhåller skattereduktion, samt*

att vid taxering för inkomsten icke andra avdrag medgivas den skattskyldige än dels *grundavdrag*, och, såvitt gäller i 2 mom. första stycket 3) och 4) avsedd skattskyldig, avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen.

2 m o m. I skattetabellerna skola i särskilda kolumner upptagas skattelebopp för följande grupper av skattskyldiga, nämligen

1) *ogift inkomsttagare, som icke avses under 4), och gift inkomsttagare, vars make har en sammanräknad nettoinkomst på minst tvåtusen kronor;*

2) *gift inkomsttagare, vars make saknar sammanräknad nettoinkomst eller har sådan inkomst understigande tvåtusen kronor;*

3) *gift inkomsttagare, som är berättigad till avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen;*

4) *ogift inkomsttagare, som är berättigad till avdrag enligt 46 § 3 mom. kommunalskattelagen.*

(Nuvarande lydelse)

jest till under 4) upptagen grupp av skattskyldiga.

Gift, med maken sammanlevande kvinna, som har egen inkomst men vilkens make icke uppbär inkomst, skall, därest hon är berättigad till avdrag enligt 46 § 3 mom. första stycket första punkten kommunalskattelagen, hänföras till under 3) upptagen grupp skattskyldiga samt eljest likställas med gift manlig inkomsttagare som under 2) avses.

Ogift skattskyldig, som har hemmavarande barn och som icke är hänförlig till under 3) upptagen grupp av skattskyldiga, skall likställas med gift manlig inkomsttagare som under 2) avses.

Med ogift skattskyldig skall likställas skattskyldig, som är änklings, änka, frånskild eller hemskild.

Med gifta likställas de som, utan att vara gifta, leva tillsammans, om de tidigare varit förenade i äktenskap eller gemensamt hava eller ha haft barn.

4 m o m. I skattetabellerna skall därjämte intagas en särskild kolumn, vari anges det belopp varmed preliminär A-skatt skall beräknas å inkomst för dag av sådan anställning som är avsedd vara kortare tid än en vecka. För samtliga skattetabeller skola enahanda belopp angivas i den särskilda kolumnen att tillämpas oberoende av arbetstagarens civilstånd och annan i 2 mom. angiven omständighet. Skattebeloppen skola beräknas på grundval av beräknelig genomsnittlig sysselsättning under året och av den utdebitering till kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel samt med tillämpning av det *ortsavdrag*, som centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden för varje år bestämmer. Den särskilda skattekolonnen skall avse en lägsta dagsinkomst av tio kronor. I övrigt skall vad ovan i denna paragraf sägs

(Föreslagen lydelse)

Ogift inkomsttagare, som har hemmavarande barn och som icke är hänförlig till under 4) upptagen grupp av skattskyldiga, skall likställas med inkomsttagare som under 2) avses.

4 m o m. I skattetabellerna skall därjämte intagas en särskild kolumn, vari anges det belopp varmed preliminär A-skatt skall beräknas å inkomst för dag av sådan anställning som är avsedd vara kortare tid än en vecka. För samtliga skattetabeller skola enahanda belopp angivas i den särskilda kolumnen att tillämpas oberoende av arbetstagarens civilstånd och annan i 2 mom. angiven omständighet. Skattebeloppen skola beräknas på grundval av beräknelig genomsnittlig sysselsättning under året och av den utdebitering till kommunal inkomstskatt, landstingsmedel och tingshusmedel, som centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden för varje år bestämmer. Den särskilda skattekolonnen skall avse en lägsta dagsinkomst av tio kronor. I övrigt skall vad ovan i denna paragraf sägs i tillämpliga delar gälla vid skattebe-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

i tillämpliga delar gälla vid skatte- loppens beräkning.
beloppens beräkning.

15 §.

Vid preliminär taxering skola beskattningsbar inkomst och beskattningsbar förmögenhet beräknas i enlighet med bestämmelserna i förordningen om statlig inkomstskatt, kommunalskattelagen samt förordningen om statlig förmögenhets-skatt. *Dock skall iakttagas, att vid bestämmande av beskattningsbar inkomst ortsavdrag beräknas med hänsyn, där icke i andra stycket an-norlunda stadgas, till den skattskyldiges civilstånd den 1 november året näst före inkomståret, samt, vad angår frågan om den skattskyldige har hemmavarande barn, till förhållandena vid nyssnämnda tidpunkt.*

Vid preliminär taxering skola beskattningsbar inkomst och beskattningsbar förmögenhet beräknas i enlighet med bestämmelserna i förordningen om statlig inkomstskatt, kommunalskattelagen samt förordningen om statlig förmögenhets-skatt.

Vid preliminär — — — — — taxeringen verkställs.
Vid tillämpning — — — — — efter inkomståret.

25 §.

Vid debitering — — — — — fastställts för inkomståret;
att sjukförsäkringsavgift påföres i att sjukförsäkringsavgift påföres i
enlighet med vad riksförsäkringsver- enlighet med vad riksförsäkringsver-
ket bestämmer för inkomståret med ket bestämmer för inkomståret;
iakttagande tillika av vad i 2 § 4
mom. denna förordning sägs;
att för — — — — — och tingslag.

27 §.

1 m o m.¹ Vid debitering — — — — — av avgift;
*att makars sjukförsäkringsavgif-
ter skola i fall, varom i 2 § 4 mom.
sägs, i en gemensam post påföras den
av makarna, för vilken beräknats till
statlig inkomstskatt beskattningsbar
inkomst;*
att i — — — — — öretal bortfaller.

40 §.

1 m o m. Arbetstagare, som — — — — — preliminär A-skatt.
Fullgör icke — — — — — inkomst jämte tio procent av nämnda avdrag;
2) i fråga om inkomst som avses 2) i fråga om inkomst som avses
i 7 § första stycket: ett belopp, mot- i 7 § första stycket: ett belopp, mot-
svarande avdrag för månadslön en- svarande avdrag för månadslön en-
ligt den i 4 § 2 mom. första stycket ligt den i 4 § 2 mom. första stycket

¹ Senaste lydelse 1969: 238.

(Nuvarande lydelse)

vid 4) avsedda kolumnen i skattetabellen jämte tio procent av nämnda avdrag;

3) i fråga om inkomst som avses i 7 § andra stycket: ett belopp, motsvarande avdrag för sådan inkomst beträffande skattskyldig, som avses i 4 § 2 mom. första stycket vid 4), jämte tio procent av nämnda avdrag;

4) i övriga fall: ett belopp, motsvarande avdrag enligt den i 4 § 2 mom. första stycket vid 4) avsedda kolumnen i skattetabellen jämte tio procent av nämnda avdrag.

Åtnjuter arbetstagaren — — — — — lönen avser.
Förhöjningen av — — — — — för månadslön.

(Föreslagen lydelse)

vid 1) avsedda kolumnen i skattetabellen jämte tio procent av nämnda avdrag;

3) i fråga om inkomst som avses i 7 § andra stycket: ett belopp, motsvarande avdrag för sådan inkomst beträffande skattskyldig, som avses i 4 § 2 mom. första stycket vid 1), jämte tio procent av nämnda avdrag;

4) i övriga fall: ett belopp, motsvarande avdrag enligt den i 4 § 2 mom. första stycket vid 1) avsedda kolumnen i skattetabellen jämte tio procent av nämnda avdrag.

45 §.

1 m o m. Sedan debetsedel — — — — — fall, nämligen

1) då skattskyldig har att erlagga preliminär A-skatt och enligt under rättelse från länsstyrelsen sådan ändring skett i den skattskyldiges civilstånd, vartill hänsyn skall tagas vid taxering under året näst efter inkomståret;

2) då skattskyldig visar eller, såvitt hans ortsavdrag är beroende av makes inkomst, gör sannolikt att ändring skett i förhållande, vartill hänsyn skall tagas vid bestämmande av ortsavdrag för honom vid den taxering, som skall verkställas under året näst efter inkomståret;

3) då skattskyldig gör — — — — — synes påkallad.

I fall, — — — — — sexhundra kronor.

Oaktat vad — — — — — särskild omständighet.

Erhåller lokal — — — — — må erfordras.

Innan jämkning — — — — — är obehövligt.

Jämkning må — — — — — månad året näst efter inkomståret.

46 §.

2 m o m. Beslut om — — — — — ändrade skatten.

Sker jämkning av preliminär skatt, vilken beräknas enligt skattetabell, av anledning som i 45 § 1 mom. under 1) eller 2) sägs, skall i beslutet angivas vilken kolumn i tabellen som med hänsyn till det ändrade ortsavdraget skall tillämpas vid

Sker jämkning av preliminär skatt, vilken beräknas enligt skattetabell, av anledning som i 45 § 1 mom. under 1) eller 2) sägs, skall i beslutet angivas vilken kolumn i tabellen som skall tillämpas vid skattens beräkning. Vidtages jämkning

(Nuvarande lydelse)

skattens beräkning. Vidtages jämkning av sådan preliminär skatt av annan anledning än nyss sagts, skall i beslutet därom angivas, att skatten skall beräknas t. ex. å viss del av inkomsten eller å inkomsten minskad med visst belopp eller ock att skatten skall utgå med viss procent av inkomsten.

Vid jämkning — — — — — — — — — — skall utgå.

Sker jämkning — — — — — — — — — — preliminär taxering.

(Föreslagen lydelse)

av sådan preliminär skatt av annan anledning än nyss sagts, skall i beslutet därom angivas, att skatten skall beräknas t. ex. å viss del av inkomsten eller å inkomsten minskad med visst belopp eller ock att skatten skall utgå med viss procent av inkomsten.

49 §.

1 m o m.¹ Skattskyldig må — — — — — — — — — — av taxeringen,

5) om skattskyldig gjort ansökan enligt förordningen den 21 maj 1965 (nr 153) om särskild skatteberäkning för makar: till belopp som be-
tingas av ansökningen,

6) om skatt — — — — — — — — — — blixa avkortad.

70 §.

2 m o m. Har vid granskning hos riksrevisionsverket av verkställd debitering befunnits, att skatt eller ränta blivit obehörigen utesluten från debitering eller påförd till för ringa belopp eller att preliminär skatt eller ränta blivit gottskriven med för högt belopp, skall vederbörande länsstyrelse underrättas här-
om. Länsstyrelsen har att verkställa den utredning i ärendet, som må finnas erforderlig. Föreligger förhållande, som nyss sagts, skall länsstyrelsen, efter hörande av den skattskyldige när så finnes påkallat, fastställa det belopp denne har att erlägga.

Finner lokal — — — — — arbetsgivaren när så finnes påkallat, fastställa det belopp denne har att erlägga.

2 m o m. Har vid granskning hos riksrevisionsverket av verkställd debitering befunnits, att skatt eller ränta blivit obehörigen utesluten från debitering eller påförd till för ringa belopp eller att *skattereduktion*, preliminär skatt eller ränta blivit gottskriven med för högt belopp, skall vederbörande länsstyrelse underrättas här-
om. Länsstyrelsen har att verkställa den utredning i ärendet, som må finnas erforderlig. Föreligger förhållande, som nyss sagts, skall länsstyrelsen, efter hörande av den skattskyldige när så finnes påkallat, fastställa det belopp denne har att erlägga.

Anvisningar

till 45 §.

3. Den bevisning, som skattskyldig måste prestera för att erhålla jämkning, är icke lika i de i 45 §

3. Den bevisning, som skattskyldig måste prestera för att erhålla jämkning, är icke lika i de 45 §

¹ Senaste lydelse 1969: 238.

(Nuvarande lydelse)

1 mom. under 2)—4) omnämnda fallen. Begäres jämkning jämlikt 2) i nämnda moment på grund av sådan ändring i makes inkomst, som påverkar den skattskyldiges *orts-avdrag*, eller jämlikt samma moment 3), behöver vederbörande endast göra sannolikt, att de ifrågavarande förhållandena komma att vara för handen; *mer kan han tydligen i dessa fall icke heller åstadkomma*. I övriga fall har han däremot att styrka, att de berörda omständigheterna verkligen föreligga.

(Föreslagen lydelse)

1 mom. under 2)—4) omnämnda fallen. Begäres jämkning jämlikt 2) i nämnda moment på grund av sådan ändring i makes inkomst, som påverkar den skattskyldiges *skatte-reduktion*, eller jämlikt samma moment 3), behöver vederbörande endast göra sannolikt, att de ifrågavarande förhållandena komma att vara för handen. I övriga fall har han däremot att styrka, att de berörda omständigheterna verkligen föreligga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller dock i fråga om skatt på grund av 1971 eller tidigare års taxering och eftertaxering för år 1971 eller tidigare år samt i fråga om preliminär skatt för den del av uppbördsåret mars 1970—februari 1971 som infaller efter ikraftträdandet.

7) Förslag

till

Lag

om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623)

Härigenom förordnas, att 22 § 1 mom., 25 §, 68 §, 70 §, 72 a §, 73 §, 98 § 4 mom. och 105 § 1 mom. taxeringsförordningen (1956: 623) skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

22 §.

1 m o m.¹ Nedannämnda skattskyldiga — — — 100 kronor,

3) fysisk person, vilkens brutto-intäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 2 400 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

3) fysisk person, vilkens brutto-intäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och under denna tid icke erlagt sjömansskatt, till sammanlagt minst 4 500 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor,

¹ Senaste lydelse 1965: 81.

(Nuvarande lydelse)

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som anges i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 100 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor, samt

5) fysisk eller juridisk person, för — — — skattepliktig inkomst.

Vid bedömandet — — — statlig förmögenhetsskatt.

Hava makar, — — — stycket kommunalskattelagen.

Skall skattskyldig — — — deklarationsskyldighetens bedömande.

Vid tillämpning — — — riket bosatta.

I fråga — — — — — — — — — — den avlidne.

25 §.¹

Allmän självdeklaration — — — dennes hemortskommun.

Allmän självdeklaration — — — allmän försäkring.

Ha makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och under detta år levtt tillsammans, var för sig inkomst att taxera enligt förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, skall vardera maken uppgiva huruvida inkomst av förvärvskälla är A-inkomst eller B-inkomst enligt 9 § 2 mom. nämnda förordning. Vad nu sagts om makar skall i tillämpliga delar jämväl gälla i fråga om skattskyldiga som avses i 65 § sista stycket kommunalskattelagen (1928: 370).

Har skattskyldig — — — — — sådan förmögenhet.

Belopp, som — — — — — öretal bortfalla.

68 §.¹

Följande taxeringslängder — — — skattskyldiges namn.

I inkomstlängden antecknas särskilt

dels i avseende å statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor, medgivet avdrag för underskott å förvärvskälla, sammanräknad nettoinkomst (summan av inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med avdrag för underskott), medgivna allmänna avdrag som icke avse underskott å förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst med angiv-

I inkomstlängden antecknas särskilt

dels i avseende å statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor med angivande tillika i fråga om skattskyldiga som avses i 9 § 3 mom. förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt huruvida inkomsten utgör A-inkomst eller B-inkomst, medgivet avdrag för underskott å förvärvskälla, sammanräknad nettoinkomst (summan av

¹ Senaste lydelse 1967: 199.

(Nuvarande lydelse)

vande tillika, där det ej framgår av längdens uppställning, av den punkt i 10 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, enligt vilken skatten skall beräknas,

dels i avseende å kommunal — — —

Uppgår den enligt förordningen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomsten till minst 2 400 kronor för ensamstående och till sammanlagt minst 2 400 kronor för makar, som *samtaxeras*, skall den beräknade taxerade inkomsten införas, även om beskattningsbar inkomst icke uppkommer.

I förmögenhetslängden — — — beskattningsbara förmögenheten.

Närmare föreskrifter — — — Kungl. Maj:t.

Taxeringslängd underskrives — — — taxeringsnämndens beslut.

(Föreslagen lydelse)

inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med avdrag för under-skott), medgivna allmänna avdrag som icke avse underskott å förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst,

— — — skall beräknas.

Uppgår den enligt förordningen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomsten till minst 4 500 kronor för ensamstående och till sammanlagt minst 4 500 kronor för makar, som *varit gifta vid ingången av beskattningsåret och under detta år levt tillsammans*, skall den beräknade taxerade inkomsten införas, även om beskattningsbar inkomst icke uppkommer.

70 §.

Om besvär över skattskyldigs taxering skola prövas av den mellankommunala prövningsnämnden, skola, efter det taxering åsatts och längdföring skett, deklARATIONER och övriga handlingar rörande den skattskyldige ävensom, därest han *samtaxeras med make*, motsvarande handlingar rörande maken så fort ske kan översändas till den mellankommunala prövningsnämnden. Vid handlingarna skola fogas utdrag av taxeringslängd samt, i förekommande fall, utdrag av taxeringsnämndens protokoll.

Om besvär över skattskyldigs taxering skola prövas av den mellankommunala prövningsnämnden, skola, efter det taxering åsatts och längdföring skett, deklARATIONER och övriga handlingar rörande den skattskyldige ävensom, därest han *varit gift vid ingången av beskattningsåret och under detta år levt tillsammans med make som taxerats*, motsvarande handlingar rörande maken så fort ske kan översändas till den mellankommunala prövningsnämnden. Vid handlingarna skola fogas utdrag av taxeringslängd samt, i förekommande fall, utdrag av taxeringsnämndens protokoll.

72 a §.¹

Har taxering för — — — — denna del.

Har taxering av — — — nämnda förordning,

4) uppenbar felaktighet i fråga om *ortsavdrag* eller i fråga om avdrag enligt 50 § 2 mom. kommunalskattelagen eller motsvarande avdrag enligt förordningen om statlig inkomst-

4) uppenbar felaktighet i fråga om *grundavdrag* eller i fråga om avdrag enligt 50 § 2 mom. kommunalskattelagen eller motsvarande avdrag enligt förordningen om statlig inkomst-

¹ Senaste lydelse 1969: 709.

(Nuvarande lydelse)

skatt i fall då den skattskyldiges inkomst eller, vad angår *samtaxerade*, de skattskyldigas inkomster helt eller till helt övervägande del utgjorts av folkpension,

må den — — — — — denna del.

Rättelse må ske i fråga om *ortsavdrag* endast om den beskattningsbara inkomsten därigenom sänkes och i fråga om annat avdrag som avses i 4 endast om därigenom beskattningsbar inkomst icke uppkommer för den skattskyldige eller *de samtaxerade skattskyldiga*.

Efter utgången — — — — — om rättelsen.

Innan rättelse — — — — — ej möter.

Beslutas rättelse — — — — — taxeringsnämnds beslut.

Talan mot — — — — — 101 §§.

Närmare föreskrifter — — — — — Kungl. Maj:t.

73 §.

Talan mot — — — — — i länet.

Har skattskyldig haft förvärvskälla, som enligt kommunalskattelagens bestämmelser om beskattningsort är att hänföra till skilda län, skall dock den mellankommunala prövningsnämnden pröva besvär rörande den skattskyldiges taxering. Om den skattskyldige *skall samtaxeras med make*, skall den mellankommunala prövningsnämnden pröva besvär jämväl rörande makens taxering.

Uppkommer fråga, — — — — — avsett fall.

98 §.

4 m o m.¹ Upptages parts talan till prövning, skola bestämmelserna i 2 mom. icke utgöra hinder mot samtidig prövning av besvär, som anförts av motpart eller, *om samtaxerade makar fullföljt talan*, av make.

Återkallas eller — — — — — icke gälla.

¹ Senaste lydelse 1958: 85.

(Föreslagen lydelse)

skatt i fall då den skattskyldiges inkomst eller, vad angår *makar som båda taxerats*, de skattskyldigas inkomster helt eller till helt övervägande del utgjorts av folkpension,

Rättelse må ske i fråga om *grundavdrag* endast om den beskattningsbara inkomsten därigenom sänkes och i fråga om annat avdrag som avses i 4 endast om därigenom beskattningsbar inkomst icke uppkommer för den skattskyldige eller *makarna*.

Efter utgången — — — — — om rättelsen.

Innan rättelse — — — — — ej möter.

Beslutas rättelse — — — — — taxeringsnämnds beslut.

Talan mot — — — — — 101 §§.

Närmare föreskrifter — — — — — Kungl. Maj:t.

73 §.

Talan mot — — — — — i länet.

Har skattskyldig haft förvärvskälla, som enligt kommunalskattelagens bestämmelser om beskattningsort är att hänföra till skilda län, skall dock den mellankommunala prövningsnämnden pröva besvär rörande den skattskyldiges taxering. Om den skattskyldige *varit gift vid ingången av beskattningsåret och under detta år levt tillsammans med maken*, skall den mellankommunala prövningsnämnden pröva besvär jämväl rörande makens taxering.

Uppkommer fråga, — — — — — avsett fall.

98 §.

4 m o m. Upptages parts talan till prövning, skola bestämmelserna i 2 mom. icke utgöra hinder mot samtidig prövning av besvär, som anförts av motpart eller av make, *om talan fullföljts av makar som taxerats med tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) och 11 § 1 mom. förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt*.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

105 §.

1 m o m.¹ Om kammarrätten — — — å denne.

Äro makar var för sig taxerade, äger kammarrätten eller Kungl. Maj:t, där ändring göres i den enes taxering, även i den andres taxering vidtaga av ändringen påkallad rättelse, såvitt angår tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen eller 11 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller 12 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava besvär — — — — — mån ändras.

Vidtager kammarrätten eller Kungl. Maj:t sådan ändring i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt inom viss kommun att avdrag enligt 46 § 2 mom. kommunalskattelagen eller kommunalt *ortsavdrag* icke vidare kan helt utnyttjas inom samma kommun, skall, ändå att yrkande därom icke framställts, sådan ändring vidtagas i taxering inom annan kommun som kan föränledas av bestämmelserna i 46 § 4 mom. eller 50 § 3 mom. andra stycket nämnda lag.

Äro makar var för sig taxerade, äger kammarrätten eller Kungl. Maj:t, där ändring göres i den enes taxering, även i den andres taxering vidtaga av ändringen påkallad rättelse, såvitt angår tillämpning av 46 § 3 mom. eller 52 § 1 mom. kommunalskattelagen, 11 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller 12 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Vidtager kammarrätten eller Kungl. Maj:t sådan ändring i fråga om taxering till kommunal inkomstskatt inom viss kommun att avdrag enligt 46 § 2 mom. kommunalskattelagen eller kommunalt *grundavdrag* icke vidare kan helt utnyttjas inom samma kommun, skall, ändå att yrkande därom icke framställts, sådan ändring vidtagas i taxering inom annan kommun som kan föränledas av bestämmelserna i 46 § 4 mom. eller 50 § 3 mom. andra stycket nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller, utom såvitt avser 22 § 1 mom. 4), vid 1971 och tidigare års taxering och vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

¹ Senaste lydelse 1958: 87.

8) Förslag
till
Förordning
om upphävande av förordningen (1965:153) om särskild skatteberäkning
i vissa fall för makar

Härigenom förordnas, att förordningen (1965:153) om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar skall upphöra att gälla vid utgången av år 1970. Förordningen gäller fortfarande i fråga om skatt på grund av 1971 års taxering och eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 6 mars
1970.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *reform av skattesystemet* och anför.

Inledning

I finansplanen har jag redogjort för de viktigaste principerna i den skattereform som sedan länge aviserats. I förevarande sammanhang avser jag att närmare uppehålla mig vid de frågor som rör inkomstbeskattningen.

Jag ämnar också ta upp frågan om höjning av mervärdeskatten. De delar i skattereformen som rör förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvobeskattningen anmäler jag denna dag särskilt. Förslag till nya regler på sjömansbeskattningens område avser jag att anmäla senare i vår. Vidare bör jag nämna att vissa socialpolitiska frågor som står i omedelbart samband med skattereformen anmäls i annat sammanhang.

Skattereformen har i stora delar sin utgångspunkt i familjeskatteberedningens betänkande Individuell beskattning, (Fi 1969: 4 och 5).¹

Över familjeskatteberedningens betänkande har efter remiss yttranden avgetts av kammarrätten, riksrevisionsverket, riksskattenämnden, mellankommunala prövningsnämnden, centrala folkbokförings- och uppborädsnämnden (CFU), sjömansskattenämnden, socialstyrelsen, riksförsäkringsverket, lantbruksstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen, bostadsstyrelsen, länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Kronobergs, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs, Västmanlands, Jämtlands och Norrbottens län, familjepolitiska kommittén, utred-

¹ Utredningen, som tillkallats med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 29 januari 1965, har bestått av regeringsrådet Erik Reuterswärd som sakkunnig jämte experterna departementssekreteraren Gunnar Björne, kanslirådet Bertil Edlund, ledamoten av riksdagens andra kammare Nancy Eriksson, professorn Leif Mutén, ledamoten av riksdagens andra kammare Cecilia Nettelbrandt och byrådirektören Maj-Britt Sandlund.

ningen om definitiv källskatt, kapitalskatteberedningens ordförande, Sveriges industriförbund, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Sveriges lantbruksförbund, Skånes handelskammare, Svenska företagares riksförbund, Svenska arbetsgivareföreningen, Skogs- och lantarbetsgivareföreningen, Handelsn arbetsgivareorganisation, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Statstjänstemännens riksförbund (SR), Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Husmodersförbundet Hem och Samhälle, Yrkeskvinnors klubbars riksförbund, Fredrika Bremer-förbundet, Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund, Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund, Sveriges socialdemokratiska studentförbund, Centerns kvinnoförbund, Folkpartiets kvinnoförbund, Liberala förbundet, Högerns ungdomsförbund, Moderata samlingspartiets kvinnoförbund, Svenska kvinnors vänsterförbund, Svenska kvinnors nationalförbund och Kvinnliga akademikers förening.

Sveriges industriförbund, Sveriges grossistförbund, Svenska arbetsgivareföreningen och Handelsn arbetsgivareorganisation har i sina yttranden hänvisat till ett utlåtande som upprättats av Näringslivets skattedelegation. Sveriges lantbruksförbund, RLF samt Skogs- och lantarbetsgivareföreningen har åberopat ett utlåtande av Lantbrukets skattedelegation.

Yttranden har också avgetts av Kvinnliga kontoristföreningen i Stockholm, Ensamståendes intresseorganisation, Svenska kvinnors medborgarförbund och Ensamma föräldrars förening.

Nuvarande ordning m. m.

Kommunal och statlig inkomstskatt

Reglerna för inkomstbeskattningen finns främst i kommunalskattelagen (1928: 370; KL) och förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt (SI). För varje skattskyldig bestäms skatteunderlaget för kommunalbeskattningen och statsbeskattningen särskilt. Beräkningen av underlaget är något olika i de båda fallen men sker i huvudsak efter identiska principer. Den redogörelse som lämnas i det följande tar, när inget annat sägs eller framgår av sammanhanget, sikte på beskattningen av fysiska personer.

Skatteplikt föreligger för följande slag av inkomster, nämligen inkomst av jordbruksfastighet, annan fastighet, rörelse, tjänst, tillfällig förvärvsverksamhet och kapital. Inkomsten av varje förvärvskälla beräknas för sig (17 § första och andra styckena KL, 2 § första stycket SI). De nämnda inkomstslagen, med undantag av tjänst, kan omfatta flera förvärvskällor (18 § KL,

2 § första stycket SI). Vid taxeringen till kommunal inkomstskatt är också en viss procentandel, närmare bestämt 2 %, av fastighets taxeringsvärde, det s. k. garantibeloppet, skattepliktigt som inkomst (17 § tredje stycket och 47 § KL, jfr 2 § första stycket SI). Nämnade procenttal benämns ofta repartitionstalet. Inkomst som inte kan hänföras till något av dessa inkomstslag är skattefri, så bl. a. värdet av familjemedlemmarnas arbetsinsatser i hushållet.

Vid inkomstberäkningen gäller principen att från bruttointäkterna i förvärvskällan under ett beskattningsår avdrag får göras för alla de omkostnader under beskattningsåret som behövts för intäkternas förvärvande och bibehållande. Vid den kommunala taxeringen gäller dessutom att avdrag för belopp motsvarande garantibeloppet får göras vid inkomstlagen jordbruksfastighet, annan fastighet och rörelse i den mån inkomsten förslår (45 § första stycket KL). När det gäller dessa inkomstslag brukas vid den kommunala taxeringen termen "nettointäkt" för att beteckna vad som återstår efter omkostnadsavdrag men innan avdraget motsvarande garantibeloppet gjorts. Vad som återstår efter avdrag för garantibelopp, kallas "inkomst" av förvärvskällan i fråga. Summan av inkomsterna från de olika förvärvskällorna (vid den kommunala taxeringen således efter det att även avdraget motsvarande garantibeloppet gjorts) utgör den skattskyldiges sammanräknade inkomst. Från detta belopp får sedan göras s. k. allmänna avdrag (46 § KL, 4 § SI). I enlighet med förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst får göras avdrag (s. k. förlustavdrag) hänförliga till vissa tidigare beskattningsår. Det sammanlagda beloppet av inkomsterna från de olika förvärvskällorna minskat med nyssnämnda avdrag utgör den skattskyldiges taxerade inkomst. Beträffande kommunalskatten beräknas dock taxerad inkomst för varje kommun inom vilken uppkommit skattepliktig inkomst (47 a § KL, 5 § SI). Den skattskyldiges beskattningsbara inkomst beräknas genom att från den taxerade inkomsten dras ortsavdrag och under vissa omständigheter även ett extra avdrag för nedsatt skatteförmåga (50 § KL, 9 § SI).

I förevarande sammanhang är följande beskattningsregler av närmare intresse.

Vid inkomstberäkningen är, som tidigare nämnts, huvudregeln att avdrag medges för omkostnader i förvärvskällan. Härifrån gäller dock det undantaget att avdrag inte får ske för värdet av arbete som i den skattskyldiges förvärvsverksamhet lagts ned av den skattskyldiges make. Å andra sidan beskattas maken inte för lön från den skattskyldige i dessa fall. Förhållandet ger upphov till s. k. faktisk sambeskattning (20 § KL, 2 § SI).

Underskott som uppkommit i förvärvskälla får med vissa undantag avräknas, vid den kommunala inkomsttaxeringen dock endast när underskottet är hänförligt till inkomst som är skattepliktig i den kommun där beskattningen sker (46 § 1 mom. KL, 4 § 1 mom. första stycket SI).

Såvitt gäller den kommunala inkomsttaxeringen får den skattskyldige vidare göra avdrag i hemortskommunen för bl. a. *dels* sådan sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring som påförts den skattskyldige under året före taxeringsåret, *dels* premier och andra avgifter, som den skattskyldige erlagt för försäkringar av följande slag vilka ägs av honom själv, hans make eller omyndiga barn, nämligen kapitalförsäkring, arbetslöshetsförsäkring samt sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring, därunder inbegripen avgift till sjukkassa för begravningshjälp, som inte är avdragsgill enligt 33 § KL och som ej utgör sjukförsäkring enligt 2—4 kap. lagen om allmän försäkring. Avdragsrätten avseende sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen om allmän försäkring beräknas till ett belopp av minst 150 kr. eller, om den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, för dem båda gemensamt till ett belopp av minst 300 kr. Avdraget för övriga premier och avgifter är högst 500 kr. för sammanlevande makar och för ensamstående som haft hemmavarande barn under 18 år, samt 250 kr. för ensamstående i övrigt.

Den skattskyldige får vid den kommunala taxeringen dessutom göra avdrag för belopp som han utgett under beskattningsåret för underhåll av barn under 16 år som inte varit hemmavarande. Beloppet får inte överstiga 1 000 kr. Avdragsrätt föreligger endast om den skattskyldige vid självdeklarationen fogat intyg om beloppet från barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendeman (46 § 2 mom. KL).

Bland allmänna avdrag vid den kommunala taxeringen räknas även de s. k. förvärvsavdragen.

Rätt till förvärvsavdrag föreligger till en början för gift kvinna utan hemmavarande barn under 16 år som levt tillsammans med sin man och som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kronors värde, inkomst av rörelse, vari hon varit verksam i ej blott ringa omfattning, eller inkomst av eget arbete. Avdragsbeloppet är 300 kr. Har kvinnan hemmavarande barn under 16 år får hon i fråga om inkomst av rörelse eller eget arbete göra avdrag med 300 kr. jämte 25 % av inkomsten, sammanlagt dock med högst 3 000 kr.

I fråga om jordbruksinkomst får hon göra avdrag med belopp motsvarande värdet av arbetsinkomsten, dock högst med 1 000 kr.

Ensamstående man eller kvinna, som haft hemmavarande barn under 16 år, får åtnjuta förvärvsavdrag vid inkomst av jordbruksfastighet, rörelse och eget arbete enligt samma regler som gäller för gift kvinna med barn och inkomst av rörelse.

Rätt till förvärvsavdrag föreligger också i fråga om jordbruks- och rörelseinkomst vid de tidigare nämnda fallen av s. k. faktisk sambeskattnings. Gift man utan hemmavarande barn under 16 år som levt tillsammans med sin hustru erhåller förvärvsavdrag med 300 kr. Förutsättningen är att hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kr. Finns hem-

mavarande barn under 16 år får mannen åtnjuta avdrag med belopp motsvarande värdet av hustruns arbetsinsats, dock högst med 1 000 kr.

Förvärvsavdrag får åtnjutas endast om och i den mån den inkomst som berättigar till avdrag förslår till det. Förvärvsavdrag får för skattskyldig eller, om han varit gift och levt tillsammans med maken, makarna tillsammans inte överstiga det maximibelopp som enligt det nyss återgivna gäller för det avdragsfall som är i fråga (46 § 3 mom. KL).

Vid den statliga inkomsttaxeringen gäller samma regler som vid den kommunala såvitt avser rätt till avdrag för sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring samt premier och andra avgifter som den skattskyldige erlagt för försäkringar. Dessutom gäller samma regler beträffande avdrag för underhållsbidrag till ej hemmavarande barn samt förvärvsavdrag. Vid den statliga inkomsttaxeringen gäller emellertid för den skattskyldige ytterligare den rätten att han får åtnjuta avdrag för sådan allmän kommunalskatt som påförts den skattskyldige under året före taxeringsåret. Avdraget skall beräknas till ett belopp av minst 2 250 kr. eller, för makar som under beskattningsåret levt tillsammans, för dem båda gemensamt minst 4 500 kr. Rätt till avdrag med sistnämnda belopp föreligger också för ensamstående skattskyldig med hemmavarande barn under 18 år (4 § 1 mom. första—tredje styckena SI).

Som nämnts i det föregående föreligger i vissa fall rätt att göra avdrag för förlust hänförlig till tidigare beskattningsår (46 a § KL, 4 a § SI). Detta sker i enlighet med förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst. För de bestämmelser i denna förordning som är av intresse i förevarande sammanhang kommer närmare att redogöras i det följande.

Skattskyldig som varit bosatt i landet under hela beskattningsåret har rätt till ortsavdrag både vid den kommunala och vid den statliga taxeringen. Reglerna, som i princip är identiska, innebär att ortsavdraget är 4 500 kr. för gift skattskyldig, som under beskattningsåret levt tillsammans med maken, och ensamstående med hemmavarande barn under 18 år. För annan ensamstående är ortsavdraget 2 250 kr. Ortsavdraget reduceras i motsvarande mån som den skattskyldige under beskattningsåret varit skyldig att erlägga sjömansskatt eller varit bosatt utomlands (4 § 2 och 3 mom. KL, 8 § SI).

Utöver ortsavdraget föreligger, som tidigare antytts, under vissa förutsättningar rätt till ett extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Sådan rätt föreligger bl. a. för skattskyldig, vars inkomst till icke obetydlig del utgörs av folkpension. I fråga om folkpensionärernas skatteförhållanden lämnas en särskild redogörelse i det följande.

För beskattning av äkta makar innehåller både KL och SI särskilda regler. De är i stort sett av samma innebörd. Äkta makar, som under beskattningsåret levt tillsammans, taxeras var och en för sin inkomst och mannen därjämte för boets gemensamma inkomst (52 § 1 mom. första

stycket KL, 11 § 1 mom. första stycket SI). Allmänna avdrag, som helt eller delvis inte kunnat utnyttjas på den ena makens skattepliktiga inkomst, får avräknas på den andra makens inkomst, såvitt avser den kommunala taxeringen dock endast på inkomst i samma kommun. Andra allmänna avdrag än underhållsavdrag och förvärvsavdrag får dock vid den kommunala taxeringen gå i avräkning enligt vissa närmare angivna regler bl. a. på den skattskyldiges makes inkomster i andra kommuner (52 § 1 mom. andra stycket KL, 11 § 1 mom. andra stycket SI). Vid den kommunala taxeringen gäller dessutom att underskott på icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, som uppkommit för ena maken, får avräknas från den andra makens inkomst i samma kommun av förvärvskälla av samma slag (52 § 1 mom. tredje stycket KL). Ortsavdraget beräknas till 2 250 kr. för vardera maken. Kan detta belopp inte till fullo utnyttjas av den ena maken får bristen avräknas på den andra makens taxerade inkomst. Även i detta fall gäller särskilda regler vid den kommunala taxeringen med hänsyn till att beskattningen här kan ske i olika kommuner (52 § 1 mom. fjärde stycket KL, 11 § 1 mom. tredje stycket SI). I fråga om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga föreskrivs att det beräknas för vardera maken för sig. För dem tillsammans får avdrag dock inte medges överstiga det högsta belopp som medges enligt 50 § 2 mom. andra och tredje styckena KL (52 § 1 mom. sista stycket KL, 11 § 1 mom. fjärde stycket SI). För den statliga inkomstskatten gäller dessutom att skatten beräknas på det sammanlagda beloppet av makarnas beskattningsbara inkomster och fördelas på dem efter förhållandet mellan deras beskattningsbara inkomster (11 § 1 mom. sista stycket SI). Har makarna levt åtskilda under beskattningsåret anses de som av varandra oberoende skattskyldiga (52 § 2 mom. KL, 11 § 2 mom. SI).

Fråga huruvida skattskyldig haft barn eller ej liksom barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året före taxeringsåret. Med barn avses även styvbarn och adopterat barn men däremot inte fosterbarn. Barn, som bor hos sina föräldrar, skall såvitt gäller föräldrarnas rätt till avdrag för sjukförsäkringsavgift och kapitalförsäkringspremier, förvärvsavdrag och Ortsavdrag anses som hemmavarande endast hos den ena av dem (65 § första stycket KL, 3 § första stycket SI).

För skattskyldig, som ingått äktenskap under beskattningsåret, tillämpas de för gift skattskyldig gällande bestämmelserna först vid taxering för det därpå följande beskattningsåret. Ett undantag föreligger dock i fråga om sammanlevande som inte är gifta och för vilka, i enlighet med vad strax skall anges, bestämmelserna för gift skattskyldig tillämpas (65 § andra stycket KL, 3 § första stycket SI).

De för gift skattskyldig gällande bestämmelserna tillämpas i fråga om sammanlevande makar även under det beskattningsår varunder make avlidit (65 § tredje stycket KL, 3 § första stycket SI).

Har i övrigt under beskattningsåret inträtt ändring i förhållande, som har betydelse för tillämpning av bestämmelserna om taxering av gift skattskyldig, skall det förhållande som rått under större delen av beskattningsåret vara bestämmande för taxeringen (65 § fjärde stycket KL, 3 § första stycket SI).

De för gift skattskyldig gällande bestämmelserna skall äga tillämpning även i fråga om dem som lever tillsammans utan att vara gifta, om de tidigare varit gifta med varandra eller gemensamt har eller har haft barn (65 § sista stycket KL, 3 § första stycket SI).

Den kommunala inkomstskatten är proportionell och tas ut med en i viss ordning bestämd andel av den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara inkomsten (1 § första stycket KL). Den genomsnittliga kommunala utdebiteringen är f. n. ca 21 kr. per 100 kr. beskattningsbar inkomst.

Den statliga inkomstskatten tas ut med ett visst grundbelopp av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten. Grundbeloppet beräknas med ledning av två skatteskalor, en för ensamstående samt en för gifta och ogift med barn (10 § 1 mom. första—tredje styckena SI). Skalornas utseende framgår av följande tablå.

Tablå

Beskattningsbar inkomst 1 000 kr.	Skattesats inom skiktet, i % enligt nuvarande skala för	
	gifta och ogift med barn	ensamstående
— 6	10	10
6— 8	10	15
8— 10	10	22
10— 12	10	27
12— 15	15	27
15— 16	15	31
16— 20	22	31
20— 24	27	36
24— 25	34	36
25— 30	34	40
30— 40	42	44
40— 60	48	49
60—100	54	54
100—150	59	59
150—	65	65

Skatteskalorna är avvägda med s. k. tudelning för den del av makarnas årsinkomst som inte överstiger ca 35 000 kr. Med tudelning avses att makarnas skatt skall motsvara skatten för två ensamstående som vardera har hälften av makarnas sammanlagda inkomst.

För varje år bestäms i särskild ordning med vilka procent av grundbeloppet skatten skall utgå. Tas mer än 100 % av grundbeloppet ut får likväl inte den på någon del av den beskattningsbara inkomsten belöpande statsskatten uppgå till högre belopp än som motsvarar 65 % av denna inkomstdel (10 § 1 mom. fjärde stycket SI). Under senare år har regelmässigt tagits ut 100 % av grundbeloppet (jfr SFS 1969: 377).

En begränsning av skatteuttaget såvitt gäller den statliga inkomstskatten kan ske på grund av den s. k. 80 %-regeln i förordningen (1952: 410) med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall.

Förlustutjämning

Som tidigare nämnts föreligger rätt för skattskyldig att vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt åtnjuta avdrag för förlust hänförlig till tidigare beskattningsår. Detta sker enligt förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst. De förluster för vilka förordningen är tillämplig utgörs av det belopp, varmed summan av skattskyldigs underskott i förvärvskälla och övriga allmänna avdrag, med undantag av schablonbelopp för kommunalskatteavdraget, överstigit det sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor samma år (2 § första stycket).

Till förlustavdrag berättigar endast sådan förlust som hänför sig till beskattningsår för vilket den skattskyldige varit deklarationsskyldig. Vidare fordras att deklarationsskyldighet vederbörligen fullgjorts (2 § andra stycket).

Rätten till förlustavdrag bortfaller om förlusten under förluståret inte uppgått till 1 000 kr. (2 § tredje stycket).

Förlustavdraget skall utnyttjas senast det beskattningsår för vilket taxering sker sjätte kalenderåret efter det då taxering för förlustavdraget ägt rum (3 §).

Förlustavdrag skall göras från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomst från en eller flera förvärvskällor sedan avdrag gjorts för underskott i förvärvskälla och för övriga allmänna avdrag (4 §).

Om den ena av makar som skall samtaxeras har rätt till förlustavdrag som inte kan utnyttjas av honom vid den taxering som är i fråga, får det outnyttjade avdraget i stället tillgodoföras andra maken. Härför krävs dock dennas medgivande. Rätten att utnyttja den andra makens förlustavdrag avser också fall då förlust uppkommit före äktenskapets ingående eller i övrigt under beskattningsår, för vilket makarna även om båda haft inkomst inte skulle ha samtaxerats. Taxeras emellertid makarna såsom av varandra oberoende skattskyldiga får avdrag inte föras över från den ena maken till den andra oavsett när förlusten uppkom. Motsvarande gäller när individuell taxering sker efter äktenskapsskillnad (6 § samt anvisningarna till nämnda paragraf).

Folkpensionsavgiften

Svensk medborgare skall enligt lagen (1962:398) om finansiering av folkpensioneringen erlägga folkpensionsavgift för varje år, då för honom beräknats till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst, om han vid utgången av detta år fyllt minst 18 och högst 66 år och om han varit mantalsskriven här i riket för året näst före taxeringsåret. Avgiftsbefrielse gäller dock för den, som för december månad året näst före taxeringsåret åtnjutit folkpension i form av ålderspension eller förtidspension, ävensom för den, som avlidit före ingången av året näst före taxeringsåret (2 §).

Folkpensionsavgiften utgår med 5 % av den beskattningsbara inkomsten men är maximerad — lika för två makar tillsammans och för en ensamstående avgiftspliktig — till 1 500 kr. Vid samtaxering iakttas att, om vardera maken har en beskattningsbar inkomst överstigande 15 000 kr., envar påförs pensionsavgift med 750 kr. Om endast den ena har en beskattningsbar inkomst överstigande 15 000 kr. minskas i förekommande fall dennas avgift så att sammanlagda beloppet av avgifterna ej överstiger 1 500 kr. (3 § första och andra styckena).

Folkpensionsavgiften uppbärs samtidigt med de allmänna inkomstskatterna.

Sjukförsäkringsavgiften

Avgifterna till sjukförsäkringen utgår enligt 19 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring. De försäkrades avgifter innefattar avgift för sjukvårdsförmåner, grundsjukpenning och tilläggssjukpenning (19 kap. 2 § första stycket).

Avgiften för sjukvårds- och läkemedelsförmånerna samt grundsjukpenningen är i viss mån beroende av den beskattningsbara inkomsten. Förstnämnda avgift skall erläggas av inskrivna i allmän försäkringskassa, för vilka beräknats till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst vid taxering året näst efter det år avgiften avser. Avgift skall dock inte erläggas om den försäkrade vid utgången av det år avgiften avser upphört att vara inskriven hos allmän försäkringskassa eller fyllt 67 år eller för december månad samma år åtnjutit ålderspension eller förtidspension enligt lagen om allmän försäkring (19 kap. 2 § andra stycket).

Avgiften för grundsjukpenning skall erläggas av försäkrade, som varit placerade i sjukpenningklass och för vilka vid taxering året efter det år avgiften avser beräknats till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst (19 kap. 2 § tredje stycket).

I avsikt att begränsa avgiften för mindre inkomsttagare finns en regel, som reducerar avgiften för sjukvårds- och läkemedelsförmåner samt grundsjukpenningen i de lägre inkomstskikten. Dessa avgifter får inte överstiga ett belopp motsvarande en tiondedel av den försäkrades till statlig in-

komstskatt beskattningsbara inkomst eller om den försäkrade taxerats efter bestämmelserna för gift skattskyldig, en tjugonedel av den sammanlagda beskattningsbara inkomsten (19 kap. 6 § fjärde stycket).

Avgiften för tilläggssjukpenning skall erläggas under förutsättning att den försäkrade under det år avgiften avser varit placerad i sjukpenningklass nr 3 eller högre klass (19 kap. 2 § fjärde stycket). Avgiftens storlek beror av den sjukpenningklass den försäkrade tillhör, i förekommande fall av den karenstid som valts, samt i vad mån sjukpenningen svarar mot inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete (19 kap. 6 § femte stycket).

Sjukförsäkringsavgifterna fastställs av riksförsäkringsverket efter hörande av den allmänna försäkringskassan (19 kap. 6 § första stycket). Avgifterna varierar mellan olika försäkringskassor. De obligatoriska sjukförsäkringsavgifterna uppbärs på samma sätt som inkomst- och förmögenhets-skatten, dvs. enligt bestämmelserna i uppbördsförordningen (1953:272), (19 kap. 10 § första stycket).

Om makar är mantalsskrivna såsom tillhörande samma hushåll och taxerad inkomst beräknas bara för den ena av makarna, skall denna svara även för andra makens sjukförsäkringsavgift. Detsamma gäller andra försäkrade, som lever tillsammans och taxeras enligt för gift skattskyldig gällande bestämmelser (19 kap. 2 § sista stycket lagen om allmän försäkring, 2 § 4 mom. uppbördsförordningen).

Frivillig särbeskattning

Enligt förordningen (1965:153) om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar kan samtaxerade makar, som båda har inkomst av förvärvsarbete, under vissa förutsättningar få skatten på sådan inkomst beräknad enligt de för ensamstående gällande grunderna (1 §).

Särbeskattningen är utformad som en skatteberäkningsmetod. Makar, som får särskild skatteberäkning, behandlas i taxeringshänseende enligt vanliga regler, och de vid samtaxeringen fastställda inkomsterna och avdragen ligger till grund för den särskilda skatteberäkningen. Denna gäller vidare endast statlig inkomstskatt och folkpensionsavgift (1 § första stycket).

Vid den särskilda skatteberäkningen skiljer man mellan arbetsinkomst och sidoinkomst. Till arbetsinkomst hänförs inkomst av tjänst utom periodiskt understöd. Hit räknas även inkomst av jordbruksfastighet och rörelse om den skattskyldige varit verksam i förvärvskällan i ej blott ringa omfattning. Övrig inkomst utgör sidoinkomst. Av praktiska skäl gäller därutöver att sidoinkomst som inte överstiger 1 000 kr. betraktas som arbetsinkomst (2 § och anvisningarna till nämnda paragraf).

Skatteunderlaget vid särbeskattningen utgör den beskattningsbara arbetsinkomsten, som fastställs genom en omräkning av de vid taxeringen åsatta beskattningsbara inkomsterna. Vid omräkningen sammanläggs för vardera

maken hans arbetsinkomst från olika förvärvskällor. De vid taxeringen medgivna allmänna avdragen samt förlustavdrag och extra avdrag för nedsatt skatteförmåga avräknas från arbetsinkomsten. Därvid reduceras inte sådana avdrag som vid taxeringen medgetts med de för gifta gällande högre maximibeloppen. Ortsavdrag medges enligt de för ensamstående gällande grunderna. Återstoden utgör den beskattningsbara arbetsinkomsten (5 §).

Förutsättningen för att särbeskattningen skall kunna ske är att för vardera maken uppkommer beskattningsbar arbetsinkomst (3 §).

Skatt på makarnas arbetsinkomster beräknas för vardera maken för sig med tillämpning av skattetabeller för ensamstående. Även folkpensionsavgiften beräknas med hänsyn till reglerna för ensamstående (6 §).

Makarnas statliga inkomstskatt på sidoinkomst framkommer såsom ett skillnadsbelopp vid två beräkningar. Först fastställs med tillämpning av sambeskattningsreglerna skatten på makarnas totala inkomster. Därvid används skalan för gifta. Därefter beräknas på motsvarande sätt skatten på makarnas sammanlagda beskattningsbara arbetsinkomster. Skillnaden mellan de uträknade skattebeloppen utgör skatten på sidoinkomsten och påförs den make, som haft sidoinkomst, eller om båda makarna haft sådana inkomster, dem båda i förhållande till vars och ens sidoinkomst. De sammanlagda beloppen av statlig inkomstskatt på arbetsinkomst och sidoinkomst samt folkpensionsavgift utgör vad makarna skall erlägga enligt den särskilda skatteberäkningen (7 §).

Särbeskattningen tillämpas av myndigheterna först efter ansökan av de skattskyldiga. Vardera maken har rätt att begära särbeskattning. Ansökan skall i regel göras senast den 1 juni taxeringsåret hos den lokala skattemyndigheten (8 § första och andra styckena).

Folkpensionärernas skatteförhållanden

Om den skattskyldiges skatteförmåga under beskattningsåret varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige varit berättigad till allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, föreligger rätt till avdrag utöver Ortsavdraget, s. k. extra avdrag. Avdragsbeloppet skall avpassas efter omständigheterna men är maximerat till f. n. 6 000 kr. (50 § 2 mom. andra stycket KL, 9 § 2 mom. andra stycket SI).

Med tjänst likställs bl. a. rätt till pension (31 § andra stycket KL, 2 § första stycket SI). Med pension förstås belopp som på grund av lagen (1962: 381) om allmän försäkring utgår i form av folkpension (punkt 1 av anvisningarna till 31 § KL, 3 § andra stycket SI). Tilläggsförmån till folkpension är enligt 9 kap. 5 § nämnda lag hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg. De närmare reglerna om sådana tillägg finns intagna i lagen

(1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension. Hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg är underkastade inkomstprövning.

Skattskyldig, vars inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension, skall anses ha haft nedsatt skatteförmåga, som berättigar till extra avdrag (50 § 2 mom. KL, 9 § 2 mom. andra stycket SI).

I fråga om skattskyldig, som för sin försörjning varit helt beroende av vad han uppburit i folkpension, bör den taxerade inkomsten regelmässigt minskas med ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, även om nyssnämnda maximibelopp, 6 000 kr., därigenom överskrids. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats på sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör dock det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts får minskas, jämkas med hänsyn därtill. Om skattskyldig haft även annan inkomst (sidoinkomst) bör den skattskyldige medges ett med hänsyn till omständigheterna jämkat avdrag. Även i detta fall får det nyss angivna beloppet 6 000 kr. överskridas (punkt 2 av anvisningarna till 50 § KL, 9 § 2 mom. andra stycket SI).

Som folkpension räknas även allmän tilläggs pension i den mån tilläggs pensionen enligt lagen (1969:205) om pensionstillskott föranlett avräkning av pensionstillskott.

Om folkpension minskats till följd av livränta enligt 17 kap. 2 § lagen om allmän försäkring, skall vid beräkning av extra avdrag för nedsatt skatteförmåga anses som om folkpensionsförmånen utgått med oreducerat belopp och i stället livräntan varit reducerad med det belopp, varmed folkpensionen varit minskad (punkt 2 sista stycket av anvisningarna till 50 § KL, 3 § andra stycket SI).

Riksskattenämnden har genom beslut den 15 december 1969 meddelat anvisningar till ledning för taxeringsmyndigheterna angående extra avdrag för folkpensionärer, avsedda att tillämpas fr. o. m. 1970 års taxering. I avslutning härtill har riksskattenämnden utarbetat tabeller.

Tabellerna är avsedda att tjäna till ledning vid bestämmande av det avdrag, som bör tillerkännas en folkpensionär med sidoinkomst. I folkpensionen inräknas barntillägg, hustrutillägg, kommunalt bostadstillägg och pensionstillskott; däremot inräknas inte invaliditetstillägg och invaliditetsersättning, vilka räknas som icke skattepliktig inkomst. Kommunalt bostadstillägg utgår enligt de grunder, vederbörande kommun bestämmer, och dess storlek varierar avsevärt inom olika kommuner.

Riksskattenämnden har i sitt nyssnämnda beslut vidare meddelat följande.

Förmögenhet av mindre storlek bör i allmänhet inte föranleda minskning av avdraget. Sålunda bör likvida medel såsom kontanter, bankmedel, ford-

ringar och andra värdepapper ej överstigande 30 000 kr. samt sådan egna-hemsfastighet eller mindre jordbruksfastighet, som är belånad till en tredjedel av taxeringsvärdet eller mera, inte påverka avdragets storlek. Räntelös fordran, som inte kunnat helt eller delvis uppsägas till betalning under beskattningsåret, bör i regel inte heller föranleda nedsättning av avdraget. Ej heller bör en mindre ökning av förmögenheten under beskattningsåret på grund av särskilt sparsamt levnadssätt eller på grund av ett mindre arv eller en mindre gåva i och för sig föranleda reducering av det extra avdraget.

Förmögenhet av större betydelse än vad ovan sagts, exempelvis likvida tillgångar överstigande 30 000 kr. och fastighet av ovan nämnt slag, som är belånad till mindre än en tredjedel av taxeringsvärdet, bör däremot i regel medföra minskning av avdraget. Uppgår förmögenhet som nu avses till belopp överstigande 30 000 men inte 50 000 kr., bör avdraget minskas på sätt framgår av följande tabell. Därvid bör förmögenhet, som är nedlagd i fastighet av ovan nämnt slag, beräknas till skillnaden mellan å ena sidan en tredjedel av taxeringsvärdet och å andra sidan det belopp, vartill fastigheten är belånad.

Förmögenhet, kr.	Avdraget bör minskas med, procent
30 100—33 000	10
33 100—36 000	20
36 100—38 000	30
38 100—40 000	40
40 100—42 000	50
42 100—44 000	60
44 100—46 000	70
46 100—48 000	80
48 100—50 000	90

Det enligt reduceringstabellen framräknade extra avdraget bör avrundas till närmast liggande 100-tal kr. Om avdraget uppgår till belopp, som ligger mitt emellan två 100-tal, bör avrundning ske till närmast högre 100-tal kr.

Vissa taxerings- och uppboordsbestämmelser

Enligt 22 § 1 mom. 3 taxeringsförordningen (1956: 623) skall allmän självdeklaration lämnas av fysisk person vars bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 2 400 kr. För den som inte varit bosatt i riket hela beskattningsåret är dock gränsen 100 kr. Sistnämnda gräns för deklarationsplikten gäller för den som under någon del av beskattningsåret betalat sjömansskatt. Beträffande makar som var gifta vid beskattningsårets ingång och som levtt tillsammans under större delen av året gäller att vardera makens deklarationsskyldighet bedöms med hänsyn till den sammanlagda inkomsten. Aktiebolag, ekonomisk förening och familjestiftelse är alltid deklarationsskyldiga (22 § 1 mom. 1). Annan juridisk person är deklarationsskyldig om bruttointäkten

under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kr. (22 § 1 mom. 2).

Avdrag för preliminär A-skatt skall enligt 4 § 1 mom. uppbördsförordningen (1953:272) göras enligt skattetabeller som fastställs av CFU efter samråd med riksskattenämnden. I skattetabellerna upptas enligt 2 mom. skattelepp i särskilda kolumner för olika grupper skattskyldiga. I huvudsak gäller att i kolumn 1 tas upp ogift inkomsttagare utan barn under 17 år, i kolumn 2 gift manlig inkomsttagare vars hustru saknar inkomst eller har inkomst understigande 3 000 kr. per år, i kolumn 3 gift man vars hustru har inkomst på 3 000 kr. per år eller mera och i kolumn 4 ogift person som har hemmavarande barn under 15 år.

Familjeskatteberedningens förslag till individuell beskattning

Utredningsarbetets förutsättningar

I betänkandet framhåller beredningen att utredningsuppdraget varit av teknisk natur. Uppgiften har varit att konstruera olika system för inkomstbeskattningen som medför samma totala skatteinkomster för det allmänna men som bygger på individuell beskattning i stället för sambeskattnig. Detta har givetvis inneburit en långtgående begränsning i uppdraget. Varje lindring av skatten för någon grupp har fått kompenseras genom höjningar för andra kategorier. Beredningen har inte tagit ställning till frågan om en individuell beskattning bör införas eller inte. De olika system för individuell beskattning som redovisas i betänkandet är sålunda inte kommittéförslag i vanlig mening utan endast alternativ till lösningar om en övergång anses böra ske.

Beredningen har undersökt ett stort antal system för individuell beskattning. Av dessa redovisas i detalj tre, benämnda alt. 1, 2 och 3. Alt. 1 innebär en helt individuell beskattning. Alt. 2 och 3 är modifierade system, avsedda att under en övergångstid möjliggöra en anpassning till den nya skatteformen. Alt. 2 ligger därvid närmare alt. 1 och alt. 3 närmare det nuvarande systemet.

Beredningens majoritet har ansett alt. 3 vara mest realistiskt och förordar detta som ett första steg mot en individuell beskattning. Experten Cecilia Nettelbrandt finner inte något av alternativen godtagbart men anser övergångsregler av det slag som innefattas i alt. 2 i och för sig vara att föredra framför dem som anges i alt. 3. Experten Leif Mutén anser alt. 2 acceptabelt under en övergångstid men inte alt. 3.

Alternativens uppbyggnad

Alt. 1	Alt. 2	Alt. 3
1. Alla beskattas enligt samma grunder oavsett kön och civilstånd	Undantag se p. 8	Undantag se p. 8
2. Grundavdrag lika för varje inkomsttagare Belopp 2 700	2 400	4 200
3. Det schabloniserade kommunalskatteavdraget beräknas för varje person för sig. Beloppet är lika med grundavdraget		Kommunalskatteavdraget slopas helt för enskilda personer
4. Förvärvsavdraget slopas för alla kategorier		
5. En och samma skala för den statliga inkomstskatten tillämpas för alla Ny skala	Nuvarande skala för ensamstående	Ny skala
6. Gift person som driver jordbruk eller rörelse med biträde av maken (faktisk sambesättning) får avdrag med <i>antingen</i> faktiskt utgiven lön till medhjälpande maken <i>eller</i> ett schablonbelopp på 1 000 kr.		
7. Folkpensionsavgift påförs som nu men utan särskild begränsningsregel för makar. Sjukförsäkringsavgift påförs enligt nuvarande regler		
8. Inga avvikelser från den individuella beskattningen	Avvikelser från den individuella beskattningen: <i>Personkrets:</i> makar, när den make som saknar inkomst eller har den lägre inkomsten är född år 1915 eller tidigare (med viss avtrappning vid födelseåren 1916—1924). <i>Metod:</i> extra grundavdrag från inkomsten för den make som har den största inkomsten. Avdragets storlek är 3 600 kr. om makarnas sammanlagda inkomst understiger 30 000 kr. för barnfamiljer och 20 000 kr. för andra makar. Det extra avdraget trappas av vid högre inkomster och försvinner helt då inkomsten överstiger 44 400/34 400 kr.	<i>Personkrets:</i> alla som vid taxeringen anses som gifta eller som ogifta med barn. <i>Metod:</i> reduktion av den uträknade skatten med h ö g s t a) 1 800 kr. för makar utan barn och för ogift med barn, då yngsta barnet är 16 eller 17 år, b) 2 700 kr. för makar med barn, c) 3 600 kr. för ogift med barn under 16 år. För makar som båda har inkomst minskas reduktionsbeloppet enligt regler som anges i det följande.
9. För att kompensera barnfamiljerna som grupp betraktad för skattehöjningar har ett belopp reserverats för att tillgodoföras barnfamiljerna genom familjepolitiska åtgärder Totalbelopp: 1 100 milj. kr. dvs. vid lika fördelning mellan alla barnfamiljer 1 050 kr. per familj och vid lika fördelning mellan alla barn 600 kr. per barn	Totalbelopp: 2 200 milj. kr. dvs. vid lika fördelning mellan alla barnfamiljer 2 100 kr. per familj och vid lika fördelning mellan alla barn 1 200 kr. per barn	Kompensationen till barnfamiljerna är inarbetad i reduktionsreglerna i p. 8 Totalbelopp: drygt 1 000 milj. kr.

Den särskilda skattereduktionen enligt alt. 3 tillämpas för de grupper som ansetts bära övergångsvis få vissa lättnader vid en individuell beskattning. Det gäller makar som inte beskattas enligt reglerna om frivillig särbesättning och ogifta med barn. Inom kategorin gifta ges reduktionen åt make som är ensam inkomsttagare eller som har den högre inkomsten. Om även andra maken har inkomst blir behovet av särskilt stöd mindre. Makarnas förmån

Alternativens individuella verkningar

De individuella verkningarna av alt. 1, 2 och 3 framgår av följande tabell

Ökning (+) eller minskning (—) av skatten vid en omläggning till individuell beskattning enligt alt. 1, 2 eller 3

Årsinkomst, kr.	Total skatt enligt nuvarande regler, kr.	Ökning (+) eller minskning (—) av den totala skatten, i kr., enligt			Total skatt enligt nuvarande regler, kr.	Ökning (+) eller minskning (—) av den totala skatten, i kr., enligt			
		alt. 1	alt. 2 ¹	alt. 3		alt. 1 ²	alt. 2 ³	alt. 3	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
<i>a. Ensamstående</i>					<i>e. Ogift med barn under 16 år</i>				
6 000	989	— 276	— 90	— 236	38	— 375	—2 139	— 0	
12 000	3 163	— 274	— 89	— 11	898	+ 941	— 824	— 108	
20 000	6 729	— 541	— 67	— 57	3 744	+1 394	— 82	— 228	
30 000	11 643	— 612	— 77	— 8	7 564	+2 417	+1 002	+ 471	
50 000	22 557	— 625	— 82	+ 66	17 370	+3 512	+2 105	+1 653	
100 000	52 744	— 661	— 94	+1 345	46 811	+4 222	+2 839	+3 678	
<i>b. Gift man utan barn. Hustrun saknar inkomst</i>					<i>f. Gift man med barn. Hustrun saknar inkomst</i>				
12 000	2 055	+ 952	— 161	+1 128	— 194	2 055	— 98	— 872	— 594
20 000	4 882	+1 403	+ 262	+1 877	+ 321	4 882	+ 353	— 123	— 279
30 000	8 989	+2 126	+2 077	+2 661	+ 933	8 989	+1 076	+ 661	+ 68
50 000	19 047	+2 964	+3 511	+3 511	+1 849	19 047	+1 914	+1 511	+ 949
100 000	48 762	+3 385	+3 957	+3 957	+3 584	48 762	+2 335	+1 957	+2 684
<i>c. Makar utan barn. Två inkomsttagare. Hustruns inkomst = 4 000 kr.</i>					<i>g. Makar med barn. Två inkomsttagare. Hustruns inkomst = 4 000 kr.</i>				
12 000	1 850	— 78	—1 174	+ 165	— 727	1 420	— 698	—1 405	— 882
20 000	4 731	+ 30	—1 050	+ 550	— 253	4 400	— 689	—1 119	— 686
30 000	8 787	+ 585	+ 614	+1 166	— 16	8 371	— 49	— 418	— 461
50 000	18 811	+1 307	+1 906	+1 906	+ 669	18 291	+ 777	+ 426	+ 104
100 000	48 480	+1 465	+2 088	+2 088	+2 065	47 864	+1 031	+ 704	+1 596
<i>d. Makar utan barn. Två inkomsttagare. Hustruns inkomst = mannens</i>					<i>h. Makar med barn. Två inkomsttagare. Hustruns inkomst = mannens</i>				
12 000	1 854	— 428	— 900	— 56	— 863	1 214	— 838	—1 416	— 908
20 000	4 704	— 338	—1 268	— 44	— 326	3 864	— 548	—1 204	— 368
30 000	8 806	— 850	— 578	— 50	+ 26	7 594	— 688	— 838	— 22
50 000	18 089	—1 049	— 1	— 1	+ 121	16 787	— 797	— 699	— 403
100 000	44 951	—1 087	— 1	— 1	+ 295	43 475	— 661	— 525	— 329

¹ Beloppen till vänster i kolumnen avser familjer, i vilka maken med den lägsta inkomsten är född år 1915 eller tidigare. Beloppen till höger avser familjer där maken i fråga är född år 1925 eller senare.

² Skatten enligt alt. 1 har reducerats med kompensationsbelopp på 1 050 kr.

³ Beloppen avser familjer, i vilka maken med den lägsta inkomsten är född år 1925 eller senare. Skatten enligt alt. 2 har reducerats med kompensationsbelopp på 3 000 kr. för ogift med barn under 16 år och med 2 000 kr. för övriga kategorier.

av reduktionen minskas därför i dessa fall genom att maken med den lägre inkomsten får en viss skatteförhöjning. Skattereduktion och -förhöjning tar ut varandra då maken med den lägre inkomsten (barn saknas) uppnår 24 000 kr. årsinkomst. Makar med barn får behålla en viss förmån också vid högre inkomst.

Reduktionen är

a. för gift med barn under 16 år 1 200 kr. + 10 % av inkomsten (den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten), dock lägst 1 800 kr. och högst 3 600 kr.

b. för ogift med barn, då yngsta barnet är 16 eller 17 år, 600 kr. + 5 % av inkomsten, dock lägst 1 400 kr. och högst 1 800 kr.

c. för gift person med större arbetsinkomst än maken (barn saknas) densamma som under b; om båda makarna har inkomst minskas förmånen av reduktion genom förhöjning av skatten för den make som har den lägre inkomsten med 600 kr. + 5 % av dennes inkomst dock högst med 1 800 kr.

d. för gift person med större arbetsinkomst än maken (barn under 16 år finns) 1 200 kr. + 5 % av inkomsten, dock lägst 1 800 kr. och högst 2 700 kr.; om båda makarna har inkomst minskas förmånen av reduktion med 600 kr. genom förhöjning av skatten för den make som har den lägre inkomsten. Om denna sistnämnda inkomst är lägre än 2 200 kr. är förhöjningen dock mindre.

Faktisk sambeskattnig

I fråga om familjer där ena maken driver jordbruk eller rörelse med biträde av andra maken (faktisk sambeskattnig) anser beredningen att likartade regler bör gälla enligt alla tre alternativen. Det förordas avdragsrätt för makelön som emellertid begränsas till de fall den medhjälpande makens arbetsinsats varit betydande (minst 300 timmar). I övriga fall bör medges ett schablonavdrag på 1 000 kr. Belopp som dras av såsom lön utgör skattepliktig intäkt för mottagaren.

Inkomst av kapital och liknande

Den nuvarande sambeskattningen medför, konstaterar beredningen, att skatten på kapitalinkomst o. d. är i stort sett densamma, oavsett vilken av makarna som uppbär den. Med denna utformning av beskattningen finns det i regel inte några skäl att med hänsyn till verkningarna i skattehänseende föra över sådan inkomst mellan makarna. Taxeringsmyndigheterna saknar också normalt anledning att ägna särskild uppmärksamhet åt hur makarna fördelar detta slags inkomst mellan sig.

Vid en individuell beskattnig är förhållandet ett annat framhåller beredningen. Skatten på en viss inkomst blir då högre eller lägre beroende på vem av två makar som uppbär den. En inkomst som tillfaller make som redan har inkomst blir betydligt hårdare beskattad än den som uppbärs av inkomstlös make. Denna effekt av skattesystemet kan enligt beredningen

medföra en benägenhet hos gifta att dela upp inkomst så att lägsta skatt erhålls. Det gäller främst beträffande inkomst av annan fastighet, tillfällig förvärvsverksamhet och kapital där rätten till avkastningen normalt är beroende inte av arbetsinsats utan av innehavet av egendom.

Problemet med överföring av kapitalinkomst är, fortsätter beredningen, mest framträdande vid en helt genomförd individuell beskattning. Vid en modifierad individuell beskattning, där sambeskattningsinslaget omfattar också kapitalinkomst och liknande, kan problemet i stort sett undanröjas.

Beträffande alt. 1 och 2 anser beredningen sig inte böra föra in särskilda regler om beskattning av kapitalinkomst. Något av dessa alternativ bedöms kunna bli aktuellt först efter en övergångstid och frågan om kapitalinkomsternas behandling bör enligt beredningens uppfattning prövas först vid den tidpunkt då den kan bli aktuell. Beträffande alt. 3 däremot, som enligt beredningen är tänkbart som ett första steg mot en individuell beskattning, behandlar beredningen närmare frågan och räknar därvid med en form av sambeskattning.

Som skäl för sambeskattning av kapitalinkomst i alt. 3 anför beredningen bl. a. att det vid en modifierad skatteform, vars syfte främst är att låta makar som båda har förvärvsinkomst få denna beskattad individuellt, saknas anledning att låta denna beskattning med därav följande skattelättnad omfatta också inkomst som inte kommer av förvärvsarbete.

Beträffande gränsdragningen mellan å ena sidan arbetsinkomst och å andra sidan kapitalinkomst och liknande anför beredningen att en bedömning efter rent materiella grunder i och för sig är det bästa om den är praktiskt möjlig. I sådana fall är alltså arbetsinsatsens omfattning avgörande. En sådan lösning, som sålunda kräver att taxeringsmyndigheterna prövar arbetsinsatsen bakom varje inkomstpost i deklarationen, avvisas emellertid av beredningen med hänsyn till de praktiska svårigheterna. Beredningen understryker att reglerna i detta hänseende kommer att beröra ett stort antal personer och att de därför måste vara schablonmässiga och enkla att tillämpa. Efter diskussion om olika former för gränsdragningen stannar beredningen för att skilja mellan arbetsinkomst och annan inkomst i alt. 3 efter i huvudsak de grunder som gäller inom den frivilliga särbeskattningen. Dessa regler har, framhåller beredningen, tillämpats hittills utan att bereda nämnvärda svårigheter.

I fråga om omfattningen av den arbetsinsats som fordras för att inkomst av jordbruksfastighet och rörelse skall utgöra arbetsinkomst går dock beredningen längre än som skett inom den frivilliga särbeskattningen. Beredningen anser att arbetsinsatsen skall ha varit betydande, dock lägst 300 timmar per år, mot nu gällande krav på arbete i ej blott ringa omfattning. Den regel som av praktiska skäl tillämpas f. n. att kapitalinkomst på högst 1 000 kr. hänförs till arbetsinkomst föreslås slopad.

När det gäller metoden för sambeskattning av kapitalinkomst diskuterar

beredningen olika alternativ. En fullständig sambeskattnings, enligt vad som nu tillämpas inom den frivilliga särbeskattnings, avvisas av beredningen, bl. a. därför att den innebär ett klart avsteg från principen om individuell beskattning. Beredningen förordar en metod som bygger på principen att kapitalinkomst alltid hänförs till den av makarna som har den största arbetsinkomsten. Härigenom erhålls en metod som är enkel att tillämpa i de vanligaste fallen av kapitalinkomst och som ger en skattebelastning på sådan inkomst som relativt nära överensstämmer med den nuvarande.

Beredningens metod innebär följande. Grundavdrag medges inte från kapitalinkomst. Allmänna avdrag avräknas i första hand från arbetsinkomst och därefter från annan inkomst. Underskott i förvärvskälla, där överskott skulle utgjort kapitalinkomst, dras dock i första hand av från annan kapitalinkomst.

Sambeskattnings sker som en särskild skatteberäkning på debiteringsstadiet. Vardera maken deklarerar för sin egen inkomst. Vid beräkning av skatt sker sedan den sammanläggning av inkomst som kan bli aktuell. Skatten på kapitalinkomst påförs den make som uppburit inkomsten. Om båda makarna haft kapitalinkomst får fördelning ske efter förhållandet mellan deras kapitalinkomster. Sammanläggning av inkomst görs bara vid beräkning av statlig inkomstskatt och folkpensionsavgift. Vid beräkning av kommunalskatt behandlas vardera maken för sig.

För sambeskattnings får man fastställa beskattningsbar inkomst särskilt för arbetsinkomst och kapitalinkomst. Den beskattningsbara arbetsinkomsten är arbetsinkomst minskad med dels allmänna avdrag som avräknas från sådan inkomst dels grundavdrag. Beskattningsbar kapitalinkomst är kapitalinkomst minskad med allmänna avdrag som avräknas från sådan inkomst.

Skatten på kapitalinkomst framkommer som ett skillnadsbelopp. Först beräknas skatten på summan av den största arbetsinkomsten och makarnas kapitalinkomster. Sedan beräknas skatten på enbart arbetsinkomsten. Skillnaden är skatten på kapitalinkomst. Med inkomst avses här beskattningsbar inkomst.

Beredningen framhåller att systemet kan förefalla komplicerat men i själva verket är enkelt vid den praktiska tillämpningen i det helt övervägande antalet fall.

Beredningen anför vidare att sambeskattnings med det angivna systemet formellt sett blir en debiteringsfråga. Bedömningen av om en inkomst skall hänföras till arbetsinkomst eller till kapitalinkomst och liknande förutsätts dock i första hand ske inom ramen för taxeringsförfarandet, sålunda i första hand genom taxeringsnämnd. Detta kan ske genom att nämndens beslut om inkomsttagarens taxering också får innefatta en rubricering av inkomsten såsom arbetsinkomst eller kapitalinkomst och liknande. Besvär bör alltså kunna anföras särskilt angående denna rubricering.

Den angivna skatteberäkningen är givetvis, säger beredningen, allmänt sett mer komplicerad än om helt individuell beskattning fått gälla även på detta område. Vissa förändringar torde också komma att fordras bl. a. i fråga om deklara-tionsblanketterna. De omräkningar som kan krävas för att bestämma beskattningsbar arbetsinkomst och kapitalinkomst ankommer emellertid inte på de enskilda inkomsttagarna utan på debiteringsmyndig-heten. Detta torde dock inte medföra större problem med hänsyn till bl. a. datateknikens utnyttjande inom upp-bördsorganisationen. För inkomsttaga-re som själv önskar beräkna sin skatt kan dock omgången vara större. I och för sig är det dock i flertalet fall inte fråga om några komplicerade beräk-ningar. Det helt övervägande antalet familjer saknar sådan inkomst eller har små kapitalinkomster som inte bereder svårigheter i detta hänseende. Beredningen tillägger att svårigheterna för makar, som båda har inkomst, att beräkna sin skatt torde under nuvarande förhållanden vara minst lika stora som enligt den föreslagna ordningen.

Remissyttrandena över familjeskatteberedningens förslag

Valet av skatteform

Familjeskatteberedningens utredningsarbete har, som framhålls i betän-kandet, främst varit av teknisk natur. Beredningen har därför inte direkt tagit ställning i valet av skatteform eller sökt bedöma om individuell be-skattning från mer allmänna synpunkter är att föredra framför sambeskatt-ning. Remissorganen har däremot i stor utsträckning gjort ett sådant ställ-ningstagande. En helt övervägande opinion förordar härvid individuell be-skattning. Hit hör *socialstyrelsen*, *arbetsmarknadsstyrelsen*, *länsstyrelserna i Stockholms och Kronobergs län*, *Skånes handelskammare*, alla de hörda *löntagarorganisationerna*, *de politiska partiernas kvinno- och studentför-bund*, med något undantag, *Svenska kvinnors nationalförbund*, *Kvinnliga akademikers förening*, *Kvinnliga kontoristföreningen i Stockholm* och *Svenska kvinnors medborgarförbund*.

Socialstyrelsen anför att en individuell beskattning stämmer bäst med uppfattningarna i dagens samhälle att varje person skall bedömas för sig utan hänsyn till kön och civilstånd.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller att den i sitt arbete att vidga möjlig-heterna till yrkesarbete för bl. a. de gifta kvinnorna uppmärksammat nega-tiva effekter av den nuvarande familjebeskattningen. Även om andra fakto-rer som bristande arbetskraftsefterfrågan inom vissa delar av landet och brist på möjligheter att få barntillsyn i allmänhet torde ha större hämman-de effekt på de gifta kvinnornas yrkesverksamhet anser styrelsen från sina utgångspunkter det vara värdefullt om familjebeskattningen reformeras.

LO erinrar om sitt remissyttrande i anledning av allmänna skatteberedningens betänkande år 1964 (SOU 1964: 25). I yttrandet anförs att en stark ökning av kvinnornas förvärvsarbete länge fördröjts av kvarstående regler i bl. a. behörighets- och familjelagstiftning, tillämpningsföreskrifter i förvaltningen m. m. Även om numera i väsentliga avseenden kvinnor och män likställts på dessa områden kvarstår fortfarande hinder för ett fritt val grundat på individuella intressen och färdigheter både när det gäller förvärvsarbete över huvud taget och valet mellan olika yrken. Till de regler som ger kvinnorna en särställning hör den speciella utformningen av familjebeskattningen. Med all sannolikhet, fortsätter LO, består eller stiger ökningstakten i andelen yrkesverksamma kvinnor. Det är önskvärt att genom speciell arbetsmarknadspolitik och även beskattningsreformer underlätta och påskynda denna utveckling.

TCO uttalar att samhällsdebatten under senare år ytterligare framhävt motiven för en individuell beskattning, nämligen kraven på att civilståndet inte skall vara avgörande vid beskattningen och att parterna i äktenskapet skall vara ekonomiskt jämställda. För att det sistnämnda kravet skall vara uppfyllt, anför TCO, måste makar beskattas oberoende av varandra, eftersom beskattningen annars kan påverka valet av samlevnadsform och fördelning av försörjningsuppgifterna makarna emellan.

SACO anser sambeskattningen vara en föråldrad princip. Samhällsekonomiska och arbetsmarknadsmässiga skäl samt hänsyn till den moderna synen på äktenskapet och till principen om likställdhet mellan individer talar enligt SACO:s uppfattning för införandet av en individuell beskattning.

Uttalanden till förmån för sambeskattning görs av *länsstyrelserna i Hallands, Göteborgs och Bohus, Skaraborgs och Jämtlands län* samt *Moderata samlingspartiets kvinnoförbund*.

Länsstyrelsen i Hallands län anför att den individuella beskattningen bygger på en helt ny princip nämligen att individen — oavsett kön, civilstånd och barnförekomst — och inte familjen skall utgöra den ekonomiska enhet från vilken skatt på en viss inkomst skall tas ut. Utredningen har emellertid inte visat, säger länsstyrelsen, att familjen mist sin karaktär av ekonomisk enhet. Med hänsyn härtill finner länsstyrelsen en övergång till individuell beskattning enligt något av beredningens alternativ inte förenligt med skatteförmågeprincipen.

Inte heller *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* anser en individuell beskattning vara förenlig med skatteförmågeprincipen. Länsstyrelsen anför vidare att de statistiska uppgifterna i betänkandet knappast kan anses visa att den nuvarande sambeskattningen verkligen hämmar gifta kvinnors benägenhet till förvärvsarbete i den omfattning som påståtts. Den hämmande effekten torde i huvudsak gälla bara gifta kvinnor med hemmavarande barn.

Några remissinstanser anger uttryckligen att det framlagda utredningsmaterialet inte är tillräckligt som underlag för ställningstagande i frågan om individuell beskattning bör införas. *Kammarrätten* anser det knappast rimligt att en omläggning som ingripande berör ett stort antal medborgare och som i väsentlig mån avviker från hittills gällande principer på allvar diskuteras med utgångspunkt från enbart några förslag till rent tekniska lösningar. *Kammarrätten* efterlyser objektiva och kvalificerade undersökningar av de ekonomiska verkningarna för samhälle och individ, som föranleds av den ifrågasatta skatteomläggningen. Liknande synpunkter anförs av *länsstyrelserna i Kristianstads och Jämtlands län*, *Näringslivets skattedelegation* och *Lantbrukets skattedelegation*. *Näringslivets skattedelegation* framhåller också att en minskning av progressionen i inkomstbeskattningen framstår som en av de mest angelägna reformerna på inkomstbeskattningens område.

Sjömansskattenämnden påpekar att en individuell beskattning kan medföra särskilda svårigheter för de omkring 1 500 gifta sjömän som är bosatta i något av de övriga nordiska länderna men som tjänstgör ombord på svenska fartyg. För dessa innebär en individuell beskattning ett avsteg från de regler som nu gäller i bosättningslandet.

Reformens genomförande

Remissinstanserna är i stort sett eniga om att en omläggning av familjeskattningen inte bör ske isolerat utan såsom ett led i en större reform som samtidigt innebär en fortsatt övergång från direkt till indirekt beskattning. Från många håll framhålls att reformen också bör omfatta en skattelättnad för låginkomsttagarna. Även stödet till barnförsörjarna bör ses över i detta sammanhang, anges i flera svar.

Riksskattenämnden anför att familjeskatteberedningens tekniska undersökning leder till slutsatsen att frågan om individuell beskattning inte kan eller bör lösas utan samtidig omprövning dels av fördelningen mellan direkt och indirekt skatt med utnyttjande bl. a. av mervärdeskattehöjning dels av de familjepolitiska bidragen. Frågan om sambeskattning eller individuell beskattning bör sålunda inte lösas separat och såsom en teknisk fråga. Skatteprogressionen har, säger nämnden, även i fråga om medelstora inkomster nått en sådan höjd att berörda fråga inte kan lösas på dylikt sätt.

I remissvaren betonas genomgående att en helt individuell beskattning inte kan genomföras på en gång utan först efter en övergångstid där hänsyn tas till grupper som inte omedelbart kan anpassa sig till den nya skatteformen. Som exempel på sådana grupper nämns äldre familjer med hemmamake och familjer där förvärvsarbete inte kan beredas båda makarna. Det erforderliga stödet kan ha formen av skattelättnader, arbetsmarknadspolitiska åtgärder

osv. Synpunkter av detta slag anförs av bl. a. de fyra löntagarorganisationerna.

TCO framhåller att skattereformen bör tillgodose kravet på utjämning mellan den som har barn och andra grupper oavsett inkomst.

Familjepolitiska kommittén understryker att en omläggning till individuell beskattning med skatteskärpningar för bl. a. barnfamiljer där ena maken saknar inkomst måste kompletteras med åtgärder som underlättar för hemmamake att ta förvärvsarbete, exempelvis en utbyggnad av barnstugeverksamheten.

De olika alternativen

Vid bedömningen av de olika alternativen för individuell beskattning har remissinstanserna fäst stort avseende vid de individuella effekterna, dvs. de skattelättnader eller -höjningar jämfört med nu som inträffar för de olika inkomsttagarna. Skattehöjningar som uppkommer för stora grupper har emellertid för många instanser framstått som obilliga. Slutsatsen har i detta fall ofta blivit att intet av alternativen är godtagbart. En sådan bedömning görs också av myndigheter och organisationer som ansluter sig till den individuella beskattningens princip.

Även i yttranden där man sagt sig kunna acceptera vissa skattehöjningar vid övergång till individuell beskattning har de framlagda alternativen ansetts ge alltför stora avvikelser från nuvarande regler. I det helt övervägande antalet yttranden har sålunda intet av alternativen ansetts kunna läggas till grund för lagstiftning. I några svar har dock förordats att alt. 2 eller alt. 3 genomförs i huvudsak enligt den framlagda utformningen.

Alt. 1. Beträffande alt. 1 har den allmänna meningen varit att det fullt ut tillgodoser principen om individuell beskattning. Alternativet har dock inte i något fall förordats för ett omedelbart genomförande.

Arbetsmarknadsstyrelsen framhåller att alt. 1 är det system som från arbetsmarknadspolitisk synpunkt är lämpligast. Verkningarna skiljer sig dock alltför mycket från de nuvarande för att alternativet skall vara realistiskt.

CFU uttalar att alt. 1 är enkelt att tillämpa för både skattskyldiga och myndigheter och därför har betydande administrativa fördelar. Liknande synpunkter anförs av flera länsstyrelser.

Utredningen om definitiv källskatt framhåller att från dess utgångspunkt alt. 1 har klara fördelar framför både nuvarande system och de modifierade alternativen.

Kammarrätten understryker att de administrativa fördelarna med alt. 1 går förlorade om sambeskattningen av makars kapitalinkomster skall tillämpas också vid detta alternativ.

Alt. 2. I valet mellan de två modifierade alternativen förordas alt. 2 av *länsstyrelsen i Kronobergs län, Fredrika Bremer-förbundet och Kvinnliga akademikers förening.*

En negativ inställning till alt. 2 redovisas bl. a. av de fyra löntagarorganisationerna. Dessa finner i likhet med beredningen att grundavdrag anknutna till åldersgränser inte bör införas.

Sveriges socialdemokratiska studentförbund och Fredrika Bremer-förbundet ställer sig däremot positiva till åldersgränser i system med övergångsregler.

Familjepolitiska kommittén påpekar att alt. 2 har särskilt gynnsamma effekter för barnfamiljer med inkomst under 20 000 kr., dvs. den grupp som får anses ha det största behovet av ytterligare förbättringar. Det kompensationsbelopp på 2 000 kr. vid barnförekomst som beredningen kalkylerat med ger dessa familjer en betydande nettoförbättring.

Alt. 3. Några remissinstanser sätter alt. 3 före alt. 2 såsom övergångslösning. Det gäller *lantbruksstyrelsen, länsstyrelserna i Stockholms och Malmöhus län, LO* samt *Svenska kvinnors vänsterförbund.*

LO framhåller att det avdrag från skatt som ingår i alt. 3 har den fördelen att stödet kan läggas direkt på de grupper som behöver detta stöd. Organisationen tillstyrker att övergångsreglerna utformas i huvudsak enligt alt. 3 men tillägger att även andra lösningar torde vara möjliga. Ett genomförande av alternativet förutsätter dock ökad information till de skattskyldiga anser organisationen.

Utredningen om definitiv källskatt finner alt. 3 från källskattesynpunkt vara att föredra framför alt. 2, främst med hänsyn till att skatten för gift beräknas i huvudsak oberoende av andra makens skatt.

Metoden att ge skattelindring genom avdrag på skatten har kritiserats i några yttranden. *Riksrevisionsverket* anser metoden vara i stort sett främmande för vårt inkomstskattesystem. Beredningen har inte tagit ställning till hur reduktionen skall fördelas på olika skatte- och avgiftsslag. En sådan fördelning torde enligt verket vara nödvändig och kan väntas medföra merarbete vid debiteringen. Till den del skattereduktionen belöper på kommunalskatt bör en lösning ske av de problem som uppkommer vid kommunavräkningen genom att denna grundas på skatteunderlaget enligt taxeringen och inte på den debiterade skatten. *Riksskattenämnden* framhåller att skatteavdraget medför tekniska komplikationer.

Familjepolitiska kommittén tar upp frågan om barnstödet utformning i alt. 3 och framhåller att stödet i viss mån ökar med inkomsten. Det har alltså direkt omvänd effekt jämfört med de nya bostadstilläggen.

Den faktiska sambeskattningen

Möjligheterna att införa avdragsrätt för makelön har bedömts mycket olika av de remissorgan som direkt tagit upp denna fråga. Samtidigt som man är ense med beredningen om att den individuella beskattningen i princip också bör gälla på förevarande område, ställer man sig i många yttranden — främst från företrädare för taxeringsmyndigheterna — skeptisk mot möjligheterna att praktiskt tillämpa reglerna. *Lantbruksstyrelsen* samt *länsstyrelserna i Stockholms och Malmöhus län* är dock i stort sett positiva till de föreslagna reglerna om avdragsrätt.

I några yttranden föreslås ökad schablonisering av reglerna vilket — på bekostnad i viss mån av noggrannheten i taxeringarna — underlättar tillämpningen. Vidare görs gällande, bl. a. från *lantbruksstyrelsen* och *Lantbrukets skattedelegation* att beredningen avgränsat avdragsrätten alltför snävt i fråga om avdragsgrundande arbetsuppgifter. Från flera håll uttalas emellertid att sambeskattning under alla förhållanden torde få behållas för detta slags verksamhet.

Riksförsäkringsverket framhåller att en avdragsrätt för utgiven makelön har konsekvenser i bl. a. ATP- och sjukförsäkringshänseende. I vissa fall kan en makelön förbättra familjens försäkringsförmåner och i andra fall försämra dem.

Beskattningen av kapitalinkomst och liknande

Av de myndigheter och organisationer som särskilt berör förevarande fråga har en grupp i huvudsak anslutit sig till beredningens uppfattning att sambeskattning tills vidare bör behållas för kapitalinkomst och liknande. Till denna grupp hör *länsstyrelserna i Stockholms, Kronobergs, Malmöhus och Skaraborgs län*, *kapitalskatteberedningens ordförande*, *LO*, *Taxeringsnämndsordföranden*s riksförbund och *Svenska kvinnors vänsterförbund*.

Kapitalskatteberedningens ordförande framhåller att gällande civillagstiftning i stort sett ger makar möjlighet att sinsemellan fördela sin förmögenhet efter egen önskan. Detta skulle vid en individuell beskattning av kapitalinkomst medföra att förmögna makar som har tillräcklig företagsamhet ser till att förmögenhetsfördelningen blir den skattemässigt gynnsammaste. Ordföranden finner det oundvikligt att behålla sambeskattning av kapitalinkomst vid en individuell beskattning oberoende vilket av beredningens tre alternativ som kan komma i fråga. Liknande synpunkter anförs av *länsstyrelsen i Stockholms län*.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser att den i betänkandet förordade metoden för sambeskattning förefaller invecklad och onödigt komplicerad och förutsätter att om något av beredningens alternativ genomförs reglerna om sambeskattning av kapitalinkomst ses över i förenklande syfte.

Ett ganska stort antal myndigheter och organisationer avvisar emellertid

en sambeskattnings av kapitalinkomst och anser att den individuella beskattningen bör gälla generellt. Till denna grupp hör *kammarrätten, riksrevisionsverket, riksskattenämnden, länsstyrelsen i Jämtlands län, utredningen om definitiv källskatt, Näringslivets och Lantbrukets skattedelegationer, Sveriges Köpmannaförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Husmodersförbundet Hem och Samhälle, Fredrika Bremer-förbundet och Högerns ungdomsförbund.*

Kammarrätten anser att en individuell beskattning i princip bör gälla alla inkomstslag och att beredningens allmänna motivering för sambeskattnings av kapitalinkomst inte synes övertygande. *Kammarrätten* ifrågasätter om vid en individuell beskattning skatteflyktsåtgärder med kapital och kapitalinkomster kan befaras få så betydande omfattning att särskilda skäl för undantagsregler för dylika inkomster föreligger. Domstolen ifrågasätter vidare om inte de av beredningen föreslagna reglerna för en sambeskattnings av kapitalinkomster i inte oväsentlig omfattning kan ge utrymme för transaktioner i skatteundandragande syfte. Härtill kommer enligt *kammarrätten* att den föreslagna ordningen är förenad med betydande praktiska tillämpningssvårigheter. Sambeskattningsreglerna är enligt *kammarrättens* uppfattning så komplicerade att de skattskyldiga inte torde kunna överblicka deras konsekvenser. Vidare framhålls att beredningens förslag att grundavdrag inte skall medges från kapitalinkomster innebär avsevärda skärpningar av dessa inkomsters beskattning oberoende av den skattskyldiges civilstånd. *Kammarrätten*, som efterlyser motiven för en sådan åtgärd, finner regeln principiellt betänkligen från rättvisesynpunkt.

De praktiska olägenheterna att vid en individuell beskattning ha sambeskattnings av vissa inkomstslag betonas av *riksrevisionsverket, riksskattenämnden, länsstyrelsen i Jämtlands län* och *Näringslivets skattedelegation*. Skattedelegationen finner det svårt att finna en bärande motivering att i förevarande hänseende behandla kapitalinkomst annorlunda än arbetsinkomst.

Frågan om avgränsningen av de inkomster som skall sambeskattas har tagits upp i flera yttranden. *Kapitalskatteberedningens ordförande* anser att en sambeskattnings beträffande inkomstslagen annan fastighet, tillfällig förvärvsverksamhet och kapital ligger i sakens natur även om det i individuella fall kan förekomma att inkomster av detta slag övervägande har karaktär av arbetsinkomst, t. ex. intäkt av utomlands självständigt bedriven rörelse. En dylik schablonisering synes emellertid försvarlig, anser ordföranden, liksom den som beredningen gjort i fråga om inkomstslaget tjänst. Beträffande jordbruks- och rörelseinkomst anser emellertid ordföranden att beredningen satt kraven på arbetsinsats för lågt. För att sådan inkomst skall anses som arbetsinkomst bör den avse den nivå som motsvarar åtminstone halvdagsarbete.

Kapitalskatteberedningens ordförande tar också upp en fråga som sam-

manhänger med att jordbruks- och rörelseinkomst regelmässigt till en del utgör avkastning på det kapital som ägaren lagt ned i verksamheten. Särskilt vid större inkomster och större eget kapital är inslaget av kapitalavkastning så betydande att det enligt ordförandens mening bör beaktas om skilda former av kapitalinkomst skall beskattas någorlunda lika. Såsom en godtagbar schablon föreslår ordföranden att en tredjedel av inkomsten hänförs till kapitalavkastning.

Även frågan om en frigräns berörs av kapitalskatteberedningens ordförande. Eftersom flertalet kapitalinkomster är tämligen små, framhåller ordföranden, skulle det innebära en avsevärd förenkling om mindre inkomstbelopp, förslagsvis högst 5 000 kr., kunde betraktas som arbetsinkomst och undantas från sambeskattningsfall. Härigenom skulle det allra största antalet sambeskattningsfall elimineras. En frigräns förordas också av *länsstyrelsen i Stockholms län, utredningen om definitiv källskatt* och *Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund*.

Lantbrukets skattedelegation anför att den förordade gränsdragningen, som bygger på reglerna inom den frivilliga särbeskattningen, är alltför schablonmässig och ger begreppet arbetsinkomst en alltför snäv omfattning. Delegationen påpekar i fråga om mindre jordbruksenheter att arbetsinsatsen i många fall inte uppgår till den föreslagna minimigränsen 300 timmar per år men den framkomna inkomsten ändå är en arbetsinkomst. Även avkastningen från fastigheter som beredningen betecknar som lyxjordbruk kan utgöra arbetsinkomst. Också inkomst av annan fastighet, tillfällig förvärvsverksamhet och kapital kan, säger delegationen, vara resultatet av ägarens arbetsinsats. En liknande uppfattning framförs av *Sveriges hantverks- och industriorganisation*.

Kommunalskatteavdraget

I fråga om kommunalskatteavdragets ställning är remissopinionen delad. Beredningens uppfattning att avdraget bör slopas för fysiska personer vinner stöd av *länsstyrelsen i Malmöhus län, LO* och *Svenska landstingsförbundet*.

LO anför att man genom att slopa kommunalskatteavdraget avlägsnar den oformlighet som innebär att reduktionen av statsskatten till följd av kommunalskatteavdraget blir relativt sett lägre för en person med låg inkomst än för en med högre.

Svenska landstingsförbundet uttalar att ett slopande av kommunalskatteavdraget bör åtföljas av en justering av skalan för den statliga inkomstskatten.

CFU och *länsstyrelsen i Malmöhus län* framhåller de praktiska fördelarna med avdragets borttagande.

Länsstyrelsen i Stockholms län, Näringslivets skattedelegation och *Skånes handelskammare* ställer sig tveksamma till beredningens förslag i föreva-

rande hänseende. Skattedelegationen uttalar att beredningen inte närmare analyserat verkningarna som uppkommer då schablonavdraget tas bort.

Flertalet av de myndigheter och organisationer som särskilt berört denna fråga anser att avdraget för kommunalskatt bör behållas. Så är fallet med *kammarrätten, riksskattenämnden, länsstyrelserna i Södermanlands och Skaraborgs län, utredningen om definitiv källskatt, kapitalskatteberedningens ordförande, TCO, SACO, Svenska kommunförbundet och Moderata samlingspartiets kvinnoförbund.*

Kammarrätten anför att de statliga skatteutjämningsbidragen ger en utomordentligt önskvärd utjämning av de kommunala utdebiteringarna i förhållande till vad som eljest skulle ha gällt. Denna omständighet är emellertid enligt kammarrättens mening inte något skäl för att nu avstå från den ytterligare utjämning i rättvisans och jämlikhetens intresse som ett bibehållet kommunalskatteavdrag åstadkommer. Domstolen understryker att avsevärda skillnader i fråga om kommunal utdebitering alltjämt består. Liknande synpunkter anförs av *utredningen om definitiv källskatt* som tillägger att denna utredning bedömt avdragets slopande såsom knappast utförbart med hänsyn till verkningarna och därför fört en sådan regelomläggning åt sidan i diskussionen.

TCO säger sig ha starka betänkligheter mot metoden att slopa kommunalskatteavdraget eftersom man härigenom skärper skillnaderna i skattetryck mellan låg- och högskattekommuner.

SACO uttalar att slopandet innebär avsevärda progressionssskärpningar, vilka *SACO* definitivt motsätter sig.

Svenska kommunförbundet framhåller att kommunalskatteavdragets betydelse för utjämningen av skillnader i den kommunala utdebiteringen har minskat genom skatteutjämningsbidragen. Avdraget har dock alltjämt en viktig utjämnande funktion, anser förbundet, och rättviseskäl talar för dess bibehållande, även om slopandet skulle innebära en förenkling av deklaration och taxering. Dessutom kan man enligt förbundet inte bortse från den effekt som avdragets avskaffande kan komma att få för bosättning och etablering i högskattekommuner.

Departementschefen

De fördelningspolitiska motiven

De senaste decenniernas snabba ekonomiska och politiska utveckling har i många avseenden förändrat det gamla klassamhället. Ett samhälle har skapats, där välståndet är jämnare fördelat och tidigare orättvisor kunnat undanröjas. I denna utveckling har en rad faktorer samverkat. En utjämning av löne- och övriga förvärvsinkomster har sålunda skett, även om denna går relativt långsamt och under vissa perioder tycks ha avstannat. Den

största betydelsen för en jämnare fördelning av livsvillkor och levnadsstandard torde dock den offentliga sektorns kraftiga tillväxt ha haft, dels genom den progressiva inkomstbeskattningen, dels genom de sociala standardhöjningar som skett via de offentliga utgifterna. De stora transfererings- och försäkringssystemen ger väsentliga bidrag till trygghet och levnadsstandard för stora folkgrupper. Huvuddelen av den offentliga sektorns service och tjänster inom utbildning, sjuk- och barnavård etc. ställs fritt till människornas förfogande och bidrar sålunda effektivt till både en jämnare välförändring och bättre livsvillkor för många, som annars skulle ha saknat ekonomiska möjligheter att erhålla motsvarande tjänster.

Den information, som finns tillgänglig rörande inkomstfördelningen i vårt land, är enligt det angivna betraktelsesättet högst bristfällig som mått på välförändringens eller levnadsstandardens fördelning. Ett av de intryck som inkomststatistiken förmedlar är att antalet små inkomsttagare är mycket stort. År 1968 redovisade sålunda nära 2 miljoner personer nettoinkomster (varmed avses inkomster sedan hänsyn tagits till eventuella underskott i vissa förvärvskällor men före kommunalskatteavdraget och andra allmänna avdrag), som var mindre än 10 000 kr. Ett mycket stort antal av dessa var dock inte förvärvsarbete. För återstoden beror, som framgått av olika undersökningar, den låga inkomsten i stor utsträckning på att den förvärvats endast under en del av året. De avsedda personerna har varit sjuka, genomgått utbildning eller fullgjort värnpliktstjänstgöring, och deras försörjning har således skett på annat sätt. Vidare ingår här många deltidsarbetande. Endast en mindre del av dessa inkomsttagare med mycket låga inkomster var heltidsarbetande.

Av samtliga inkomsttagare redovisade år 1968 ca 2,5 miljoner inkomster mellan 10 000 och 30 000 kr. Det motsvarar hälften av alla inkomsttagare. Ungefär 2,2 miljoner personer med dessa inkomster var förvärvsarbete. Över 30 000 kr. i årsinkomst redovisade ca 650 000 personer, varav det helt övervägande flertalet var förvärvsarbete. Antalet personer som redovisade mycket höga inkomster eller mer än 100 000 kr. uppgick år 1968 till mindre än 20 000 personer.

De slutsatser angående beskattningens fördelningspolitiska uppgifter, som enligt min mening kan dras utifrån den bild som ges av inkomstfördelningen, är följande. En stor del av landets befolkning erhåller fortfarande för ett förvärvsarbete på heltid inkomster, som måste betecknas som låga. Den skattereform jag i det följande kommer att föreslå har byggts upp med det grundläggande motivet att skapa högre levnadsstandard för grupper med inkomster under 30 000 kr. Tyngdpunkten i skattesänkningen för dessa grupper läggs i inkomstskikten 15 000—25 000 kr. där huvudparten av de heltidsarbetande med låga löner torde befinna sig. Jag har därvid också utgått från de krav, som under senare tid ställts från breda folkgruppers sida, att en väsentlig omfördelning av skattebördan bör ske med sikte på att nå

en höjd levnadsstandard för de lägre inkomsttagarna. Skattereformen bör dessutom utformas så — och kompletteras med familjepolitiska och socialpolitiska åtgärder i vid mening — att flertalet barnfamiljer därutöver får en ytterligare förstärkning av sin levnadsstandard.

Samtidigt visar statistiken över inkomstfördelningen, att utjämningen trots allt i vårt land gått så långt, att det inte finns något stort antal höga inkomsttagare från vars inkomster man med höjda inkomstskatter helt och hållet eller ens till betydande del kan finansiera skattesänkningar för lägre inkomsttagare. Detta gäller i all synnerhet när man tar hänsyn till de skatter, som redan i dag belastar de högre inkomsterna, och sålunda utgår från den efter skatt disponibla inkomsten.

Skatteomläggningen och övriga reformer som föreslås kommer att leda till ett skattebortfall netto och kostnadsökningar på tillsammans drygt 4,5 miljarder kr. Av den del av de enskildas inkomster som ligger över 30 000 kr. återstår med dagens skatteuttag sammanlagt 4 à 5 miljarder kr. i inkomster efter skatt. Det innebär för att exemplifiera att man för att finansiera reformen enbart över den direkta beskattningen skulle behöva ta i anspråk samtliga inkomster till den del de översteg 30 000 kr.

Eftersom en sådan skattepolitik inte är realistisk, måste finansieringsfrågan lösas på annat sätt. Förutom en viss skärpning av inkomstskatten på högre inkomster och höjda skatter på större arv och förmögenheter blir därför den huvudsakliga finansieringskällan en höjning av mervärdeskatten. Det innebär att alla konsumenter är med och betalar för skattereformen, men att inkomsterna från mervärdeskatten återförs till de lägre inkomsttagarna genom sänkta inkomstskatter och höjda sociala förmåner i en sådan omfattning, att slutresultatet blir en väsentlig höjning av deras levnadsstandard.

Individuell beskattning

Jämsides med debatten om skattepolitikens uppgifter i strävan till ökad ekonomisk jämlikhet har krav rests på en annan reform av vårt skattesystem. Det gäller de nuvarande olikheterna i beskattningen av individerna beroende på deras civilstånd och kön. Från många håll har anförts, att det inte längre är vare sig rimligt eller rättvist att ensamstående har högre skatt och kraftigare marginalbeskattning än gifta i samma inkomstlägen. Enligt denna uppfattning bör sådana skillnader i individernas beskattning undanröjas, särskilt när det gäller inkomster av förvärvsarbete. En annan sak är att via skattesystemet och socialpolitiken hänsyn bör tas till det slag av försörjningsbörda som barnen utgör.

Den tekniska undersökningen rörande olika metoder för renodlad eller modifierad individuell beskattning har nu genomförts av familjeskattebehandlingens. Undersökningen har skett med förutsättningen av oförändrat

totalt uttag av inkomstskatt. De alternativ beredningen lagt fram visar med andra ord vilken fördelning av skattebelastningen mellan olika kategorier som skulle bli resultatet om nuvarande inkomstskatt togs ut genom individuell beskattning i stället för genom sambeskattning i förening med frivillig särbeskattning. Remissbehandlingen av familjeskatteberedningens betänkande har bland de myndigheter och organisationer som yttrat sig visat en klart positiv inställning till principen om individuell beskattning.

En beskattning som i väsentliga hänseenden är oberoende av kön och civilstånd är enligt min mening naturlig i dagens samhälle. Som familjeskatteberedningen framhållit har nuvarande sambeskattningsregler sin grund i en gången tids arbetsförhållanden, som gav begränsade utkomstmöjligheter för gifta kvinnor. Den beroendeställning, som sambeskattningen gett den gifta kvinnan, bör inte längre accepteras. Det förslag till individuell beskattning, som här framläggs, innebär dels att den gifta kvinnan, som gjort ett uppehåll i sitt förvärsarbete, vid återinträde i förvärvslivet får åtnjuta ett rejält tilltaget skattefritt bottenbelopp, lika stort som mannens, dels att hennes beskattning blir oberoende av storleken på mannens inkomst.

Övergången till individuell beskattning syftar även till en rättvisare fördelning av skattebelastningen mellan gifta och ogifta inkomsttagare. Det bör dock framhållas, att det här är fråga om en skatteomfördelning av ett principiellt sett annat slag än i den del av reformen, som syftar till att omfördela skatterna mellan höga och låga inkomsttagare. Om syftet med en individuell beskattning skall nås, innebär det att en skatteutjämning måste ske mellan gifta och ogifta, oberoende av inkomstens storlek. En sådan utjämning kan å ena sidan göras så, att de ogifta får samma skattebelastning som de gifta nu har. Det innebär för alla ogifta en skattelättnad som är betydande redan vid låga inkomstlägen och som blir än större vid högre inkomster. Det skattebortfall som därigenom skulle uppstå för det allmänna blir emellertid för stort för att kunna tolereras. Utjämningen kan å andra sidan ske så att de gifta beskattas enligt de regler som nu gäller för ogifta. Det ger en väsentlig skärpning för alla gifta som f. n. sambeskattas, dvs. för ca 93 % av alla familjer. Inte något av dessa alternativ är således realistiskt. Den individuella beskattningen bör i stället avvägas så, att de åsyftade fördelningspolitiska verkningarna uppkommer, nämligen lägre skatt än nu för både gifta och ogifta i lägre inkomstlägen och skatteskarpning i de höga inkomstlägena. En naturlig följd härav blir att skattelättnaderna blir störst i den kategori som i dag är hårdast beskattad, dvs. ogifta utan barn.

Jag har tidigare angett att huvudsyftet med skattereformen är att åstadkomma en höjd levnadsstandard för de breda lagren av vårt folk. Sänkta skatter för de ensamstående är i allt väsentligt i linje med denna målsättning. Ca 93 % av de ensamstående redovisar enligt inkomststatistiken inkomster under 30 000 kr. och 74 % inkomster under 20 000 kr. Det bör dock erinras om vad som framgått av det föregående, nämligen att många av de

låga inkomster som redovisas beror på att inkomsten förvärvats bara under en viss del av året eller genom deltidsarbete. Detta torde i alldeles särskilt hög grad gälla gruppen ensamstående, där huvudparten av de studerande, värnpliktiga och ungdomar med korttidsarbete samt många pensionärer torde återfinnas.

En fullständig övergång till individuell beskattning kan dock inte genomföras under rådande förhållanden. Den nya skalan för det statliga skatteuttaget bör konstrueras så att den, fränsett de högsta inkomstlägena, medför en lägre sammanlagd skatt än den som f. n. gäller för ogifta men något högre än den som gäller för gifta. I många äktenskap kompenseras skattehöjningen för de gifta av de förbättringar som den individuella beskattningen medför när båda makarna förvärvsarbetar. I andra äktenskap är det emellertid omöjligt att kompensera en skattehöjning genom att den make, som hittills inte haft inkomst, går ut i arbete. Vårnaden av barn och anhöriga hindrar i många fall att båda makarna förvärvsarbetar. På många orter saknas dessutom arbetstillfällena för båda makarna. Med hänsyn härtill måste medan utbyggnaden pågår inom arbetsmarknad och socialpolitik övergången till särbeskattning göras mjukare för familjer där endast ena maken förvärvsarbetar. Det bör ske genom en särskild reduktion av den skatt som påförs den förvärvsarbetande maken.

Konsekvensen av denna skattereduktion, för vars konstruktion jag skall redogöra längre fram, är sålunda att gifta, som har en hemarbetande make, kommer att få lägre skatt än ogifta med samma inkomst. Med hänsyn till de förhållanden, som i dag råder på arbetsmarknaden, och de villkor, som i många fall gäller för gifta kvinnors förvärvsarbete, anser jag dock att detta avsteg från den individuella beskattningens princip kan försvaras. Den särskilda, med äktenskapet förbundna skattelättnad som den föreslagna skattereduktionen innebär, har dessutom den fördelen från fördelningspolitisk synpunkt jämfört med de nu gällande förmånerna i form av dubbla ortsavdrag och lindrigare skatteskala, att lättnaden är i kronor räknat lika stor för alla, oberoende av inkomstens storlek. Därtill kommer att konstruktionen med en reduktion av skattebeloppet ger ett bättre uttryck för karaktären av familjestöd än ett avdrag som är inbyggt i inkomstskatten. Jag vill erinra om att en omläggning med i praktiken samma effekt och syfte skett en gång tidigare, nämligen när barnavdragen på 1940-talet omvandlades till barnbidrag.

I ett väsentligt avseende kommer dock principen om sambeskattnings att bibehållas. Övergången till individuell beskattning tar, som framgått av del föregående, enbart sikte på arbetsinkomster. De rättviseskäl och de arbetsmarknadspolitiska motiv som kan åberopas för en individuell beskattning har sin utgångspunkt i att inkomsten skall vara intjänad genom förvärvsarbete. Några sådana skäl kan inte anföras när det gäller kapitalinkomster. I de flesta familjer torde förmögenhetsinnehavet och dess avkastning, även

om det formellt är uppdelat mellan makarna, utgöra ett gemensamt underlag för familjens levnadsstandard. En särbeskattning av kapitalinkomster kan dessutom, just på grund av den ofta formella uppdelningen av förmögenheten mellan makarna, utnyttjas för en nedsättning av skatten på förmögenhetsavkastningen, som det knappast från fördelningspolitiska synpunkter ter sig motiverat att möjliggöra. Sambeskattningen av kapitalinkomster föreslås bli genomförd på så sätt, att vid skatteberäkningen dessa inkomster påförs den av makarna, som har den högsta arbetsinkomsten.

Övriga förslag

Jag har redan angett — som ett av huvudmålen för skattereformen — att den förutom sänkta skatter bör leda till en ytterligare förstärkning av levnadsstandarden för flertalet barnfamiljer. Därri räknar jag även in ensamstående med hemmavarande barn. Den kompletterande standardförbättringen avses i första hand ske genom en höjning av de allmänna barnbidragen med 300 kr. från f. n. 900 kr. till 1 200 kr. för barn och år. Vidare har ytterligare åtgärder ansetts böra vidtas för att förbättra de ensamstående vårdnadshavarnas ekonomiska situation. Det bör i första hand ske genom en höjning av bidragsförskotten. De utgår f. n. för ett barn med 30 % av basbeloppet eller för år räknat med 1 890 kr. Detta avses att höjas till 40 % av basbeloppet, vilket i dagsläget motsvarar 2 520 kr. för barn och år. Dessutom bör åldersgränsen för bidragsförskotten höjas från 16 till 18 år. De här redovisade förslagen har tidigare anmälts denna dag. Sammanlagt kommer barnfamiljerna genom höjningar av dessa och andra bidrag — det förlängda barnbidraget och studiebidragen — att tillföras ytterligare nära 700 milj. kr. i ökade transfereringar, räknat för helt år.

Som en del av det förstärkta stödet till barnfamiljerna bör även ses följande ändringsförslag i skattelagstiftningen. Det första gäller fosterbarnens ställning i beskattningshänseende. F. n. har fosterbarn inte samma ställning som egna barn, adoptivbarn eller styvbarn, vare sig vid inkomstbeskattningen eller vid arvs- och förmögenhetsbeskattningen. Jag föreslår nu att fosterbarnen skall jämföras med de egna barnen samt adoptiv- och styvbarn i inkomst- och förmögenhetsskattehänseende i de fall där fosterlega eller annan ersättning än allmänt barnbidrag, förlängt barnbidrag, studiehjälp och bidragsförskott inte utgår. I arvsskattehänseende avser jag att anmäla denna fråga i annat sammanhang denna dag. Ett annat ändringsförslag avser det belopp i avdrag för nedsatt skatteförmåga som utgör maximum för oförsörjda barn i fall där existensminimum beviljas. Dessa avdragsmaximum är f. n. 1 000 kr. för varje oförsörjt barn. Jag föreslår att beloppet höjs till 1 500 kr. Ett ytterligare förslag i syfte att stärka stödet till barnfamiljer är att höja maximibeloppet för underhåll till icke hemmavarande barn från 1 000 kr. till 1 500 kr. Dessutom avses åldersgränsen i detta fall höjas från 16 till 18 år.

Till en del är givetvis det ökade stödet till barnfamiljerna en kompensations för de höjda levnadskostnader, som höjningen av mervärdeskatten förorsakar. De höjda barnbidragen utgör emellertid till största delen en direkt inkomstförstärkning, som ger barnfamiljerna möjligheter till en standardhöjning i och med att reformen genomförs. Det kan visserligen göras gällande, att de allmänna barnbidragen legat oförändrade sedan år 1965, och att prisstegringar inträffat under den mellanliggande perioden. Barnbidragen kan emellertid inte ses isolerade från det övriga familjestödet. Under denna period har nämligen barnfamiljerna tillförts ökat stöd på andra vägar och till avsevärda belopp. Sålunda reformerades moderskapspenningen år 1967 och bostadstilläggen till barnfamiljerna år 1969, varigenom stödet till barnfamiljerna ökat i en omfattning, som i stort sett motsvarar en höjning av de allmänna barnbidragen med ca 150 kr. Den enda skillnaden ligger däri, att det ökade stödet, bl. a. genom att det utgår i form av bostadstillägg, i första hand riktats till barnfamiljer i de lägre inkomstlägena. Vidare har en kraftig satsning gjorts för utbyggnaden av servicen för barnfamiljerna, främst när det gäller barntillsyn och social hemhjälp. Statsbidragen till barnstugorna har höjts år 1966, och en ny kraftig höjning föreslås i årets statsverksproposition. Statsbidrag har införts för kommunala familjedaghem. Den prioritering av insatserna till barnfamiljerna, som därigenom skett, torde ha haft ett allmänt stöd i opinionen.

Jämsides med reformeringen av inkomstbeskattningen föreslås vissa förändringar av förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvobeskattningen. Förslaget följer samma huvudlinjer som den här redovisade reformen. Vissa lättnader föreslås sålunda för mindre förmögenheter och arv medan däremot skatterna höjs för de större arven och förmögenheterna. Förslag i dessa hänseenden läggs fram i en särskild proposition. De ökade skatteintäkter, som ändringen av kapitalbeskattningen medför, har bidragit till finansieringen av den sänkta inkomstskatten.

Den organisatoriska förändringen av skattemyndigheterna samt den kraftiga förstärkningen av deras kontrollresurser som nyligen förelagts riksdagen skall ses som ett led i den pågående reformeringen av skattesystemet. Det är helt självklart att en reform som syftar till en jämnare inkomstfördelning måste innehålla åtgärder som syftar till att förhindra att stora grupper undgår beskattning av en betydande del av inkomsten. Samtidigt är det naturligtvis ur statsfinansiell synpunkt viktigt att skattemyndigheterna förstärks.

Skattereformens medel

För att nå de med skattereformen åsyftade effekterna i den direkta beskattningen måste en avsevärd omläggning ske av det nuvarande inkomstskattesystemet. Jag skall här i korthet beskriva de medel som använts.

För inkomsttagare med små och medelstora inkomster är kommunal-skatten sedan länge den största skatteposten. Den omfördelning av skattebördan som är ett av huvudmålen för skattereformen måste således ta sikte i första hand på åtgärder för att lätta det kommunala skattestrycket. Detta bör ske genom en höjning av det kommunala ortsavdraget, som f. n. är 2 250 kr. för ensamstående utan barn och 4 500 kr. för gifta tillsammans och för ensamstående med barn. Genom avtrappning av ortsavdraget i de högre inkomstlägena kan det höjas kraftigt för små och medelstora inkomster utan att leda till alltför stort bortfall av skatteunderlag för kommunerna. Mitt förslag innebär att det kommunala ortsavdraget höjs till 4 500 kr. och att detta avdrag utgår till alla inkomsttagare, oberoende av civilstånd. Det blir därmed lika stort som de grundavdrag, som gäller vid den statliga beskattningen. Avdraget bör utgå med det angivna beloppet upp till en inkomst på 30 000 kr. men därefter reduceras med 20 % av den överstigande inkomsten. Avdraget är således helt borta vid en inkomst av 52 500 kr. I samband med omkonstruktionen bör avdraget ges en annan och efter dyrortsgrupperingens avskaffande riktigare benämning, nämligen grundavdrag.

Det skattebortfall som kommer att drabba kommunerna bl. a. till följd av det höjda grundavdraget kan uppskattas till totalt ca en miljard kr. för helt år räknat i 1971 års löneläge. Det är avsikten att kommunerna skall erhålla full kompensation för detta skattebortfall. Någon effekt på de kommunala skatteinkomsterna får det minskade skatteunderlaget dock inte förrän år 1973 med de avräkningsmetoder för kommunalskatten som f. n. tillämpas. Däremot inträffar ett omedelbart bortfall av preliminärskatt, som minskar statens skatteintäkter redan fr. o. m. år 1971. Förslag kommer att senare läggas fram om formerna för kompensationen till kommunerna.

Skattereformen tar emellertid sikte på lättnader även såvitt avser den statliga inkomstskatten.

I första hand har det gällt att vid utformningen av den nya skatteskalen undanröja de nuvarande olikheterna i beskattningen av individerna beroende på civilstånd. F. n. finns två skatteskalor, en strängare för ensamstående utan barn och en lindrigare för gifta och ensamstående med barn. Vill man nå fram till en individuell beskattning av arbetsinkomster bör samma skala gälla för samtliga individer, således oberoende av civilstånd. Detsamma bör gälla ortsavdraget. Avdraget bör av praktiska skäl ha samma storlek och konstruktion som det kommunala och benämnas statligt grundavdrag.

Den nya skalan för det statliga skatteuttaget har konstruerats så att den, som jag tidigare nämnt, frånsett de högsta inkomstlägena, ger lägre sammanlagd skatt än den som f. n. gäller för ogifta men något högre än den som gäller för gifta. Detta gäller framför allt i lägre och medelhöga inkomstlägen. I de övre inkomstskikten har skatteskalen avvägs så, att skatte-

sänkningen för ogifta successivt blir allt mindre och vid mycket höga inkomster övergår i skatteskärpningar.

För en kategori betyder emellertid en skatteomläggning efter dessa linjer, att skärpningar av inkomstskatten skulle inträda redan vid ganska låga inkomster om inte särskilda åtgärder vidtogs. Det gäller de familjer, där både före och efter reformens ikraftträdande bara en av makarna förvärvsarbetar.

Jag har redan anfört, att en skatteskärpning för sådana familjer i de lägre inkomstlägena inte kan accepteras. För att undvika en sådan effekt föreslås att en helt ny typ av skatteavdrag införs i form av en reduktion av den slutliga skatten för gift inkomsttagare, där maken helt saknar inkomst.

Skattereduktionen kan i princip ses som en ersättning för den rätt som nu föreligger för gifta att helt eller delvis tillgodoräkna sig den andra makens ortsavdrag i de fall denna saknar inkomst eller har en så låg inkomst, att ortsavdraget inte helt kan utnyttjas. Därför bör skattereduktionen utgå till sitt fulla belopp endast så länge den andra maken helt saknar arbetsinkomst. Om den andra maken har arbetsinkomst bör reduktionen avtrappas i relation till i vad mån denna kan utnyttja sitt grundavdrag. Skattereduktionen bör uppgå till maximalt 1 800 kr., vilket i medelinkomstlägen motsvarar den skattenedsättning som uppstår på grund av det nya grundavdraget på 4 500 kr. Efter hand som den andra maken får egna inkomster minskas reduktionsbeloppet. Vid fullt utnyttjande av grundavdraget, dvs. när den andra maken har en taxerad inkomst av 4 500 kr., upphör reduktionsrätten. Reduktionen utgår å andra sidan med fullt belopp oberoende av inkomstens storlek, när bara en av makarna har inkomst.

Den beskrivna skattereduktionen bör utan avtrappning utgå även till ensamstående med barn under 18 år, eftersom de f. n. beskattas enligt samma regler som gifta.

Jag vill här också nämna att den nuvarande skyldigheten för gift person att betala sjukförsäkringsavgift för make som saknar beskattningsbar inkomst avses bli avskaffad. Denna fråga kommer att anmälas av chefen för socialdepartementet.

Genom skattereduktionen och bortfallet av den ena makens sjukförsäkringsavgift uppnås väsentliga skattelättnader för familjer där bara en av makarna förvärvsarbetar samtidigt som förvärvsarbetande av alla kategorier kan beskattas efter en ensartad skatteskala och med i övrigt identiska skatteregler. Härifrån bör dock göras ett undantag, som motiveras av omsorg om barnfamiljerna. Jag föreslår således att förvärvsavdraget bibehålls men omkonstrueras i vissa avseenden.

Förvärvsavdrag medges f. n. i princip endast gift kvinna som har arbetsinkomst. Avdraget är, när kvinnan har hemmavarande barn under 16 år, 300 kr. plus 25 % av inkomsten, dock högst 3 000 kr.

Förvärvsavdraget är inte en typ av avdrag som i princip passar in i ett individuellt beskattningssystem. Med hänsyn till de ogynnsamma verkningar för familjer med hemmavarande barn som ett avskaffande helt av för-

värvsavdraget skulle medföra, synes det övergångsvis ofrånkomligt att bibehålla avdragstypen. En omarbetning av förutsättningarna för avdragsrätten bör dock ske. Anknytningen till inkomsttagarens kön bör försvinna. Båda makarna bör ha arbetsinkomster och hemmavarande barn för att avdraget skall få åtnjutas. Avdraget bör tillkomma den som har de lägsta arbetsinkomsterna. Förvärvsavdraget bör dock få åtnjutas även av ensamstående med hemmavarande barn under 16 år. Avdragsbeloppets maximum bör sänkas till 2 000 kr.

Den nya, gemensamma skatteskalen har vidare i sin utformning påverkats av en annan förändring som jag föreslår i skattesystemet. Jag anser således att det avdrag som f. n. medges vid den statliga inkomsttaxeringen för kommunalskatter bör avskaffas för fysiska personer. Detta avdrag har tidigare motiverats med att det i viss utsträckning utjämnade de olikheter i den sammanlagda skattebördan för individerna, som härrörde ur de starka variationerna i de kommunala skattesatserna. Här har emellertid förutsättningarna i grund förändrats under senare hälften av 1960-talet. Sedan de statliga bidragen för kommunal skatteutjämning införts har skillnaderna i den kommunala utdebiteringen kraftigt minskat. Glesbygdskommuner med svagt skatteunderlag har i stort sett samma utdebitering som städer och tätorter i övrigt, vilket kommer att accentueras i takt med kommunsammanläggningen. Någon geografisk uppdelning av områden med hög resp. låg kommunalskatt föreligger knappast längre. Visserligen finns det fortfarande kommuner med mycket låg kommunalskatt liksom sådana med en utdebitering som ligger väsentligt över genomsnittet. Över 80 % av landets befolkning bor emellertid i kommuner, där utdebiteringen med mindre än 2 kr. avviker från medelutdebiteringen för år 1970, som är 21 kr.

Det tidigare giltiga motivet för kommunalskatteavdraget har således avsevärt förlorat i styrka. Därtill kommer att avdraget leder till att höjningar av kommunalskatten drabbar de enskilda inkomsttagarna i olika grad beroende på deras inkomst. De lägre inkomsttagarna får i dag i allmänhet vidkännas en höjd utdebitering till 100 %, medan de högre inkomsttagarna får en så avsevärd reduktion av den statliga inkomstskatten, att de endast betalar en mindre del av den kommunala skattehöjningen. Jag anser inte att dessa skillnader i skattebelastningen mellan olika invånare i en och samma kommun kan försvaras. För att få en mera likartad effekt vid förändringar i det kommunala skatteuttaget bör avdragsrätten för kommunalskatter slopas.

Jag vill understryka att kommunalskatteavdragets avskaffande har föranlett hänsynstagande vid utformningen av den nya statliga inkomstskatteskalen. Skattesatserna i de inkomstlägen, som påverkas genom att inte omfattas av det schabloniserade avdraget, ligger 20 à 25 % lägre än de skattesatser som annars bort tillämpas. Härigenom får tillräcklig hänsyn anses ha tagits till att avdraget slopas. För att kompensera invånarna i kommuner med särskilt hög kommunalskatt avser jag emellertid att utöka möjlighe-

ten att medge bidrag inom det kommunala skatteutjämningsystemets ram.

Jag nämnde tidigare att kommunalskatteavdraget bör slopas för fysiska personer. Detsamma bör gälla oskiftade dödsbon och familjestiftelser, dvs. skattesubjekt för vilka den statliga progressiva skatteskalen är avsedd att tillämpas. Föreliggande skattereform omfattar inte företagen. Företagsbeskattningen bör bli föremål för särskild utredning och jag avser att inom den närmaste tiden begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för detta ändamål.

Skattereformens budgetmässiga omslutning beräknas till ca 4,6 miljarder kr. räknat per helår och vid fullt genomslag. Ett inkomstbortfall uppstår dels på grund av sänkningar av den statliga inkomstskatten för flertalet medborgare, dels som följd av utgifter för höjda barnbidrag, folkpensioner, studiebidrag, bidragsförskott m. m. Därtill kommer kompensation till kommuner och försäkringskassor för det inkomstbortfall som dessa drabbas av, främst genom grundavdraget. Ett visst inkomstbortfall uppkommer slutligen som följd av att beskattningen av små och medelstora arv och förmögenheter mildras. Detta inkomstbortfall bör i första hand täckas genom en höjning av mervärdeskatten från 10 till 15 % den 1 januari 1971 samt genom höjd inkomstbeskattning av högre inkomsttagare och höjda skatter på större arv och förmögenheter. Höjningen av mervärdeskatten beräknas öka statens inkomster med 4 500 milj. kr. räknat per helår.

Under budgetåret 1970/71 uppstår ett mindre underskott på grund av vissa tidsförskjutningar mellan uppbörd och utbetalningar men följande budgetår balanserar skattereformen. Skattereformens budgetmässiga konsekvenser framgår av följande uppställning.

Förändringar i statens utgifter och inkomster genom skattereformen

	Budgetårseffekt år 1970/71, milj. kr.	Helårseffekt vid fullt genom- slag, milj. kr.
1. Omläggning av inkomstbeskattningen för fysiska personer	— 1 050	— 3 600
2. Höjning av folkpensionerna	— 115	— 300
3. Höjning av barnbidragen, det förlängda barnbidraget och studiebidraget samt ökning av studiemedlen	— 300	— 620
4. Höjning av bidragsförskotten samt höjning av åldersgränsen från 16 till 18 år	—	— 75
5. Höjning av mervärdeskatten från 10 till 15 %	+ 1 400	+ 4 500
6. Omläggning av arvs- och förmögenhets-skatten	—	+ 40
Summa	— 65	— 55

Beräkningarna av den beloppsmässiga effekten av inkomstbeskattningens omläggning liksom av mervärdeskattens höjning är osäkra och beloppen har därför avrundats. Vid beräkningarna har hänsyn ej tagits till de ökade skatteintäkter som kan följa av en ökad förvärvsverksamhet hos gifta kvinnor.

Reformens verkningar

De förändringar av de enskilda inkomsttagarnas skatt och levnadsstandard i olika inkomstlägen, som skattereformen leder till, redovisas i ett antal tabeller och ett diagram, som torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 1*. Jag vill här med några exempel belysa konsekvenserna i olika hänseenden. Jag begränsar mig först till de ändringar som inträffar i den direkta beskattningen, statlig såväl som kommunal och med hänsyn tagen även till folkpensions- och sjukförsäkringsavgiften. Jag har därvid räknat med en kommunal utdebitering av 21 kr., vilket är den genomsnittliga utdebiteringen för år 1970.

En *gift inkomsttagare vars make saknar inkomst* får sänkt direkt skatt upp till en årsinkomst av drygt 40 000 kr. De största skattesänkningarna inträffar för årsinkomster i skiktet 16 000 till 20 000 kr., där sänkningen uppgår till ca 1 300 kr. För hela intervallet av låga och medelstora inkomster, dvs. mellan 12 000 och 30 000 kr., uppnås skattelättnader, som varierar mellan 1 000 och 1 300 kr. per år. I inkomstlägena över 40 000 kr. inträffar skattehöjningar. De är till en början måttliga, knappast 300 kr. vid en årsinkomst av 50 000 kr., men stiger sedan till ca 1 000 kr. vid inkomster på 100 000 kr. och ca 5 700 kr. vid inkomster på 200 000 kr.

Jag har tidigare klargjort, att övergången till en gemensam skatteskala innebär ganska väsentliga skattesänkningar för den kategori, som f. n. är hårdast beskattad, nämligen *de ensamstående utan hemmavarande barn under 16 år*. För deras del innebär reformen sänkt skatt upp till årsinkomster på 100 000 kr. Den största skattesänkningen inträffar vid årsinkomster på ca 30 000 kr., där den uppgår till ca 1 850 kr.

Jag vill dock samtidigt erinra om att gifta, där endast en av makarna förvärvsarbetar, ändå i fortsättningen kommer att betala lägre skatt än en ogift i samma inkomstläge. Den särskilda skattereduktionen till familjerna är lika stor i samtliga inkomstlägen och uppgår till 1 800 kr., dvs. beloppet för den reduktion på slutskatten som jag tidigare beskrivit.

För den i dag av sociala skäl skattemässigt mest gynnade kategorin, *ensamstående med barn under 16 år*, innebär övergången till den nya, gemensamma skatteskalan relativt mindre skattelättnader än för de tidigare nämnda. Dessa skattebetalare får dock sänkt skatt upp till inkomster över 35 000 kr. De största lättnaderna inträffar vid inkomster mellan 16 000 och 20 000 kr., där skatten sänks med drygt 750 kr.

Samtidigt som de direkta skatterna förändras, höjs mervärdeskatten från

10 till 15 %. Det betyder höjda levnadskostnader för hushållen. I mina beräkningar av de förändringar i levnadsstandard, som skattereformen kommer att leda till, har jag utgått från vissa antaganden om hur prisstegringarna påverkar kostnaderna. Jag har också i kalkylerna tagit med vissa av de bidrag till barnfamiljerna, som höjs i samband med skattereformen.

Kalkylmetoden kan illustreras med följande exempel. En tvåbarnsfamilj med endast en av makarna i förvärvsarbete antas ha en årsinkomst av 20 000 kr. Den disponibla inkomsten för denna familj, dvs. inkomsten efter skatt ökad med två barnbidrag, uppgår till ca 16 500 kr. Efter frånräkning av hyra och momsfri konsumtion återstår ca 65 % av den disponibla inkomsten, dvs. ca 10 700 kr., som drabbas av momshöjningen. Den prisstegring på skattepliktiga varor om ca 5,9 %, som kan antas följa av momshöjningen, medför således en fördyring av familjens konsumtion med ca 630 kr. Den kompenseras genom sänkningen av den statliga inkomstskatten med 1 290 kr. och höjningen av barnbidragen med 600 kr. Totaleffekten för denna familj blir alltså $1\,290 + 600 - 630 = 1\,260$ kr. Det motsvarar den inkomstförstärkning eller standardstegring som familjen får genom skattereformen.

I familjer med höga inkomster utgör hyran en mindre andel av konsumtionen, vilket torde medföra att en större andel av konsumtionen är momspliktig. Å andra sidan torde det i dessa familjer vara vanligt att en del av den disponibla inkomsten sparas. Även i dessa familjer torde man därför kunna räkna med att ca 65 % av den disponibla inkomsten används för momspliktig konsumtion.

När hänsyn tas till de ökade levnadskostnaderna på grund av den höjda indirekta beskattningen men också till effekten på familjens levnadsstandard av ökade transfereringar, blir resultaten följande.

För en *gift inkomsttagare utan barn och vars make saknar arbetsinkomst* går gränsen för skattesänkningen vid ca 33 000 kr. och för en *ensamstående utan barn* vid ca 75 000 kr. För såväl den gifta som den ensamstående blir totaleffekten av skattereformen en skattesänkning om 750—800 kr. vid en årsinkomst om 20 000 kr.

För *barnfamiljerna* blir verkningarna av skattereformen påtagligt gynnsammare på grund av höjningen av barnbidragen. För en *gift inkomsttagare med ett barn* och där maken saknar inkomst blir totaleffekten av skattereformen en standardhöjning om 1 000 kr. vid 20 000 kronors årsinkomst. Med två resp. tre barn blir höjningen 1 250 resp. 1 550 kr. För tvåbarnsfamiljen ligger balanspunkten vid en årsinkomst om 35 000—40 000 kr.

För *ensamstående med barn* har skattereformen gynnsamma verkningar upp till inkomstläget 35 000 kr. i de fall där bidragsförskott utgår. För inkomsttagare med ett barn i inkomstlägena mellan 12 000 och 20 000 kr. blir förbättringen ca 1 000 kr.

Den skattemässiga situationen för *två förvärvsarbetande makar* blir i

flertalet fall väsentligt gynnsammare som ett resultat av att deras inkomster var för sig beskattas enligt den nya skatteskalen. I de fall där makarna i nuläget sambeskattas uppstår f. n. en extra progressivitetseffekt i och med att makarnas inkomster läggs samman vid skatteberäkningen. Denna effekt undgås i fortsättningen. Även de makar, vars inkomster är av sådan storlek att de f. n. utnyttjar den frivilliga särbeskattningen och därmed beskattas som ensamstående, får lägre skatt på grund av den nya skalen, vilken som framgått av det föregående är lindrigare än den som i dag gäller för ensamstående.

Folkpensionärerna

I finansplanen har jag aviserat även en lättnad i beskattningen av folkpensionärer med smärre inkomster vid sidan av folkpensionen. Folkpensionärerna har en i många avseenden gynnad ställning i beskattningsavseende jämfört med övriga inkomsttagare. För de pensionärer som utöver folkpensionen har andra inkomster, s. k. sidoinkomster, kan emellertid i vissa fall uppkomma kraftiga marginaleffekter vid inkomstökningar. Detta problem har varit uppmärksammat en längre tid, och förra året genomfördes provisoriska åtgärder i syfte att komma till rätta med de mest framträdande olägenheterna.

Mitt förslag har i huvudsak följande innebörd. Det kommunala bostadstillägget, som f. n. är skattepliktig inkomst men på grund av reglerna om avdrag för nedsatt skatteförmåga i de flesta fall inte föranleder beskattningsbar inkomst, avses bli skattefritt. Ensamstående folkpensionär med full folkpension skall kunna ha inkomster vid sidan av folkpensionen upp till 1 500 kr. utan att få beskattningsbar inkomst. Såvitt avser makar är motsvarande högsta belopp av sidoinkomsten 2 000 kr. Detta åstadkommes genom ett extra avdrag, som är beräknat att nå sitt maximum vid nämnda sidoinkomster. Det avtrappas successivt vid högre sidoinkomster än de nu nämnda. Avtrappningen sker med 1/3 av sidoinkomstens ökning. För att nå enkelhet i administrationen avses emellertid det extra avdragets storlek beräknas, inte som nu på sidoinkomstens storlek i förhållande till folkpensionsförmånernas storlek, utan på storleken av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten.

Om man räknar med en folkpension för år 1971 med 6 300 kr. för en ensamstående folkpensionär och 10 000 kr. tillsammans för gifta folkpensionärer, blir innebörden av mitt förslag att en ensamstående folkpensionär kan ha en taxerad inkomst på 7 700 kr. och gifta folkpensionärer en taxerad inkomst på sammanlagt 11 800 kr. innan någon skatt överhuvudtaget uppkommer. Dessutom tillkommer det skattefria kommunala bostadstillägget.

Efter denna allmänna karakteristik övergår jag till att behandla reformförslagets detaljer.

Inkomstskatten

Allmänna avdrag

Avdrag enligt 46 § 2 mom. kommunalskattelagen

Skattskyldig får f. n. göra avdrag för sådan sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen (1962:381) om allmän försäkring som påförts honom under året före taxeringsåret. Dessa avdrag beräknas till ett belopp av minst 150 kr. eller, om den skattskyldige under beskattningsåret varit gift och levtt tillsammans med andra maken, för dem båda gemensamt till ett belopp av minst 300 kr. Familjeskatteberedningen har framhållit att de sjukförsäkringsavgifter som nu påförs regelmässigt överstiger schablonbeloppet. Beredningen har därför förordat att schablonberäkningen med dess anknytning till sambeskattningen slopas medan däremot avdragsrätten för faktiskt påförd avgift behålls. Förslaget i denna del har inte mött erinran vid remissbehandlingen. Även jag anser avdragsrätten böra utformas på detta sätt. För folkpensionärerna, som inte påförs någon avgift, innebär förslaget i och för sig en skärpning. Som jag redan påpekat avses emellertid folkpensionärernas skatteförhållanden skola förbättras genom andra åtgärder, som jag skall redovisa närmare i det följande. Sloandet av avdragsrättens minimibelopp föranleder en redaktionell ändring av bestämmelserna om beskattning av sjukförsäkringsavgift som restitueras, avkortas eller avskrivs.

Som jag tidigare nämnt avses den nuvarande skyldigheten för gift att betala sjukförsäkringsavgift för make som saknar beskattningsbar inkomst bli avskaffad. Ändringen är, såsom framhållits av utredningen om definitiv källskatt, till fördel från källskatteteknisk synpunkt. Denna fråga anmäls av chefen för socialdepartementet i annat sammanhang. Den uppbördstekniska bestämmelsen i 2 § 4 mom. uppbördsförordningen (1953:272) kan således upphävas.

Skattskyldig som under beskattningsåret utgett underhåll till barn under 16 år som inte varit hemmavarande får göra avdrag med 1 000 kr. för varje sådant barn. Beloppet skall dock styrkas med intyg från barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendemän.

I fråga om avdraget har familjeskatteberedningen ifrågasatt en uppräknig med hänvisning till sambandet mellan avdraget och de bestämmelser som finns om ändring av underhållsbidrag med hänsyn till penningvärdets förändring. Jag delar beredningens uppfattning att en uppräknig av avdraget är påkallad och föreslår att beloppet 1 000 kr. höjs till 1 500 kr. Förslaget bör ses som ett led i åtgärderna att stärka barnförsörjarnas situation. Samtidigt vill jag erinra om att tidigare denna dag anmälts ett förslag om höjning av bidragsförskotten från 1 890 till 2 520 kr. per år och av åldersgränsen för rätt till bidragsförskott från 16 till 18 år. I anslutning

till det sistnämnda bör också åldersgränsen i fråga om rätten till avdrag för underhållsbidrag höjas från 16 till 18 år.

Bestämmelsen om krav på intyg från barnavårdsnämnd, barnavårdsman eller kommunal förtroendemän har vållat vissa olägenheter i tillämpningen. På många håll är det svårt för den skattskyldige att skaffa de intyg som krävs med hänsyn till avstånd, öppettider o. d. Jag föreslår att kravet mildras på det sättet att underhållsskyldigheten skall styrkas med skriftligt intyg eller annat bevis. Det får då bli den skattskyldiges ensak att ordna bevisningen på det för honom lämpligaste sättet. Samtidigt behålls möjligheten att förebygga missbruk av avdragsrätten. Som bevis bör kunna godtas dom eller avtal om underhållsskyldighet jämte kvitto på betalt belopp eller intyg från trovärdig person.

De här föreslagna ändringarna i avdragsrätten föranleder ändring av 35 § 1 mom., 46 § 2 mom. och 53 § 1 mom. första stycket a) kommunalskattelagen (1928: 370; KL).

Förvärvsavdrag

Rätten till förvärvsavdrag knyter sig till inkomst av eget arbete beträffande inkomstlagen jordbruksfastighet, rörelse och tjänst. Till en början finns avdragsrätt för gift kvinna utan hemmavarande barn under 16 år som levtt tillsammans med sin man och som haft inkomst av jordbruksfastighet och utfört arbete i förvärvskällan till minst 300 kronors värde, inkomst av rörelse i vilken hon varit verksam i ej blott ringa omfattning eller inkomst av eget arbete. Avdragsbeloppet är i samtliga nu nämnda fall 300 kr.

Har kvinnan dessutom hemmavarande barn under 16 år får hon i fråga om inkomst av rörelse eller eget arbete göra avdrag med 300 kr. jämte 25 % av inkomsten, sammanlagt dock med högst 3 000 kr. Är det fråga om jordbruksinkomst får hon göra avdrag med ett belopp som svarar mot värdet av arbetsinkomsten, dock med högst 1 000 kr.

Vidare kan nämnas den avdragsrätt som föreligger för ensamstående med hemmavarande barn under 16 år. Denna avdragsrätt följer samma regler som gäller för gift kvinna med barn och inkomst av rörelse.

Härjämte föreligger rätt till förvärvsavdrag i fråga om jordbruks- och rörelseinkomst vid fall av s. k. faktisk sambeskattnng. Gift man utan hemmavarande barn under 16 år som levtt tillsammans med sin hustru får åtnjuta förvärvsavdrag med 300 kr. Förutsättningen är att hustrun utfört arbete i förvärvskällan till ett värde av minst 300 kr. Finns hemmavarande barn under 16 år får mannen åtnjuta avdrag med belopp motsvarande värdet av hustruns arbetsinsats, dock med högst 1 000 kr.

Familjeskatteberedningen har föreslagit att förvärvsavdraget slopas i alla tre alternativen. För att i alt. 3 få en mjuk övergång från det nuvarande systemet har beredningen emellertid utformat det i alternativets konstruktion ingående skatteavdraget och -tillägget så att effekten i viss mån över-

ensstämmer med förvärvsavdragets. Slopandet av förvärvsavdraget har i stort sett accepterats av remissinstanserna. I ett par yttranden har emellertid framhållits att ett förvärvsavdrag behövs för att skapa jämställdhet mellan familjer med och utan barn.

Förvärvsavdragen har, utom i fall av ensamstående med hemmavarande barn under 16 år, anknutits till sammanlevnad mellan makar eller därmed likställda skattskyldiga och kan inte som jag tidigare understrukit sägas höra hemma i ett system med renodlat individuell beskattning. Ett slopande av avdragen är värdefullt också från förenklingssynpunkt, som framhållits vid remissbehandlingen. Att helt avskaffa förvärvsavdragen i och med genomförandet av den här föreslagna skattereformen skulle emellertid innebära betydande skatteskärpningar absolut sett och i fråga om marginalskatt. Jag är därför inte beredd att f. n. helt slopa förvärvsavdragen, men reglerna bör omarbetas och förenklas. Mitt förslag, som jag f. ö. antytt i det föregående, innebär följande. Har makar med hemmavarande barn under 16 år båda haft arbetsinkomst får den make som haft den lägsta inkomsten åtnjuta förvärvsavdrag. Avdraget uppgår i fråga om inkomst av rörelse till 25 % av nettointäkten och i fråga om tjänst till 25 % av inkomsten, i båda fallen dock högst till 2 000 kr., dvs. en minskning av det nu gällande maximibeloppet med 1 000 kr. Vid inkomst av jordbruksfastighet är avdraget 1 000 kr.

Även för ensamstående med barn under 16 år bör avdraget behållas. Reglerna överensstämmer liksom nu med dem som gäller för gift kvinna med inkomst av rörelse.

För gifta som driver jordbruk eller rörelse med biträde av andra maken (faktisk sambeskattnings) föreslås att avdrag medges med värdet av medhjälpande makens arbetsinsats, dock högst 1 000 kr., dvs. samma belopp som f. n. Även här är förutsättningen att makarna har minderåriga barn i hemmet. Någon minsta beloppsgräns som mått på medhjälpande makens arbetsinsats synes dock inte behövlig.

Avdragsrätten förutsätter sålunda i fråga om gifta att båda makarna har inkomst av arbete medan det f. n. är tillräckligt om hustrun har sådan inkomst. Vidare krävs att familjen har hemmavarande barn under 16 år. En ändring av denna innebörd ligger i linje med förvärvsavdragets syfte att skapa rättvisa mellan familjer med en och två förvärvsarbetande. I fall där båda makarna har förvärvsarbete och familjen har minderåriga barn uppkommer regelmässigt en merkostnad jämfört med familjer där bara ena maken förvärvsarbetar. Merkostnaden hänför sig till den barntillsyn som måste ordnas då båda föräldrarna är borta från hemmet. I avvaktan på en ytterligare utbyggnad av samhällets barnstöd på bidrags- och serviceområdet bör denna merkostnad liksom hittills beaktas vid beskattningen i viss utsträckning.

Förslaget innebär vidare att förvärvsavdragets exklusiva anknytning till

hustrun slopas. Ändringen är en naturlig konsekvens av övergången till individuell beskattning.

Sänkningen av maximibeloppet och slopandet av det fasta bottenbeloppet 300 kr. får ses mot bakgrunden av den föreslagna ändringen av övriga komponenter i inkomstskattesystemet. De nya reglerna om grundavdrag och den enhetliga skatteskalan gynnar makar som båda förvärvsarbetar. För att få en lämplig avvägning av skatten för denna kategori bör förvärvsavdraget utformas som ett rent kvotavdrag med oförändrat 25 % kvot och ett maximum av 2 000 kr. För ensamstående med barn uppväger förbättringar inom andra delar av systemet mer än väl reduktionen av förvärvsavdraget. För de faktiskt sambeskattade bör avdragsmaximum behållas.

Förslaget i fråga om förvärvsavdraget rymmer också några ändringar av mer teknisk karaktär. Som förutsättning för avdragsrätt gäller som nämnts att fråga är om arbetsinkomst. Till arbetsinkomst avses skola hänföras all inkomst av tjänst utom periodiskt understöd samt inkomst av jordbruksfastighet och rörelse om den skattskyldige varit verksam i förvärvskällan i ej blott ringa omfattning. Denna bestämmelse ansluter i sak till de bestämmelser om arbetsinkomst som f. n. finns i anvisningarna till 2 § förordningen (1965: 153) om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar. Med denna bestämmelse blir förutsättningen för förvärvsavdrag enligt förslaget densamma som gäller för att inkomst skall beskattas individuellt. Det är enligt min mening naturligt och praktiskt att i dessa två hänseenden anknyta till samma inkomstbegrepp. Materiellt sett innebär det sagda en viss vidgning av området för avdragsrätt. Sålunda avses enligt förslaget pension och liknande skola utgöra arbetsinkomst med rätt till förvärvsavdrag medan förvärvsavdrag f. n. inte medges från pensionsinkomst. I praktiken torde dock denna utvidgning inte få större betydelse, eftersom förvärvsavdragen i den nya konstruktionen förutsätter hemmavarande barn under 16 år.

En annan förändring är att kvotavdraget beräknas på grundval av nettointäkten vid inkomst av jordbruk och rörelse och inte som nu på inkomsten i förvärvskällan. Härigenom undviks att förvärvsavdraget på grund av reglerna om procentavdrag kan bli lägre vid kommunaltaxeringen än vid statstaxeringen. Bestämmelsen om att avdraget inte får överstiga inkomsten i förvärvskällan avses dock skola behållas.

En specialregel torde behövas för det sällsynta fall att båda makarna har lika stora inkomster. Avdraget bör i detta fall medges åt den yngsta maken.

Som framgått av det sagda görs i fråga om förvärvsavdrag skillnad mellan arbetsinkomst och inkomst som inte härrör av arbete. Terminologiskt skulle begreppet arbetsinkomst passa väl i bestämmelserna om förvärvsavdrag. Behov föreligger emellertid av en samlande term även för inkomster av annat slag än arbetsinkomster. Skälet härtill är att, som jag förut nämnt

och skall beröra ytterligare i det följande, sambeskattnings avses skola ske även i fortsättningen för dessa andra slag av inkomster. Termen kapitalinkomster för nu åsyftade inkomster är olämplig med hänsyn till att de inte alltid är att hänföra enbart till inkomstslaget kapital. Termen sidoinkomster, som används i nyssnämnda förordning om skatteberäkning i vissa fall för makar, är också olämplig i KL, eftersom termen sidoinkomster används för att beteckna inkomster, ofta arbetsinkomster, vid sidan av folkpension. En term som kan övervägas är särinkomster. Eftersom emellertid just dessa inkomster skall sambeskattas kan jag inte heller acceptera denna term. Jag har i stället valt att beteckna arbetsinkomsterna som A-inkomster och övriga slag av inkomster som B-inkomster. Definitionen har i övrigt sin lämpliga plats i förordningen (1947:576) om statlig inkomstskatt (SI).

Det sagda föranleder ändring i 46 § 3 mom. KL.

Kommunalskatteavdraget

Vid taxering till statlig inkomstskatt föreligger f. n. rätt till avdrag för sådan allmän kommunalskatt som påförts den skattskyldige under året före taxeringsåret. Detta avdrag skall dock beräknas till ett belopp av minst 2 250 kr. eller, för makar som levit tillsammans under beskattningsåret, för dem båda gemensamt minst 4 500 kr. Sistnämnda belopp tillämpas även i fråga om ensamstående med hemmavarande barn under 18 år.

Jag har tidigare redogjort för skälen till varför jag anser att kommunalskatteavdraget bör avskaffas.

Från fastighetsägarhåll har framhållits att de höjda taxeringsvärdena efter 1970 års allmänna fastighetstaxering skulle innebära en ytterligare skatteskärpning för fastighetsägare om avdragsrätten slopades. Man har härvid åsyftat de fall där fastigheten ger en avkastning understigande 2 % av taxeringsvärdet, det s. k. garantibeloppet. Beträffande dessa fastigheter räknas vid kommunalbeskattnings inkomsten alltid ha uppgått till åtminstone ett belopp motsvarande garantibeloppet. I prop. 1970:49 har föreslagits de åtgärder som ansetts behövliga för att motverka skatteeffekterna för fastighetsägarna av de höjda taxeringsvärdena.

Kommunalskatteavdragets slopande föranleder ändring också av vissa regler på intäktssidan. F. n. gäller i fråga om taxeringen till statlig inkomstskatt att till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet hänförs restituerad, avkortad eller avskriven allmän kommunalskatt i den mån denna påverkat storleken av avdrag för sådan skatt som åtnjuts vid tidigare års taxeringar. I de fall avdragsrätt inte föreligger bör någon beskattning av restituerad, avkortad eller avskriven kommunalskatt inte ske.

Vad jag anfört i nu aktuellt avseende föranleder ändring av 2 § första stycket, 4 § 1 mom. första stycket och 6 § 1 mom. a) SI. 4 § 1 mom. tredje stycket SI kan upphävas.

Grundavdrag

Ortsavdragen uppgår f. n. till 2 250 kr. för ensamstående utan hemmavarande barn under 18 år samt till 4 500 kr. för makar och sådana ensamstående som haft hemmavarande barn under 18 år. Avdragen medges från all inkomst. För rätten till fullt Ortsavdrag krävs att den skattskyldige varit bosatt i landet under hela beskattningsåret. Har han varit bosatt här endast en del av beskattningsåret reduceras Ortsavdraget.

Familjeskatteberedningen har i fråga om alt. 3 föreslagit att grundavdrag skall avräknas enbart mot inkomst av arbete. Inkomst av kapital och liknande avses alltså inte berättiga till grundavdrag. I alt. 2 räknas med en typ av grundavdrag som differentieras med hänsyn till de skattskyldigas ålder. Gift inkomsttagare med hemmamake skall om denna nått viss ålder få ett extra grundavdrag.

Alt. 3 har vid remissbehandlingen tillstyrkts i endast ett fåtal yttranden. Konstruktionen av grundavdrag har därvid inte berörts särskilt. I dessa yttranden uttalas emellertid att alternativets bestämmelser är komplicerade varvid bl. a. torde ha åsyftats den uppdelning av inkomster som måste göras på grund av grundavdragsreglerna. Det helt övervägande antalet remissinstanser har dock avstyrkt alt. 3.

Beträffande differentiering av grundavdragen med hänsyn till inkomsttagarnas ålder har en praktiskt taget enig remissopinion ställt sig avvisande.

Som jag berört tidigare bör skattesystemet innehålla regler som undantar existensminimum från beskattning. Från rent teknisk synpunkt är här olika metoder tänkbara. En möjlighet är att arbeta in ett fritt bottenbelopp i skatteskalen, i en annan att medge avdrag från skatt i stället för avdrag från inkomst. I stort sett kan effekten bli densamma oavsett vilka regler som väljs. De två nu angivna kan dock bereda vissa svårigheter vid den kommunala beskattningen med hänsyn till de olika utdebiteringssatserna och till att inkomster i en del fall skall beskattas i olika kommuner. Från praktisk synpunkt har den hittills tillämpade metoden med grundavdrag från inkomst avgjorda fördelar. Jag förordar därför att grundavdrag behålls inom skattesystemet. Vid högre inkomster kan emellertid en åsyftad avvägning av skatten erhållas utan grundavdragen. Dessa bör därför reduceras successivt vid stigande inkomst över en viss nivå. Avdragen bör givetvis medges individuellt och utan hänsyn till civilstånd.

Familjeskatteberedningens förslag att medge grundavdrag endast från arbetsinkomst har betydande nackdelar i administrativt hänseende. En differentiering av grundavdragen med hänsyn till inkomsttagarnas ålder har tämligen enhälligt avvisats av remissinstanserna. Jag finner därför inte någon anledning att föreslå något sådant.

I fråga om grundavdragen innebär mitt förslag följande. Varje skatt-

skyldig får åtnjuta ett individuellt avdrag, s. k. g r u n d a v d r a g, på 4 500 kr. I den mån grundavdraget inte kan utnyttjas av gift skattskyldig får det inte, i motsats alltså till det nuvarande ortsavdraget, avräknas på makens inkomster. Däremot bör det få avräknas efter samma principer som nu gäller från den skattskyldiges inkomster i annan kommun än hemortskommunen. Såväl vid den kommunala som den statliga inkomsttaxeringen avtrappas grundavdraget när den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten överstiger 30 000 kr. Avtrappning bör ske med 20 % av den del av nämnda inkomst som överstiger 30 000 kr. Grundavdraget är därmed helt borta vid en inkomst av 52 500 kr.

Fullt ortsavdrag förutsätter f. n. bosättning i Sverige under hela beskattningsåret. Avser bosättningen kortare tid än hela beskattningsåret, medges endast reducerat ortsavdrag. Även grundavdraget bör i princip minskas, om bosättningen här i landet varat endast kortare tid under beskattningsåret. De i det föregående föreslagna avtrappningsreglerna ger upphov till vissa komplikationer. Jag vill därför föreslå en metod för minskning av grundavdraget med hänsyn till bosättningstidens längd som är enklare i tillämpningen än nu gällande regler för minskning av ortsavdrag. Bosättning här mer än halva året bör medföra rätt till fullt grundavdrag, som skall avtrappas med hänsyn till den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten i enlighet med huvudregeln. Bosättning här under kortare tid än halva beskattningsåret bör medföra rätt till ett grundavdrag som i princip är en tolftedel av fullt grundavdrag, dvs. 375 kr., för varje hel kalendermånad eller del därav som den skattskyldige varit bosatt här. Det belopp som man därvid erhåller bör emellertid avtrappas om den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten överstiger 15 000 kr. Avtrappningen bör ske med en femtedel av det överstigande beloppet.

Grundavdragsbeloppen bör av praktiska skäl avrundas. Avrundningen bör ske uppåt till helt tiotal kronor.

I detta sammanhang vill jag nämna att det beträffande skattskyldig som erlagt sjömansskatt finns en bestämmelse om begränsning av ortsavdrag liknande den här aktuella regeln om begränsning av grundavdrag. Bestämmelsen finns i 48 § 2 mom. femte stycket KL. Jag avser att återkomma till det materiella innehållet i denna regel i samband med den proposition om ändring av sjömansbeskattningen som jag ämnar anmäla senare.

De här behandlade reglerna om grundavdrag berör 48 § 2—4 mom. samt 52 § 1 mom. KL och 8 § SI. Åtskilliga följdändringar blir också behövliga. Här kan nämnas särskilt anvisningarna till 48 § KL i vad de avser beräkning av ortsavdrag för makar om någon av dem erlagt sjömansskatt. Anvisningarna blir i denna del överflödiga och kan avskaffas.

Extra avdrag

F. n. kan skattskyldig, vars skatteförmåga är väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige fått åtnjuta barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, få ett avdrag utöver ortsavdraget, ett s. k. extra avdrag, för nedsatt skatteförmåga. Avdraget skall avpassas efter omständigheterna men får inte överstiga 6 000 kr. Även i det fall att den skattskyldiges inkomst, sedan skatten dragits av, understigit vad han kan anses ha behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (existensminimum) på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförmållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet, kan den skattskyldige få extra avdrag. I detta fall får beloppets maximum, 6 000 kr., ökas med högst 1 000 kr. för varje oförsörjt barn.

Genom grundavdraget, som föreslås bli 4 500 kr. för varje skattskyldig med inkomster under 30 000 kr., ökas utrymmet för medgivande av extra avdrag när det gäller ensamstående utan barn. Som ett led i stärkandet av barnfamiljernas ställning finns det enligt min mening skäl att höja maximibeloppet avseende oförsörjda barn i existensminimifallet till 1 500 kr. för varje sådant barn. Ändring bör ske i 50 § 2 mom. tredje stycket KL.

Även folkpensionärer har i regel rätt att åtnjuta avdrag för nedsatt skatteförmåga. Frågan om folkpensionärernas beskattning återkommer jag dock till i det följande med hänsyn till de särskilda problem som är förknippade härmed.

Makars beskattning

Ett av skatteförslagets huvudsyften är som nämnts att få till stånd en individuell beskattning av makar. Som jag nämnde inledningsvis avser den individuella beskattningen emellertid enbart arbetsinkomster.

Beträffande kapitalinkomst och liknande bör sambeskattningen behållas. Sambeskattningen kan dock inskränkas till att avse taxeringen till statlig inkomstskatt eftersom den eftersträvade progressionseffekten på kapitalinkomsterna bara uppkommer där. Familjeskatteberedningen har föreslagit en metod enligt vilken beskattningen av sådan inkomst sker "på toppen" av den största arbetsinkomsten i familjen. Skatten fördelas sedan på makarna efter förhållandet mellan deras kapitalinkomster.

Förslaget att endast arbetsinkomster skall beskattas individuellt kräver en uppdelning av inkomsterna i arbetsinkomst och övrig inkomst vid stats-taxeringen. Familjeskatteberedningen har för sitt alt. 3 diskuterat gränsdragningen mellan de båda inkomsttyperna. Inkomster från jordbruk och rörelse skall enligt beredningen hänföras till arbetsinkomst bara om arbetsinsatsen varit betydande, lägst 300 kr. Vid remissbehandlingen har denna

gränsdragning föranlett delade meningar. Förutom den principiella invändningen att sambeskattningen inte bör bibehållas för något inkomstslag har gjorts gällande såväl att avgränsningen av arbetsinkomsterna varit alltför snäv som att den varit för vid.

Enligt min mening krävs en gränsdragning som är enkel i tillämpningen samtidigt som den ger tillfredsställande resultat i materiellt hänseende. Den gränsdragning som f. n. gäller enligt bestämmelserna om frivillig särbeskattning har fungerat tillfredsställande i praktiken. Till arbetsinkomst hänförs, som jag tidigare nämnt, enligt dessa bestämmelser inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse om den skattskyldige varit verksam i förvärvskällan i ej blott ringa omfattning samt inkomst av tjänst, dock inte periodiskt understöd eller därmed jämförlig periodisk intäkt som avses i 31 § KL. Annan inkomst är enligt reglerna sidoinkomst. Inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse hänförs i sin helhet antingen till arbetsinkomst eller till sidoinkomst. I fråga om inkomst av jordbruksfastighet, där jordbruket helt eller till huvudsaklig del varit utarrenderat, torde förhållandena ofta vara sådana att inkomsten av fastigheten inte är hänförlig till arbetsinkomst. Om den skattskyldige i sådana fall exempelvis aktivt tagit del i skogsbruk på fastigheten genom eget arbete eller genom direkt arbetsledning, får enligt bestämmelserna nettointäkten när den till övervägande del härrör från inkomst av skogsbruket i sin helhet anses utgöra arbetsinkomst. Inkomst av jordbruksfastighet som åtnjutits av den som inte är bosatt på fastigheten eller egendom sambrukad med fastigheten och vars huvudsakliga inkomst är av annat slag än inkomst av jordbruksfastighet får inte hänföras till arbetsinkomst oavsett om jordbruket är utarrenderat eller ej. Inkomst av annan fastighet, tillfällig förvärvsverksamhet eller kapital utgör f. n. sidoinkomst. Härjämte finns en regel om en s. k. frigräns, av innebörd att makars sidoinkomster skall hänföras till arbetsinkomster om de tillsammans inte överstiger 1 000 kr.

Jag finner lämpligt att behålla den nu återgivna gränsdragningen mellan arbetsinkomst och sidoinkomst, varvid av skäl som jag tidigare redovisat bör ske ändring i terminologiskt avseende. Arbetsinkomsterna bör benämnas A-inkomst och sidoinkomsten B-inkomst. Till den s. k. frigränsen återkommer jag i det följande.

Den beskattningsbara inkomsten är f. n. vad som återstår sedan den taxerade inkomsten minskats med Ortsavdraget och, under vissa förhållanden, avdrag för nedsatt skatteförmåga. Denna regel avses skola behållas i princip, dock med den ändringen att termen Ortsavdrag byts ut mot Grundavdrag. När det gäller personer som skall sambeskattas måste emellertid, som jag nyss antytt, framräknas var för sig beskattningsbar A-inkomst och beskattningsbar B-inkomst. En sådan uppdelning innebär givetvis ett visst merarbete vid deklaration och taxering. Det är därför väsentligt att systemet utformas så att uppdelningen inte behöver ske i flera fall än som är nödvändigt

och att dessutom administrationen blir så enkel som möjligt. Familjeskatteberedningen har anvisat en metod enligt vilken grundavdrag inte skulle få ske från kapitalinkomst, dvs. från B-inkomst. Allmänna avdrag skulle avräknas i första hand från arbetsinkomst och därefter från annan inkomst. Underskott i förvärvskälla där överskott skulle ha utgjort kapitalinkomst skulle dock i första hand dras av från annan kapitalinkomst. Denna beräkningsmetod har vid remissbehandlingen kritiserats såsom komplicerad.

Även jag finner denna metod för invecklad. I stället vill jag föreslå en annan lösning. Den överensstämmer till huvuddragen med den metod familjeskatteberedningen förordat men är betydligt enklare. Mitt förslag innebär att B-inkomst hos gift skattskyldig vid statstaxeringen beskattas på toppen av den största A-inkomsten i familjen. En närmare redogörelse för konstruktionen lämnas i en inom finansdepartementet upprättad PM som torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

Familjeskatteberedningen har i sitt sambeskattningsystem för kapitalinkomst inte räknat med någon frigräns av det slag som nu finns inom den frivilliga särbeskattningen. F. n. gäller att kapitalinkomst på högst 1 000 kr. för makarna sammanlagt av praktiska skäl betraktas som arbetsinkomst. Vid remissbehandlingen har flera av de taxeringstekniska instanserna framhållit de administrativa fördelarna med en frigräns och att en sådan gräns om möjligt bör vara större än den som nu tillämpas. Jag delar uppfattningen att en frigräns är lämplig vid sambeskattningsförfarandet. Om gränsen sätts till 2 000 kr. torde sambeskattningen kunna undvikas i flertalet fall där den annars hade skett för smärre kapitalinkomster. Jag förordar alltså att B-inkomster till ett belopp av högst 2 000 kr. sammanlagt för makarna hänförs till A-inkomsterna för att underlätta administrationen. Denna frigräns bör emellertid gälla enbart vid skatteberäkningen och inte vid bedömningen av frågan om rätt till förvärvsavdrag, som enligt vad jag tidigare framhållit förutsätter rena A-inkomster.

De föreslagna sambeskattningsreglerna föranleder särberäkning av beskattningsbar A- resp. B-inkomst i de fall då den make som har den lägsta A-inkomsten också har B-inkomst. I andra fall är en sådan beräkning onödig. Det torde emellertid vara praktiskt lämpligt att göra en uppdelning i fråga om A- resp. B-inkomsten i samtliga fall där båda makarna har statligt taxerad inkomst. Denna uppdelning ingår som ett led i taxeringen. Makar som båda har inkomster bör därför i deklarationen på lämpligt sätt markera huruvida de anser inkomsten vara av det ena eller det andra slaget. Erfarenheterna från den frivilliga särbeskattningen visar att det i praktiken i helt övervägande antalet fall är självklart huruvida en inkomst är A- eller B-inkomst. Uppdelningen i deklarationen kommer därför inte att bli alltför betungande för de skattskyldiga. Inte heller behöver de nya reg-

lerna i normalfallet medföra något större mått av merarbete för taxeringsnämnderna. Jag påminner om att frågan blir aktuell huvudsakligen beträffande inkomstslagen jordbruksfastighet och rörelse. I någon mån måste uppmärksamhet riktas också på inkomstslaget tjänst, eftersom periodiska understöd och liknande periodiska intäkter, som är B-inkomst, deklareraras som inkomst av tjänst. Den nyss berörda regeln om frigräns minskar ytterligare antalet fall av merarbete.

Den individuella beskattningen av makar är inte renodlad utan rymmer vissa sambeskattningsinslag. Med hänsyn härtill har jag inte funnit skäl att föreslå ändring av reglerna om avräkning mellan makar av underskottsavdrag och andra allmänna avdrag.

De nu behandlade reglerna om äkta makars beskattning föranleder ändring i 52 § KL samt 9 § och 11 § 1 mom. SI.

Det bör nämnas i detta sammanhang att förordningen (1965:153) om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar, dvs. reglerna om frivillig särbeskattning, bör upphävas.

I det föregående har jag förutskickat att jag finner skäl att i beskattningshänseende jämställa fosterbarn, för vilka fosterlega eller annan ersättning än barnbidrag och bidragsförskott inte utgår, med skattskyldigs egna barn eller adoptiv- eller styvbarn. Med fosterbarn förstås enligt 46 § barnavårdslagen (1960:97) barn under 16 år, som vårdas och fostras i annat enskilt hem än hos föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, som har vårdnaden om barnet. När det gäller beskattningen bör självfallet de åldersgränser som finns i skatteförfattningarna gälla i stället för den gräns som föreskrivs i barnavårdslagen. Bestämmelsen om fosterbarn bör tas in i 65 § första stycket KL. Den kommer därigenom att gälla även statlig inkomstskatt med hänsyn till 3 § första stycket SI och statlig förmögenhetsskatt med hänsyn till 1 § tredje stycket förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt. Förhållandena för fosterbarn i arvsskattehänseende avser jag att anmäla i annat sammanhang denna dag.

Skatteskalan

F. n. utgår statlig inkomstskatt för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser med viss i särskild ordning bestämd procent av de grundbelopp som anges i 10 § 1 mom. SI. Två skilda skatteskalor tillämpas för dessa grundbelopp, en lindrigare för gift person och andra skattskyldiga som har ortsavdrag på 4 500 kr. och en strängare för övriga kategorier skattskyldiga. Grundbeloppet enligt skatteskalorna har återgetts i det föregående (s. 47).

Uttaget av statlig inkomstskatt bestäms av riksdagen särskilt varje år och har under en lång följd av år varit 100 % av grundbeloppet.

Skatteskalorna är progressiva, dvs. skatteuttaget ökar med stigande inkomster. Även om uttaget bestäms till mer än 100 % av grundbeloppet begränsas skatteuttaget till 65 %.

Skatteskalorna är avvägda med s. k. tudelning för den del av makars årsinkomst som inte överstiger ca 35 000 kr. Med tudelning avses att makarnas skatt skall motsvara skatten för två ensamstående som vardera har hälften av makarnas sammanlagda inkomst. Genom denna ordning undviks att skatten för två personer, som gifter sig, blir högre efter giftermålet än den var före.

Ett av huvudsyftena med den här föreslagna reformen har, som jag tidigare betonat, varit att genomföra en individuell beskattning av makar. Det är då naturligt att slopa ordningen med skilda skatteskalor för gifta och ogifta. I stället införs en enda skala, gemensam för alla de kategorier av skattskyldiga som är aktuella i detta sammanhang.

Med hänsyn till att det högsta grundbeloppet vid ett hundra procentigt skatteuttag innebär en beskattning av 54 % av beskattningsbar inkomstdel bör detta maximum gälla i stället för som nu 65 %, vilken senare procent förklaras av att den beräknas på en beskattningsbar inkomst reducerad med avdrag för kommunalskatt.

Den nya skatteskalen bör få sin plats i 10 § 1 mom. SI.

Folkpensionärerna

Folkpension och kommunalt bostadstillägg är enligt gällande regler skattepliktig inkomst och hänförs till intäkt av tjänst. Med hänsyn till reglerna om avdrag för nedsatt skatteförmåga uppkommer emellertid inte beskattningsbar inkomst för folkpensionär som inte har andra inkomster än folkpension och kommunalt bostadstillägg. Har folkpensionären inkomster vid sidan härav, s. k. sidoinkomster, eller förmögenhet kan emellertid beskattningsbar inkomst uppkomma när sidoinkomsten eller förmögenheten nått en viss storlek. Jag har i det föregående redogjort för de anvisningar som riksskattenämnden meddelat för tillämpningen av reglerna om avdrag för nedsatt skatteförmåga. Dessa regler, såvitt gäller folkpensionärer, är av provisorisk natur. Som jag framhållit i det föregående föreslogs förra året åtgärder i syfte att komma till rätta med de ofördelaktiga ekonomiska konsekvenser som kan inträffa för folkpensionärer med sidoinkomster under vissa omständigheter. Olägenheterna sammanhänger med reglerna för avtrappning av det kommunala bostadstillägget. Genom sammanträffande av dessa avtrappningsregler och reglerna för minskning av avdraget för nedsatt skatteförmåga vid ökade sidoinkomster kan det inträffa att en folkpensionär får ringa reellt ekonomiskt utbyte av en sidoinkomsthöjning. Jag har närmare utvecklat problemet i prop. 1969: 95 (s. 8). I samma proposition förutskickades att frågan om folkpensionärernas skatteförhållanden

skulle tas upp i samband med översynen av skattereglerna för låginkomsttagare i allmänhet.

Mitt förslag syftar till en lindring av de s. k. margineffekterna för folkpensionärer med sidoinkomster och till en förenklad administration.

En stor del av de nuvarande olägenheterna sammanhänger med följande två omständigheter, nämligen att det kommunala bostadstillägget i hög grad varierar i storlek från kommun till kommun och att det avtrappas vid stigande inkomster. Från skattesynpunkt torde det innebära en avsevärd förenkling att ställa bostadstilläggen utanför skattesystemet, dvs. göra dem till skattefri inkomst. Detta kan ske eftersom kommunalt bostadstillägg är behovsprövat och inte avser annat än att högst täcka bostadskostnaden för en folkpensionär. Reglerna för tilläggets avtrappning ger redan i sig själva tillräcklig garanti för att skattefriheten inte får åtnjutas i för höga inkomstlägen. Det första ledet i mitt förslag avseende folkpensionärerna innebär således skattefrihet för det kommunala bostadstillägget utan undantag.

Beträffande avdraget för nedsatt skatteförmåga är det f. n. visserligen inte maximerat för folkpensionärer. En förutsättning för att det skall få åtnjutas är dock att den skattskyldiges inkomst till icke obetydlig del utgjorts av folkpension. När han haft sidoinkomst jämkas avdraget i förhållande till omständigheterna. Med hänsyn till dessa bestämmelser och deras tillämpning i praktiken blir — eftersom det kommunala bostadstillägget betraktas som folkpension — i fall där sidoinkomsterna är lika stora avdraget mindre för den folkpensionär som har det lägre kommunala bostadstillägget. Avdragsreglernas konstruktion är således mindre lyckad.

Enligt min uppfattning bör redan den omständigheten att folkpension åtnjuts berättiga till avdrag för nedsatt skatteförmåga. Storleken av dessa avdrag bör inte som nu vara beroende av förhållandet mellan folkpensionsförmån och sidoinkomst utan på den till statlig inkomstskatt taxerade inkomstens storlek. Jag har funnit att en taxerad inkomst av högst 7 700 kr. för ensamstående folkpensionär bör berättiga till avdrag för nedsatt skatteförmåga av sådan storlek att beskattningsbar inkomst inte skall uppkomma. Med hänsyn till det föreslagna grundavdraget och schablonavdraget i förvärvskällan behövs ett avdrag för nedsatt skatteförmåga på 3 200 kr. Vid full folkpension, som under år 1971 kan beräknas till 6 300 kr. för ensamstående, motsvarar detta en sidoinkomst av 1 500 kr. utan att skatt uppkommer. De nu gällande tabellerna medger i detta hänseende högst 1 200 kr. I den mån folkpensionen inklusive pensionstillskott kommer att överstiga 6 300 kr. bör den nyssnämnda inkomstgränsen på 7 700 kr. liksom det då utgående extra avdraget på 3 200 kr. justeras uppåt i samma mån så att sidoinkomster på upp till 1 500 kr. förblir skattefria. Såvitt avser makar — utgångspunkten är här en folkpension av 10 000 kr. — kan sidoinkomsterna för makarna tillsammans enligt mitt förslag stiga till 2 000

kr. utan att skatt skall uppkomma. Detta innebär att de får fullt avdrag för nedsatt skatteförmåga vid en taxerad inkomst av upp till 11 800 kr. Avdraget uppgår i detta fall till 2 800 kr. Om i stället bara den ena maken har inkomst uppkommer beskattningsbar inkomst för honom på 4 500 kr., beroende på att han inte får utnyttja den andra makens grundavdrag. Skatten på detta belopp uppgår till omkring 1 350 kr. men kommer att reduceras till noll genom den skattereduktion som jag skall behandla i det följande.

Vid taxerade inkomster över 7 700 kr. för ensamstående och 11 800 kr. för gifta folkpensionärer bör avdraget för nedsatt skatteförmåga reduceras. Avtrappningen av avdraget bör ske med 1/3 av inkomstökningen. Innehörden härav är att något avdrag inte längre medges när den taxerade inkomsten uppgår till 17 300 kr. för ensamstående och 20 200 kr. för gifta folkpensionärer. Förslagets effekter kan utläsas närmare ur tabell, som torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Det här föreslagna systemet för beskattning av folkpensionärernas sidoinkomster är betydligt enklare att administrera än det nuvarande. Som nu bör avdraget för nedsatt skatteförmåga medges ex officio, alltså utan särskilt yrkande av den skattskyldige. En ytterligare förenkling kan ske om den särskilda bestämmelse avskaffas som säger att avdraget skall jämkas om den skattskyldige mot låg avgift vistats på sjukhem eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet. Denna jämningsregel torde ha liten betydelse i praktiken.

Som jag har nämnt i den föregående redovisningen för nuvarande ordning har riksskattenämnden i sina anvisningar också berört frågan om inverkan av förmögenhet på storleken av avdraget för nedsatt skatteförmåga. Direkta regler härom saknas i KL. Emellertid får förekomst av förmögenhet anses utgöra sådan särskild omständighet som enligt 50 § 2 mom. fjärde stycket KL kan föranleda annan bedömning av frågan om rätt till avdrag för nedsatt skatteförmåga än vad som gäller enligt huvudregeln. Frågan om förmögenhetens inverkan på avdragets storlek har anmälts för riksdagen senast år 1968 (prop. 1968: 144 s. 16) i samband med spörsmål om existensminimum. Riksskattenämndens anvisningar är en följd av riksdagsbehandlingen av denna proposition (BeU 1968: 65, rskr 364). Utskottet ansåg i sitt av riksdagen godkända betänkande det angeläget att förmögenhetsgränserna inte sattes så höga att de ledde till en höjning av förmögenhetsgränserna i andra fall av behovsprövning. Utskottet förutsatte dessutom att de rekommendationer i anvisningarna bibehålls enligt vilka innehav av egnahemsfastighet eller mindre jordbruksfastighet endast under vissa förutsättningar bör påverka storleken av avdraget.

De höjningar av taxeringsvärdena som torde bli följden av 1970 års allmänna fastighetstaxering leder till automatisk höjning av förmögenheten för de flesta fastighetsägare. För att mildra effekten i skattehänseende av denna

höjning har redan föreslagits vissa åtgärder (prop. 1970:49). Vidare avser jag att denna dag i annat sammanhang anmäla höjning av det skattefria beloppet vid förmögenhetsbeskattningen från 100 000 kr. till 150 000 kr. Jag är medveten om att förekomst av förmögenhet spelar en roll i fråga om en rad inkomstprövade förmåner. Människor med små eller medelstora inkomster bör inte drabbas för hårt av den förmögenhetsökning som de höjda fastighetstaxeringsvärdena innebär. På en rad områden överses de bestämmelser i fråga om inkomstprövade förmåner som gäller inverkan av förmögenhet. Tidigare denna dag har anmälts fråga om ändrade regler för inverkan av förmögenhet när det gäller rätten till kommunalt bostadstilllägg till folkpensionärer och barnfamiljer. För egen del anser jag att de förmögenhetsregler som riksskattenämnden nu tillämpar bör ytterligare liberaliseras. En uppjustering av nuvarande gränser synes lämplig. Detta skulle innebära att hänsyn inte tas till förmögenheter under 50 000 kr. samt att avdrag för nedsatt skatteförmåga kan medges till dess förmögenheten inte överstiger 80 000 kr. Liksom hittills bör det få ankomma på riksskattenämnden att meddela anvisningarna.

Genom mitt förslag för folkpensionärer blir det inte längre behövt att fortfarande behålla det undantag i fråga om maximering som nu gäller för avdrag för nedsatt skatteförmåga som tillkommer folkpensionär. Förslaget föranleder ändring i 50 § 2 mom. fjärde stycket och punkt 2 av anvisningarna till samma paragraf KL samt 9 § 2 mom. andra stycket SI.

Skattereduktion

Enligt vad jag förordat i det föregående skall grundavdraget vara individuellt och inte få utnyttjas av andra maken. Jag har inledningsvis understrukit att förhållandena kan vara sådana att båda makarna inte kan erhålla förvärsarbete. Jag har också nämnt att behov föreligger av en modifiering av principen om individuell beskattning, som kan möta effekten av att grundavdraget inte får utnyttjas av andra maken, och att detta bör ske genom reduktion av skatten för honom.

Familjeskatteberedningen har i sitt alt. 3 föreslagit en sådan reduktion för vissa kategorier skattskyldiga, nämligen gifta och ensamstående med barn. De remissinstanser som särskilt uppehållit sig vid denna fråga har i allmänhet varit positiva. Riksrevisionsverket och riksskattenämnden har emellertid kritiserat idén. Riksrevisionsverket har ansett att metoden är främmande för vårt inkomstskattesystem. Riksskattenämnden har befarat att metoden skulle bli tekniskt komplicerad.

En reduktion av den skatt som räknats fram på grundval av inkomstskattereglerna är en nyhet för svensk skatterätt. I sammanhanget bortses då från bestämmelserna om begränsning av skatt i vissa fall, den s. k. 80 %-regeln, som är av annan karaktär och har annat syfte. En skattereduktion

har, i motsats till rätten att utnyttja andra makens grundavdrag, inte regressiv karaktär. Tekniskt sett behöver en metod med skattereduktion inte leda till särskilda svårigheter. Familjeskatteberedningens förslag var mer komplicerat än det förslag jag har i åtanke.

Mitt förslag innebär att skattereduktion skall få åtnjutas av den ena maken så länge den andra makens grundavdrag inte är fullt utnyttjat, dvs. så länge andra maken inte har en statligt taxerad inkomst uppgående till 4 500 kr. Skatten får reduceras med högst 1 800 kr. Reduktion sker med detta belopp så länge den andra maken inte har egen till statlig inkomstskatt taxerad inkomst. Så snart den andra maken får sådan inkomst reduceras skatten med ett lägre belopp än 1 800 kr. Det maximibelopp vid vilket reduktion av skatten kan ske skall minskas med 40 % av den andra makens till statlig inkomstskatt taxerade inkomst. När denna inkomst nått 4 500 kr. föreligger inte längre någon rätt till skattereduktion.

Reduktion av skatt sker på uppborädsstadiet. Detta innebär att reduktionen helt administreras av lokal skattemyndighet och alltså inte ingår som ett led i taxeringsförfarandet. Förutom själva beräkningen av reduktionen, som dock torde kunna ske maskinellt i ADB-systemet, medför denna administration inte något merarbete vid debitering av slutlig skatt för den lokala skattemyndigheten. Denna har även f. n. att ta hänsyn till förhållandena för den skattskyldiges make vid debiteringen av den slutliga skatten.

Skattereduktionen ingår i förfarandet vid debitering av slutlig skatt och sker således till följd av de särskilda materiella reglerna om reduktion som ett led i fastställandet av den slutliga skatten. De materiella bestämmelserna om reduktion bör ha sin plats i uppborädsförordningen (1953: 272) och inte i förordningen om statlig inkomstskatt, eftersom reduktionen, som jag strax skall belysa ytterligare, avses få göras i fråga om även andra skatter än statlig inkomstskatt. Reduktionsberäkningen ingår i debiteringsbeslutet. Uppstår fel, t. ex. om skatten fastställts utan att reduktionsbestämmelsen iakttagits, kan talan föras mot debiteringsbeslutet enligt de regler som redan finns i uppborädsförordningen. Det kan emellertid tänkas fall där talan inte bör avse debiteringsbeslutet utan i stället taxeringen. Reduktionens storlek är beroende av storleken av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten hos den skattskyldiges make. Är denna make nöjd med sin taxering — grundavdraget kan ha medfört att beskattningsbar inkomst inte uppkommer — kan dock den skattskyldige själv ha annan uppfattning om hur stor den statligt taxerade inkomsten för maken egentligen bort vara. Redan i dag torde den skattskyldige under vissa förhållanden ha talerätt såvitt avser makens taxering. Samma talerätt bör föreligga, om den skattskyldige vill föra talan mot makens taxering för att åstadkomma en för honom själv förmånligare skattereduktion. Denna talan är, som framgår av det anförda, ett led i en taxeringsprocess och inte i en uppborädsprocess.

Som jag nyss anfört bör skattereduktion få ske inte endast i fråga om statlig inkomstskatt utan i fråga om alla skatter som tas ut enligt uppborðsförordningen med undantag för tilläggsavgifter, arbetsgivaravgifter, allmänna arbetsgivaravgifter och redareavgifter samt annuiter på avdiktningsslån och på förskott för avlösning av frälseräntor. Detta innebär att skattereduktion får ske i fråga om statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, kommunal inkomstskatt, landstingsmedel, tingshusmedel, skogsvårdsavgift, folkpensionsavgift enligt lagen (1962: 398) om finansiering av folkpensioneringen och sjukförsäkringsavgift enligt 19 kap. 2 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Skattereduktionen är dock inte avsedd att leda till nedsättning av kommun eller annan tillkommande skatte-medel. Vad som bortfaller vid skatteuppbörden till följd av reduktionen skall helt bäras av staten, som i sin tur gottgör kommuner och andra enligt den utdebitering av skatt som framgår av resp. utdebiteringsbeslut.

I det föregående har jag nämnt att skattereduktionen sker vid debitering av den slutliga skatten. Uppbörd av skatt sker emellertid i första hand preliminärt, i huvudsak på två olika sätt, nämligen genom preliminär A-skatt och preliminär B-skatt.

Preliminär A-skatt är avsedd för löntagare och liknande kategorier. Skatten utgår i regel med belopp som anges i tabeller, som för varje inkomstår fastställs av centrala folkbokförings- och uppborðsnämnden efter samråd med riksskattenämnden. Undantag finns emellertid, men dessa saknar intresse i sammanhanget. Den preliminära A-skatten inbetalas till statsverket av den skattskyldiges arbetsgivare, som är skyldig att göra avdrag motsvarande skatten enligt skattetabell på den skattskyldiges lön. Inbetalningen sker under särskilda uppborðsterminer, till antalet sex under varje uppborðsår.

Preliminär B-skatt är avsedd för dem som inte skall erlagga preliminär A-skatt, dvs. i huvudsak för jordbrukare, företagare och liknande kategorier. Preliminär B-skatt utgår i princip med belopp motsvarande den slutliga skatt som påförts den skattskyldige året före inkomståret. Under vissa omständigheter beräknas preliminär B-skatt emellertid med ledning av preliminär taxering. Så är fallet när slutlig skatt tidigare inte varit påförd eller när större avvikelser än 20 % är att vänta i förhållande till den slutliga skatt som påförts året före inkomståret. Den preliminära B-skatten inbetalas till statsverket av den skattskyldige själv efter debitering av den lokala skattemyndigheten.

Även vid den preliminära uppborðen skall givetvis rätten till skattereduktion beaktas. Det ligger i syftet med den preliminära uppborðen att den så nära som möjligt skall ansluta till den slutliga. I fråga om preliminär A-skatt sker detta genom inarbetande i källskattetabellerna. Om preliminär B-skatt fastställs på grundval av föregående års taxering blir skattereduktionen automatiskt beaktad genom att föregående års slutliga skatt bil-

dar grunden för debiteringen. Sker debitering av preliminär B-skatt med ledning av preliminär taxering kan frågan om skattereduktion beaktas genom särskilt angivande av makens inkomstförhållanden på den preliminära självdeklarationen.

I konsekvens med vad som avses gälla för grundavdragen bör, för att skattereduktion skall få åtnjutas, bosättning här i riket under någon del av beskattningsåret krävas. För det första bör den skattskyldige själv vara bosatt här under någon del av beskattningsåret. Eftersom emellertid, när det gäller gift skattskyldig, skattereduktionen är beroende av makens inkomstförhållanden och möjlighet att åtnjuta grundavdrag, bör krävas att även maken är bosatt här i riket under någon del av beskattningsåret. Har maken varit bosatt här under mindre än hälften av beskattningsåret bör endast halv reduktionsrätt föreligga.

Jag har tidigare nämnt att reglerna om skattereduktion bör tas in i uppbördsförordningen. Den materiella bestämmelsen bör tas in i 2 § 4 mom. Den nuvarande lydelsen av 4 mom. kan nämligen slopas av skäl som jag närmare skall beröra i det följande. Vissa ändringar med anledning av reglerna om skattereduktion bör göras i 2 § 2 mom., 4 § 1 och 2 mom., 46 § 2 mom., 70 § samt punkt 3 av anvisningarna till 45 §. I övrigt berörs 4 § 4 mom., 40 § 1 mom. och 49 § 1 mom. av skatteförslaget.

Taxeringsförordningen

Den här föreslagna skattereformen föranleder ändringar också i taxeringsförordningen (1956: 623). Det gäller främst deklaraionspliktsgränsen och regler för uppdelning av inkomst i A- och B-inkomst. Dessutom bör vissa ändringar av redaktionell art göras, bl. a. en utmönstring av begreppet samtaxering.

Fysisk person skall f. n. avge allmän självdeklaration om hans bruttoinkomst under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 2 400 kr. Denna beloppsgräns gäller under förutsättning att den skattskyldige varit bosatt i riket hela beskattningsåret och under denna tid inte betalat sjömansskatt. I annat fall inträder deklaraionsplikten vid en bruttoinkomst på 100 kr. Har makar, som ingått äktenskap före ingången av beskattningsåret och bott tillsammans under större delen därav, var för sig haft inkomst, skall vardera makens deklaraionssskyldighet bedömas med hänsyn till makarnas sammanlagda inkomst.

Den beloppsgräns på 2 400 kr. som normalt gäller har bestämts med hänsyn till de minimiavdrag som tillkommer varje fysisk person, nämligen ortsavdraget på 2 250 kr. och det schabloniserade avdraget för sjukförsäkringsavgift, 150 kr. Inkomster under denna gräns ger regelmässigt inte upphov till beskattningsbar inkomst, vare sig statligt eller kommunalt. Deklaraion och taxering är sålunda onödig i dessa fall. Då grundavdraget nu fö-

reslås utgöra 4 500 kr. samtidigt som schablonavdraget för sjukförsäkringsavgift utmönstras bör deklarationspliktsgränsen för fysiska personer höjas till samma belopp 4 500 kr.

Något skäl att höja den nyss nämnda speciella gränsen 100 kr. föreligger inte. Inte heller bör samberäkningsregeln för makar ändras. Skäl finns nämligen för att behålla denna regel.

Det nu sagda jämte en konsekvensändring till följd av mitt förslag i annat sammanhang denna dag om ändrad förmögenhetsbeskattning föranleder ändring av 22 § 1 mom. taxeringsförordningen.

De uppgifter om personliga förhållanden och inkomstförhållanden som ligger till grund för taxeringen lämnas i den allmänna självdeklarationen. Som jag anfört i avsnittet om makars beskattning fordras en utvidgning av uppgiftsskyldigheten i de fall då kapitalinkomst och liknande hos makar skall sambeskattas. Uppgiftsskyldigheten i deklarationen bör i dessa fall omfatta också huruvida inkomsterna utgör A- eller B-inkomster vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Den vidgade uppgiftsskyldigheten skall korrespondera med den föreslagna bestämmelsen i 9 § 3 mom. SI och bör gälla enbart de fall där en uppdelning i A- och B-inkomst enligt nämnda regel skall ske vid taxeringen. Jag förordar sålunda att makar som skall taxeras såsom sammanlevande och som båda har inkomst att taxera till statlig inkomstskatt åläggs skyldighet att ange huruvida inkomsten av varje förvärvskälla är A-inkomst eller B-inkomst. Föreskrift härom bör tas in i 25 § taxeringsförordningen.

För taxeringsnämnd skall föras taxeringslängder, bl. a. inkomstlängd, i vilka förs in de taxeringar som nämnden beslutar. I inkomstlängden antecknas särskilt i fråga om statlig inkomstskatt bl. a. inkomst av olika förvärvskällor, medgivet avdrag för underskott i förvärvskälla, sammanräknad nettoinkomst (summan av inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med avdrag för underskott), medgivna allmänna avdrag som inte avser underskott i förvärvskälla samt taxerad och beskattningsbar inkomst. Uppgår den enligt SI beräknade taxerade inkomsten till minst 2 400 kr. för ensamstående och till sammanlagt 2 400 kr. för makar som samtaxeras, skall den beräknade taxerade inkomsten införas även om beskattningsbar inkomst inte uppkommer. Taxeringslängd skall sedan den skrivits under av längdföraren anses innefatta taxeringsnämndens beslut.

Viss komplettering av uppgifterna i inkomstlängden behövs. Jag förordar att i längden tas in uppgifter där så erfordras om A- och B-inkomst. Vidare bör gränsen för införande av beräknad taxerad inkomst, då beskattningsbar inkomst inte uppkommer, höjas från 2 400 kr. till 4 500 kr. De föreslagna bestämmelserna bör föras in i 68 § taxeringsförordningen.

En följd av den nuvarande sambeskattningen av makar är att en ändring av ena makens taxering kan ha betydelse också för andra makens taxering.

Med hänyn härtill föreskrivs i 105 § taxeringsförordningen att skattedomstol, om ändring görs i en av två samtaxerade makars beskattning, får ändra också andra makens taxering såvitt angår tillämpningen av 52 § 1 mom. KL och 11 § 1 mom. SI.

Någon ändring av denna regel i princip är inte påkallad med hänsyn till de sambeskattningsinslag som alltjämt finns i det föreslagna skattesystemet. Regeln bör dock utsträckas till att gälla också i fråga om förvärvsavdragen enligt 46 § 3 mom. KL. Som framgått av vad jag förut sagt medges avdraget normalt åt den av makarna som har den lägsta inkomsten. Om skattedomstol ändrar gift skattskyldigs taxering så att förvärvsavdraget bör tillfalla maken bör överflyttning kunna ske utan yrkande därom. En ändring av denna innebörd bör göras i 105 § taxeringsförordningen.

Redaktionella ändringar i fråga om begreppen ortsavdrag och samtaxering bör därutöver göras i 70, 72, 73 och 98 §§ taxeringsförordningen.

Mervärdeskatten

Jag har tidigare framhållit, att de förordade ändringarna i inkomstbeskattningen och de kompensatoriska åtgärder som föranleds av skattereformen i sin helhet medför ett inkomstbortfall och en merkostnad för staten på tillsammans ca 4,6 miljarder kr. Erforderlig täckning härför är, såsom också framhållits tidigare, avsedd att ske genom en höjning av mervärdeskatten och genom en skärpning av skatten på större arv och förmögenheter. Frågan om ändringar i förmögenhetsbeskattningen avses bli behandlad i en särskild proposition. Vad jag i det följande ämnar ta upp gäller således frågan om den höjning av mervärdeskatten som utgör förutsättningen för skattereformens genomförande. Vissa andra mervärdeskattefrågor har aktualiserats, bl. a. i skrivelser till finansdepartementet. I allt väsentligt gäller det frågor av mera teknisk natur. Jag har ansett det lämpligast att i detta sammanhang ta upp endast sådana frågor som har ett mera direkt samband med den aktuella höjningen av skatten och att frågor av skatteteknisk natur bör behandlas i en särskild proposition till vårriksdagen.

Mervärdeskatten infördes så sent som den 1 januari 1969 och ersatte då den tidigare utgående allmänna varuskatten. Jag torde därför inte här behöva närmare gå in på innebörden av en beskattning enligt mervärdeskatteprincipen eller på utformningen av skatten. Jag nöjer mig med att framhålla att skatten utgår enligt förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt (omtryckt 1969: 237) och att den som konsumtionsbeskattning betraktad nära sammanfaller med den tidigare allmänna varuskatten. Övergången till en mervärdebeskattning innebar i allt väsentligt endast en teknisk omläggning varigenom mervärdeskatteprincipen gjordes tillämplig på den redan

gällande allmänna varuskatten. Detta markeras ytterligare av att skattesatsen 10 %, som gällde för den allmänna varuskatten, överfördes på mervärdeskatten och att beskattningsvärdet även för mervärdeskatten utgörs av vederlaget inklusive skatt. Även i andra hänseenden har mervärdeskatten utformats med särskilt syfte på att ge samma skatteeffekt som den allmänna varuskatten. Av särskild betydelse härvidlag är att den skatteplikt, som genom övergången till mervärdeskatt infördes för byggnadsentreprenader och andra fastighetsarbeten, har kombinerats med särskilda reduceringsregler i syfte att åstadkomma en mervärdeskatteeffekt i överensstämmelse med vad den allmänna varuskatten medförde på sådana arbeten.

Varuskatten var konstruerad så att skattebelastningen på entreprenadarbeten begränsades till den skatt som utgick på entreprenörernas inköp av skattepliktiga varor och tjänster. Reduceringsreglerna för mervärdeskatten syftar till att från beskattning undanta den del av entreprenadsumman som utgör ersättning för arbetskostnader o. d. för att på så sätt även i det nya systemet få en till det skattepliktiga materialvärdet begränsad skattebelastning. Huvudregeln innebär att skatt enligt den gällande skattesatsen utgår på endast 60 % av det för entreprenaden betingade vederlaget inklusive skatt. I fråga om arbeten som avser yttre vatten- och avloppsledning, väg, gata, bro, spåranläggning, flygfält, kanal och annan farled samt i fråga om arkitekttjänster utgår skatt på endast 20 % av vederlaget inklusive skatt. I praktiken betyder dessa regler vid skattesatsen 10 % att skatt utgår med 6 % resp. 2 % på det faktiska vederlaget inklusive skatt. Uttrycks skatten i procent av priset före skatt motsvarar skattesatsen 10 % ett skattepålägg av 11,11 % och de nämnda reduceringsreglerna ger ett skattepålägg av 6,38 % resp. 2,04 %.

Reduceringsregler av nu nämnt slag är inte något nytt som tillkommit vid övergången till mervärdeskatt. En 60 %-regel gällde sålunda för den allmänna varuskatten på monteringsfärdiga hus och för serveringstjänster. Denna reducering har också överförs på mervärdeskatten och den gäller dessutom för den i mervärdeskattesystemet införda skatteplikten för rumsuthyrning i hotell- och pensionatrörelser. Systemet med reducerade beskattningsvärden har valts i stället för att åstadkomma skattereduktioner genom differentierade skattesatser. Genom denna lösning kan en enda skattesats ges generell giltighet. Skatt utgår emellertid inte endast vid omsättning inom landet utan även vid import av skattepliktiga varor. 60 %-regeln skulle därmed bli tillämplig vid import av monteringsfärdiga hus. Det har ansetts onödigt att tillämpa regeln i detta fall och därför gäller skattesatsen 6 % vid införsel av sådana hus.

Utöver nämnda av praktiska skäl betingade skattesatsdifferentiering har ytterligare en tillkommit genom tidigare beslut av årets riksdag (prop. 1970: 7, BeU 1, rskr 51). Genom detta beslut har mervärdeskatten den 9 februari 1970 höjts från 10 % till 14 % för följande varor, nämligen per-

sonbilar, motorcyklar, snöskotrar, campingvagnar, fartyg och fartygsmotorer samt televisionsapparater. Räknat på priset före skatt motsvarar skattesatsen 14 % ett skattepålägg av 16,28 %. Motivet för denna åtgärd var att motverka en icke önskvärd köprush i fråga om dyrare och särskilt eftertraktade varor under år 1970 inför den generella höjningen av mervärdesskatten vid årsskiftet 1970/71. Den nu nämnda skattehöjningen regleras i förordningen (1970: 4) om höjd mervärdesskatt på vissa varor. Som särskilt påpekats i bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande skall denna förordning givetvis upphöra att gälla samtidigt med att den nu aktuella generella höjningen av mervärdesskatten träder i kraft.

Enligt den översiktliga redogörelse för skattereformen, som lämnades i årets finansplan, skulle det för en balansering av reformen från statsfinansiell synpunkt erfordras en höjning av skattesatsen för mervärdesskatten från 10 % till 14 %. Vid en omläggning av den direkta beskattningen enligt vad som förordats i det föregående ger inte en sådan höjning av mervärdesskatten den kostnadstäckning som behövs. Jag har då även beaktat vad de aviserade ändringarna i kapitalbeskattningen och de ändrade reglerna för villaschablonen betyder. Med hänsyn härtill och då även finanspolitiska skäl kan anföras för en något större höjning av mervärdesskatten än vad skattereformen kräver förordar jag, att skattesatsen höjs till 15 % med verkan fr. o. m. den 1 januari 1971, från samma tidpunkt som skattereformen i övrigt är avsedd att träda i kraft. Skattesatsen 15 % motsvarar ett skattepålägg om 17,65 % på pris före skatt.

Enligt min mening påkallar höjningen av skattesatsen till 15 % ingen ändring av procentalen för den reducerade beskattningen av byggnadsentreprenader, monteringsfärdiga hus, serveringstjänster, arkitekttjänster m. m. Utan att i detta sammanhang gå in på frågan, om någon ändring bör göras beträffande reduceringsreglernas tillämpningsområde, bör sålunda reduktionen till 60 % resp. 20 % av full skatt gälla även efter årsskiftet 1970/71. Vid skattesatsen 15 % ger 60 %-regeln en faktisk skatt av 9 % på priset inklusive skatt eller 9,89 % räknat på pris före skatt. 20 %-regeln ger en faktisk skatt av 3 % på priset inklusive skatt eller 3,09 % på pris exklusive skatt. Härav följer också, att skattesatsen 9 % bör gälla vid import av monteringsfärdiga hus.

Nu förordade skattesatsjusteringar kräver ändring av 13 och 59 §§ förordningen (1968: 430) om mervärdesskatt. Vid en höjning av skatten i enlighet med det anförda bör emellertid i detta sammanhang även uppmärksammas bestämmelserna i 15 § förordningen om skattskyldigs rätt att korrigera skatteredovisningen för uppkomna kundförluster och för lämnade rabattförmåner. Bestämmelserna härom innebär, att förlust på fordran som inräknats i skattepliktig omsättning får dras av i redovisningen för den period då förlusten uppkommit. Rabatt, återbäring eller bonus som ges ut i efterhand och avser tidigare redovisad skattepliktig omsättning får dras av

i den ordning som gäller för den skattskyldiges redovisning av utgående skatt, dvs. skatten på egen skattepliktig omsättning. Det bör beaktas att denna rätt till korrigerings för i efterhand lämnade rabattförmåner inte omfattar s. k. villkorliga rabatter av typen kassarabatt och liknande.

Med den nämnda utformningen av bestämmelserna skulle en korrigerings för tidigare redovisad skatt, som efter årsskiftet 1970/71 görs för kundförlost eller rabatt som är hänförlig till tid före årsskiftet, betyda ett avdrag i skatt enligt den höjda skattesatsen trots att korrigerings avser omsättning för vilken skatt redovisats enligt tidigare gällande lägre skattesats. Enligt min mening bör korrigerings i dessa fall inte få göras med större belopp än som svarar mot den skatt som redovisats tidigare. Jag förordar därför att bestämmelserna i 15 § förordningen ändras i enlighet härmed. Dessutom förordar jag i förtydligande syfte sådan omskrivning av bestämmelserna att därav direkt framgår att de ej gäller för villkorliga rabatter. Härjämte bör ett tillägg göras av innebörd, att kreditnota eller motsvarande handling skall utfärdas för i princip varje kundkreditering som berör redovisning av mervärdeskatt för både säljare och köpare.

Under hänvisning till vad bevillningsutskottet uttalat i sitt av riksdagen godkända betänkande över förslaget om höjd mervärdeskatt på vissa varor (BeU 1970: 1) bör den nu behandlade generella höjningen av mervärdeskatten gälla utan undantag vid skattepliktig omsättning och införsel för vilken skattskyldighet enligt de allmänna reglerna inträder den 1 januari 1971 eller senare. Författningsförslaget innehåller därför inga andra övergångsbestämmelser än att förordningen (1970: 4) om höjd mervärdeskatt på vissa varor upphör att gälla vid utgången av år 1970.

En höjning av mervärdeskatten enligt vad jag nu förordat kan beräknas medföra en inkomstökning för staten om ca 4 500 milj. kr. för helt år enligt aktuella konsumtionsförhållanden.

Övriga frågor

De ändringar i KL och SI som jag tidigare förordat föranleder konsekvensändringar i förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst. Sålunda bör utmönstras det nuvarande förbudet i 2 § mot att i förlustavdragets belopp räkna in schabloniserat avdrag för kommunalskatt. Vidare bör samtaxeringsbegreppet i dess nuvarande innebörd tas bort i 6 § och dess anvisningar.

I fråga om folkpensionsavgiften finns f. n., som jag tidigare sagt, särskilda regler för samtaxerade makar. För sådana makar gäller bl. a. att maximivgiften 1 500 kr. räknas för dem båda tillsammans. Som en konsekvens av den individuella beskattningen bör de särskilda beräkningsreg-

lerna beträffande folkpensionsavgiften slopas. Detta föranleder ändring i 3 § lagen (1962: 398) om finansiering av folkpensioneringen.

Ett annat område som berörs av det nu framlagda förslaget är beskattningen av ackumulerad inkomst. De författningsändringar som fordras i detta hänseende är emellertid delvis tekniskt komplicerade och kräver ytterligare överväganden. Jag avser att senare återkomma härtill. I det sammanhanget ämnar jag också ta upp de ytterligare frågor som kan aktualiseras genom reformen.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

- 1) *lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),*
- 2) *förordning om ändring i förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt,*
- 3) *lag om ändring i förordningen (1960: 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst,*
- 4) *lag om ändring i lagen (1962: 398) om finansiering av folkpensioneringen,*
- 5) *förordning om ändring i förordningen (1968: 430) om mervärdeskatt,*
- 6) *lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),*
- 7) *lag om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623),*
- 8) *förordning om upphävande av förordningen (1965: 153) om särskild skatteberäkning i vissa fall för makar.*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

Bilaga 1

Med direkt skatt menas i denna bilaga kommunal och statlig inkomstskatt samt folkpensions- och sjukförsäkringsavgift. *Vid skatteuträkningen, såväl enligt nuvarande regler som enligt förslaget*, har räknats med en kommunal utdebitering på 21,00 kr. per skattekrona, dvs. medelutdebiteringen för år 1970. Den år 1970 för riket genomsnittliga sjukförsäkringsavgiften för anställda har tillämpats. I övrigt har räknats med ett avdrag för intäkternas förvärvande på 100 kr. samt med avdrag för sjukförsäkringsavgiften. Hänsyn till avrundningen av den beskattningsbara inkomsten har tagits genom att ortsavdragen/grundavdragen förhöjts med 50 kr. Härutöver har *vid uträkningen av skatten enligt nuvarande regler* vid den statliga taxeringen räknats med avdrag för kommunalskatten på föregående års inkomst. Inkomsten har härvid antagits öka med 5 % mellan de båda åren och utdebiteringssatsen med 50 öre. Gällande schablonavdrag för sjukförsäkringsavgifter och kommunalskatt har tillämpats då detta ställt sig förmånligare för den skattskyldige. Slutligen har reglerna för frivillig särbeskattning tillämpats då dessa medför lägre skatt.

Tabell 1. Ökning (+) eller minskning (—) av den direkta skatten enligt förslaget
Ensamstående

Årsinkomst, kr.	Direkt skatt, i kr., enligt		Ökning (+) eller minskning (—), i kr., av den direkta skatten
	nuvarande regler	förslaget	
1	2	3	4
4 000	316	12	— 304
6 000	1 057	585	— 472
8 000	1 871	1 398	— 473
10 000	2 600	2 127	— 473
12 000	3 391	2 870	— 521
16 000	5 209	4 333	— 876
20 000	7 090	5 785	—1 305
25 000	9 561	7 906	—1 655
30 000	12 169	10 319	—1 850
35 000	14 916	13 153	—1 763
40 000	17 790	16 111	—1 679
45 000	20 615	19 051	—1 564
50 000	23 434	21 991	—1 443
60 000	29 373	27 879	—1 494
80 000	41 558	40 237	—1 321
100 000	54 452	53 237	—1 215
150 000	87 600	88 202	+ 602
200 000	122 352	125 667	+3 315

Tabell 2. Ökning (+) eller minskning (—) av den direkta skatten enligt förslaget

Gift man utan eller med barn. Hustrun saknar inkomst

Årsinkomst, kr.	Direkt skatt, i kr., enligt		Ökning (+) eller minskning (—), i kr., av den direkta skatten
	nuvarande regler	förslaget	
1	2	3	4
8 000	690	50	— 640
10 000	1 260	327	— 933
12 000	2 195	1 070	—1 125
16 000	3 823	2 533	—1 290
20 000	5 275	3 985	—1 290
25 000	7 254	6 106	—1 148
30 000	9 545	8 519	—1 026
35 000	11 884	11 353	— 531
40 000	14 509	14 311	— 198
45 000	17 186	17 251	+ 65
50 000	19 925	20 191	+ 266
60 000	25 642	26 079	+ 437
80 000	37 567	38 437	+ 870
100 000	50 461	51 437	+ 976
150 000	83 509	86 402	+2 893
200 000	118 147	123 867	+5 720

Tabell 3. Ökning (+) eller minskning (—) av den direkta skatten enligt förslaget för vardera maken

Makar utan barn. Två inkomsttagare. Endast arbetsinkomster

Årsinkomst, kr.			Direkt skatt, i kr., enligt nuvarande regler			Direkt skatt, i kr., enligt förslaget			Ökning (+) eller minskning (—), i kr., av den direkta skatten		
mannen	kvinnan	makarna tillhopa	mannen	kvinnan	makarna tillhopa	mannen	kvinnan	makarna tillhopa	mannen	kvinnan	makarna tillhopa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12 000	4 000	16 000	3 168	482	3 650	2 622	12	2 634	— 546	— 470	—1 016
16 000		20 000	4 632	482	5 114	4 085	12	4 097	— 547	— 470	—1 017
20 000		24 000	6 172	482	6 654	5 537	12	5 549	— 635	— 470	—1 105
30 000		34 000	10 547	652	11 199	10 071	12	10 083	— 476	— 640	—1 116
40 000		44 000	15 701	693	16 394	15 863	12	15 875	+ 162	— 681	— 519
60 000		64 000	26 998	765	27 763	27 631	12	27 643	+ 633	— 753	— 120
100 000	104 000	51 908	845	52 753	52 989	12	53 001	+1 081	— 833	+ 248	
12 000	8 000	20 000	3 342	1 763	5 105	2 870	1 398	4 268	— 472	— 365	— 837
16 000		24 000	4 825	1 828	6 653	4 333	1 398	5 731	— 492	— 430	— 922
20 000		28 000	6 412	2 013	8 425	5 785	1 398	7 183	— 627	— 615	—1 242
30 000		38 000	10 979	2 241	13 220	10 319	1 398	11 717	— 660	— 843	—1 503
40 000		48 000	16 164	2 440	18 604	16 111	1 398	17 509	— 53	—1 042	—1 095
60 000		68 000	27 414	2 750	30 164	27 879	1 398	29 277	+ 465	—1 352	— 887
100 000	108 000	52 240	3 106	55 346	53 237	1 398	54 635	+ 997	—1 708	— 711	
12 000	12 000	24 000	3 384	3 275	6 659	2 870	2 870	5 740	— 514	— 405	— 919
16 000		28 000	4 999	3 439	8 438	4 333	2 870	7 203	— 666	— 569	—1 235
20 000		32 000	6 663	3 609	10 272	5 785	2 870	8 655	— 878	— 739	—1 617
30 000		42 000	11 386	3 953	15 339	10 319	2 870	13 189	—1 067	—1 083	—2 150
40 000		52 000	16 518	4 300	20 818	16 111	2 870	18 981	— 407	—1 430	—1 837
60 000		72 000	27 762	4 808	32 570	27 879	2 870	30 749	+ 117	—1 938	—1 821
100 000	112 000	54 452	3 375	57 827	53 237	2 870	56 107	—1 215	— 505	—1 720	
12 000	20 000	32 000	3 715	6 553	10 268	2 870	5 785	8 655	— 845	— 768	—1 613
16 000		36 000	5 209	6 951	12 160	4 333	5 785	10 118	— 876	—1 166	—2 042
20 000		40 000	7 090	6 951	14 041	5 785	5 785	11 570	—1 305	—1 166	—2 471
30 000		50 000	12 169	6 951	19 120	10 319	5 785	16 104	—1 850	—1 166	—3 016
40 000		60 000	17 790	6 951	24 741	16 111	5 785	21 896	—1 679	—1 166	—2 845
60 000		80 000	29 373	6 951	36 324	27 879	5 785	33 664	—1 494	—1 166	—2 660
100 000	120 000	54 452	6 951	61 403	53 237	5 785	59 022	—1 215	—1 166	—2 381	
12 000	30 000	42 000	4 071	11 268	15 339	2 870	10 319	13 189	—1 201	— 949	—2 150
16 000		46 000	5 209	12 012	17 221	4 333	10 319	14 652	— 876	—1 693	—2 569
20 000		50 000	7 090	12 012	19 102	5 785	10 319	16 104	—1 305	—1 693	—2 998
30 000		60 000	12 169	12 012	24 181	10 319	10 319	20 638	—1 850	—1 693	—3 543
40 000		70 000	17 790	12 012	29 802	16 111	10 319	26 430	—1 679	—1 693	—3 372
60 000		90 000	29 373	12 012	41 385	27 879	10 319	38 198	—1 494	—1 693	—3 187
100 000	130 000	54 452	12 012	66 464	53 237	10 319	63 556	—1 215	—1 693	—2 908	

Tabell 4. Ökning (+) eller minskning (—) av den direkta skatten enligt förslaget för vardera maken

Makar med barn. Två inkomsttagare. Endast arbetsinkomster

Årsinkomst, kr.			Direkt skatt, i kr., enligt nuvarande regler			Direkt skatt, i kr., enligt förslaget ¹			Ökning (+) eller minskning (—), i kr., av den direkta skatten		
mannen	kvinnan	makarna tillhopa	mannen	kvinnan	makarna tillhopa	mannen	kvinnan	makarna tillhopa	mannen	kvinnan	makarna tillhopa
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12 000	4 000	16 000	3 015	270	3 285	2 234	12	2 246	— 781	— 258	—1 039
16 000		20 000	4 485	276	4 761	3 697	12	3 709	— 788	— 264	—1 052
20 000		24 000	5 976	276	6 252	5 149	12	5 161	— 827	— 264	—1 091
30 000		34 000	10 452	285	10 737	9 683	12	9 695	— 769	— 273	—1 042
40 000		44 000	15 567	288	15 855	15 475	12	15 487	— 92	— 276	— 368
60 000		64 000	26 881	292	27 173	27 243	12	27 255	+ 362	— 280	+ 82
100 000		104 000	51 818	297	52 115	52 601	12	52 613	+ 783	— 285	+ 498
12 000	8 000	20 000	3 343	1 053	4 396	2 870	602	3 472	— 473	— 451	— 924
16 000		24 000	4 760	1 100	5 860	4 333	602	4 935	— 427	— 498	— 925
20 000		28 000	6 260	1 237	7 497	5 785	602	6 387	— 475	— 635	—1 110
30 000		38 000	10 737	1 449	12 186	10 319	602	10 921	— 418	— 847	—1 265
40 000		48 000	15 949	1 573	17 522	16 111	602	16 713	+ 162	— 971	— 809
60 000		68 000	27 217	1 770	28 987	27 879	602	28 481	+ 662	—1 168	— 506
100 000		108 000	52 079	1 994	54 073	53 237	602	53 839	+1 158	—1 392	— 234
12 000	12 000	24 000	3 343	2 262	5 605	2 870	2 150	5 020	— 473	— 112	— 585
16 000		28 000	4 865	2 351	7 216	4 333	2 150	6 483	— 532	— 201	— 733
20 000		32 000	6 500	2 571	9 071	5 785	2 150	7 935	— 715	— 421	—1 136
30 000		42 000	11 122	2 812	13 934	10 319	2 150	12 469	— 803	— 662	—1 465
40 000		52 000	16 289	3 059	19 348	16 111	2 150	18 261	— 178	— 909	—1 087
60 000		72 000	27 535	3 436	30 971	27 879	2 150	30 029	+ 344	—1 286	— 942
100 000		112 000	52 339	3 875	56 214	53 237	2 150	55 387	+ 898	—1 725	— 827
12 000	20 000	32 000	3 627	5 441	9 068	2 150	5 785	7 935	—1 477	+ 344	—1 133
16 000		36 000	5 209	5 696	10 905	3 613	5 785	9 398	—1 596	+ 89	—1 507
20 000		40 000	7 090	5 696	12 786	5 785	5 065	10 850	—1 305	— 631	—1 936
30 000		50 000	12 169	5 696	17 865	10 319	5 065	15 384	—1 850	— 631	—2 481
40 000		60 000	17 790	5 696	23 486	16 111	5 065	21 176	—1 679	— 631	—2 310
60 000		80 000	29 373	5 696	35 069	27 879	5 065	32 944	—1 494	— 631	—2 125
100 000		120 000	54 452	5 696	60 148	53 237	5 065	58 302	—1 215	— 631	—1 846
12 000	30 000	42 000	3 981	9 953	13 934	2 150	10 319	12 469	—1 831	+ 366	—1 465
16 000		46 000	5 209	10 590	15 799	3 613	10 319	13 932	—1 596	— 271	—1 867
20 000		50 000	7 090	10 590	17 680	5 065	10 319	15 384	—2 025	— 271	—2 296
30 000		60 000	12 169	10 590	22 759	10 319	9 359	19 678	—1 850	—1 231	—3 081
40 000		70 000	17 790	10 590	28 380	16 111	9 359	25 470	—1 679	—1 231	—2 910
60 000		90 000	29 373	10 590	39 963	27 879	9 359	37 238	—1 494	—1 231	—2 725
100 000		130 000	54 452	10 590	65 042	53 237	9 359	62 596	—1 215	—1 231	—2 446

¹ Då makarna har lika stora inkomster har kvinnan tillgodoräknats förvärvsavdraget.

Tabell 5. Ökning (+) eller minskning (—) av den direkta skatten enligt förslaget
Ogift med barn under 16 år

Årsinkomst, kr.	Direkt skatt, i kr., enligt		Ökning (+) eller minskning (—), i kr., av den direkta skatten
	nuvarande regler	förslaget	
1	2	3	4
4 000	12	12	± 0
6 000	38	38	± 0
8 000	243	50	— 193
10 000	571	63	— 508
12 000	982	350	— 632
16 000	2 578	1 813	— 765
20 000	4 030	3 265	— 765
25 000	5 877	5 266	— 611
30 000	8 044	7 559	— 485
35 000	10 355	10 193	— 162
40 000	12 827	13 135	+ 308
45 000	15 449	16 075	+ 626
50 000	18 178	19 015	+ 837
60 000	23 765	24 899	+1 134
80 000	35 693	37 137	+1 444
100 000	48 453	50 137	+1 684
150 000	81 392	85 002	+3 610
200 000	115 899	122 367	+6 468

Tabell 6. En jämförelse av den direkta skatten enligt förslaget för olika kategorier skattskyldiga

Årsinkomst, kr.	Direkt skatt, i kr., för			
	ensamstående	gift man med hemmafru	gift kvinna med barn ¹	ogift med barn under 16 år
1	2	3	4	5
4 000	12	12	12	12
6 000	585	38	38	38
8 000	1 398	50	602	50
10 000	2 127	327	1 407	63
12 000	2 870	1 070	2 150	350
16 000	4 333	2 533	3 613	1 813
20 000	5 785	3 985	5 065	3 265
25 000	7 906	6 106	7 066	5 266
30 000	10 319	8 519	9 359	7 559
35 000	13 153	11 353	11 993	10 193
40 000	16 111	14 311	14 935	13 135
45 000	19 051	17 251	17 875	16 075
50 000	21 991	20 191	20 815	19 015
60 000	27 879	26 079	26 699	24 899
80 000	40 237	38 437	38 937	37 137
100 000	53 237	51 437	51 937	50 137
150 000	88 202	86 402	86 802	85 002
200 000	125 667	123 867	124 167	122 367

¹ Under förutsättning att kvinnan har lägre inkomst än mannen. Förvärvsavrdraget avses nämligen enligt förslaget skola tillkomma den av makarna som har den lägsta arbetsinkomsten.

Tabell 7. Tabell utvisande skatteeffekten vid giftermålets ingående dels enligt nuvarande regler dels enligt förslaget. Inga barn

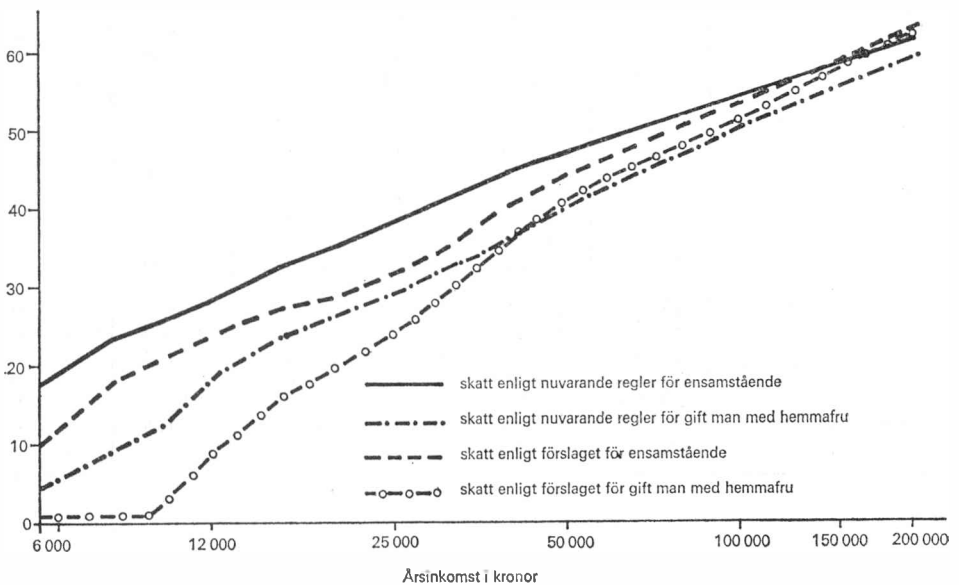
Mannens årsin- komst, kr.	Kvinnans årsin- komst, kr.	Makarnas sammanlagda direkta skatt, i kr., enligt					
		nuvarande regler			förslaget		
		före gifter- målet	efter gifter- målet	skillnad	före gifter- målet	efter gifter- målet	skillnad
1	2	3	4	5	6	7	8
12 000	0	3 391	2 195	—1 196	2 870	1 070	—1 800
16 000		5 209	3 823	—1 386	4 333	2 533	—1 800
20 000		7 090	5 275	—1 815	5 785	3 985	—1 800
30 000		12 169	9 545	—2 624	10 319	8 519	—1 800
40 000		17 790	14 509	—3 281	16 111	14 311	—1 800
60 000		29 373	25 642	—3 731	27 879	26 079	—1 800
100 000		54 452	50 461	—3 991	53 237	51 437	—1 800
12 000	4 000	3 707	3 650	— 57	2 882	2 634	— 248
16 000		5 525	5 114	— 411	4 345	4 097	— 248
20 000		7 406	6 654	— 752	5 797	5 549	— 248
30 000		12 485	11 199	—1 286	10 331	10 083	— 248
40 000		18 106	16 394	—1 712	16 123	15 875	— 248
60 000		29 689	27 763	—1 926	27 891	27 643	— 248
100 000		54 768	52 753	—2 015	53 249	53 001	— 248
12 000	8 000	5 262	5 105	— 157	4 268	4 268	± 0
16 000		7 080	6 653	— 427	5 731	5 731	± 0
20 000		8 961	8 425	— 536	7 183	7 183	± 0
30 000		14 040	13 220	— 820	11 717	11 717	± 0
40 000		19 661	18 604	—1 057	17 509	17 509	± 0
60 000		31 244	30 164	—1 080	29 277	29 277	± 0
100 000		56 323	55 346	— 977	54 635	54 635	± 0
12 000	12 000	6 782	6 659	— 123	5 740	5 740	± 0
16 000		8 600	8 438	— 162	7 203	7 203	± 0
20 000		10 481	10 272	— 209	8 655	8 655	± 0
30 000		15 560	15 339	— 221	13 189	13 189	± 0
40 000		21 181	20 818	— 363	18 981	18 981	± 0
60 000		32 764	32 570	— 194	30 749	30 749	± 0
100 000		57 843	57 827	— 16	56 107	56 107	± 0
12 000	20 000	10 481	10 268	— 213	8 655	8 655	± 0
16 000		12 299	12 160	— 139	10 118	10 118	± 0
20 000		14 180	14 041	— 139	11 570	11 570	± 0
30 000		19 259	19 120	— 139	16 104	16 104	± 0
40 000		24 880	24 741	— 139	21 896	21 896	± 0
60 000		36 463	36 324	— 139	33 664	33 664	± 0
100 000		61 542	61 403	— 139	59 022	59 022	± 0
12 000	30 000	15 560	15 339	— 221	13 189	13 189	± 0
16 000		17 378	17 221	— 157	14 652	14 652	± 0
20 000		19 259	19 102	— 157	16 104	16 104	± 0
30 000		24 338	24 181	— 157	20 638	20 638	± 0
40 000		29 959	29 802	— 157	26 430	26 430	± 0
60 000		41 542	41 385	— 157	38 198	38 198	± 0
100 000		66 621	66 464	— 157	63 556	63 556	± 0

Tabell 8. Den sammanlagda effekten av ändringar i den direkta skatten, av momshöjningen samt av höjda barnbidrag och bidragsförskott

Årsinkomst, kr.	Ökning (+) eller minskning (-), i kr., av skattereformens sammanlagda effekt för					
	ensamstående	gift man utan barn	gift man med ett barn	gift man med två barn	gift man med tre barn	ogift med ett barn under 16 år för vilket bidragsförskott utgår
1	2	3	4	5	6	7
4 000	— 150	— 650
6 000	— 300	— 600
8 000	— 250	— 350	— 650	— 900	—1 150	— 700
10 000	— 200	— 600	— 850	—1 150	—1 400	— 950
12 000	— 200	— 750	—1 000	—1 300	—1 550	—1 050
16 000	— 450	— 850	—1 100	—1 350	—1 650	—1 100
20 000	— 800	— 750	—1 000	—1 250	—1 550	—1 000
25 000	—1 050	— 450	— 750	—1 000	—1 250	— 700
30 000	—1 150	— 250	— 500	— 800	—1 050	— 450
35 000	—1 000	+ 350	+ 100	— 200	— 450	— 50
40 000	— 850	+ 750	+ 500	+ 250	— 50	+ 500
45 000	— 650	+1 100	+ 850	+ 600	+ 300	+ 900
50 000	— 400	+1 400	+1 100	+ 900	+ 600	+1 200
60 000	— 300	+1 700	+1 500	+1 200	+ 900	+1 700
80 000	+ 100	+2 500	+2 200	+2 000	+1 700	+2 300
100 000	+ 500	+2 900	+2 600	+2 300	+2 100	+2 800
150 000	+3 000	+5 400	+5 200	+4 900	+4 600	+5 400
200 000	+6 300	+8 800	+8 600	+8 300	+8 000	+8 800

Diagram. Den totala direkta skatten dels enligt nuvarande regler, dels enligt förslaget.

Skatt i % av årsinkomsten

Bilaga 2

Storleken, enligt förslaget, i olika inkomstlägen av det extra avdraget samt av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten för folkpensionärer vid 1972 års taxering

Folkpensionen har för år 1971 beräknats till 6 300 kr. för ensamstående folkpensionär och till 10 000 kr. för makar som båda är folkpensionärer

Ensamstående folkpensionär				Makar som båda är folkpensionärer			
Taxerad inkomst, kr.	Grundavdrag, kr.	Extraavdrag, kr.	Beskattningsbar inkomst, kr.	Taxerad inkomst, kr.	Grundavdrag, kr. ¹	Extraavdrag, kr. ¹	Beskattningsbar inkomst, kr. ¹
1	2	3	4	5	6	7	8
4 500	4 500	0	0	9 000	9 000	0	0
4 900	4 500	400	0	9 400	9 000	400	0
5 300	4 500	800	0	9 800	9 000	800	0
5 700	4 500	1 200	0	10 300	9 000	1 300	0
6 200	4 500	1 700	0	10 800	9 000	1 800	0
6 700	4 500	2 200	0	11 300	9 000	2 300	0
7 200	4 500	2 700	0	11 800	9 000	2 800	0
7 700	4 500	3 200	0	13 000	9 000	2 400	1 600
8 900	4 500	2 800	1 600	14 200	9 000	2 000	3 200
10 100	4 500	2 400	3 200	15 400	9 000	1 600	4 800
11 300	4 500	2 000	4 800	16 600	9 000	1 200	6 400
12 500	4 500	1 600	6 400	17 800	9 000	800	8 000
13 700	4 500	1 200	8 000	19 000	9 000	400	9 600
14 900	4 500	800	9 600	20 200	9 000	0	11 200
16 100	4 500	400	11 200				
17 300	4 500	0	12 800				

¹ Om endast den ena av makarna har inkomst är grundavdraget 4 500 kr. Det extra avdraget är oförändrat. Därvid uppkommer även i de lägre inkomstlägena beskattningsbar inkomst, 4 500 kr. Skatten på 4 500 kr. uppgår till ca 1 350 kr. men undanröjs genom skattereduktionen på 1 800 kr.

PM

med redogörelse för beskattningen av B-inkomst hos makar

Den föreslagna metoden för beskattning av B-inkomst hos makar har följande innebörd. Sambeskattningen sker endast i fråga om taxering till statlig inkomstskatt. I de fall en uppdelning på beskattningsbar A- resp. B-inkomst är nödvändig — när uppdelning skall ske berörs i det följande — bör samtliga avdrag som inte medges i förvärvskällan göras i första hand mot A-inkomster. Endast i den mån denna inkomst inte längre förslår bör avräkningen få ske mot B-inkomst. Tekniskt bör denna beräkning göras på följande sätt. Den taxerade inkomsten, som måste bestämmas för alla skattskyldiga med hänsyn till reglerna för avtrappning av grundavdraget, framräknas utan uppdelning på A- resp. B-inkomst. Sedan beräknas först beskattningsbar inkomst på vanligt sätt genom att grundavdraget och eventuellt avdrag för nedsatt skatteförmåga görs från den taxerade inkomsten. Den beskattningsbara inkomsten avrundas som nu nedåt till helt hundratal kronor. Härefter bestäms beskattningsbar A-inkomst genom att den sammanlagda A-inkomsten minskas med allmänna avdrag, förlustavdrag, grundavdrag och extra avdrag. Summan avrundas nedåt till helt hundratal kronor, och utgör efter avrundningen således beskattningsbar A-inkomst. Blir denna summa ett negativt tal eller efter avrundningen lika med noll är den beskattningsbara B-inkomsten lika med den beskattningsbara inkomsten. I annat fall framkommer den beskattningsbara B-inkomsten som skillnaden mellan den beskattningsbara inkomsten och den beskattningsbara A-inkomsten.

En uppdelning av inkomsten i A-inkomst och B-inkomst behöver göras bara i vissa fall. Har endast den ena maken beskattningsbar inkomst beräknas skatten på hans beskattningsbara inkomst utan uppdelning i beskattningsbar A- resp. B-inkomst. Har båda makarna beskattningsbar inkomst beräknas skatten på beskattningsbar A-inkomst individuellt, alltså för vardera maken för sig. Har makarna enbart beskattningsbar B-inkomst beräknas skatten på det sammanlagda beloppet av B-inkomsterna och fördelas för makarna efter förhållandet mellan de beskattningsbara inkomsterna. I andra fall läggs B-inkomst hos make som har den lägsta beskattningsbara A-inkomsten samman med den andra makens totala beskattningsbara inkomst. Summan skattläggs sedan såsom om den utgjort denna makes beskattningsbara inkomst. Det skattebelopp som därvid erhålls minskas med skatten på hans beskattningsbara A-inkomst. Skillnaden utgör makarnas sammanlagda skatt på B-inkomst. Denna skatt fördelas sedan mellan makarna efter förhållandet mellan deras beskattningsbara B-inkomster och avrundas enligt gällande regler. Härvid iakttas att B-inkomster till ett belopp som sammanlagt för makarna inte överstiger 2 000 kr. behandlas i nu förevarande hänseende som A-inkomst.

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	3
Utdrag av statsrådsprotokollet den 6 mars 1970	41
Inledning	41
Nuvarande ordning m. m.	42
Kommunal och statlig inkomstskatt	42
Förlustutjämning	48
Folkpensionsavgiften	49
Sjukförsäkringsavgiften	49
Frivillig särbeskattning	50
Folkpensionärernas skatteförhållanden	51
Vissa taxerings- och uppbördsbestämmelser	53
Familjeskatteberedningens förslag till individuell beskattning	54
Utredningsarbetets förutsättningar	54
Alternativens uppbyggnad	55
Faktisk sambeskattnig	57
Inkomst av kapital och liknande	57
Remissyttrandena över familjeskatteberedningens förslag	60
Valet av skatteform	60
Reformens genomförande	62
De olika alternativen	63
Den faktiska sambeskattningen	65
Beskattningen av kapitalinkomst och liknande	65
Kommunalskatteavdraget	67
Departementschefen	68
De fördelningspolitiska motiven	68
Individuell beskattning	70
Övriga förslag	73
Skattereformens medel	74
Reformens verkningar	79
Folkpensionärerna	81
Inkomstskatten	82
Allmänna avdrag	82
Avdrag enligt 46 § 2 mom. kommunalskattelagen	82
Förvärvsavdrag	83
Kommunalskatteavdraget	86
Grundavdrag	87
Extra avdrag	89
Makars beskattning	89
Skatteskalen	92
Folkpensionärerna	93
Skattereduktion	96
Taxeringsförordningen	99
Mervärdesskatten	101
Övriga frågor	104
Hemställan	105
Bilagor	106